

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

Giedrė Gapšytė

**BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO
KOMPETENCIJŲ RAIŠKA**

Baigiamasis magistro projektas

Vadovas

Prof. dr. Nijolė Bankauskienė

KAUNAS, 2015

KAUNO TECHNOLOGIJOS UNIVERSITETAS
SOCIALINIŲ, HUMANITARINIŲ MOKSLŲ IR MENŲ FAKULTETAS

**BENDROJO UGDYMO MUZIKOS PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ
RAIŠKA**

Baigiamasis magistro projektas

Studijų programa „Edukologija“ (kodas 621X20004)

Vadovas

Edukologijos katedra

(parašas) Prof. dr. Nijolė Bankauskienė

(data)

Recenzentas

(parašas) Doc. dr. Nijolė Čiučiulkienė

(data)

Projektą atliko

(parašas) Giedrė Gapšytė

(data) giedre.gapsyte@gmail.com

KAUNAS, 2015

Gapšytė, G. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiška. Švietimo vadybos magistro tezės/ vadovė Prof. dr. Nijolė Bankauskienė; edukologijos katedra, socialinių, humanitarinių mokslų ir menų fakultetas, Kauno technologijos universitetas. Kaunas, 2015. 94 psl.

SANTRAUKA

Aktualumas. Šiandieniniame pasaulyje sparčiai keičiasi socialinės, kultūrinės sąlygos, siekiamybe tampa mokymasis visą gyvenimą ir ugdymo kokybės užtikrinimas rengiant žmogų sėkmingai profesinei veiklai ir gyvenimui. Siekiant įgyvendinti šio amžiaus keliamus reikalavimus pedagoginėje veikloje pagrindu tampa kompetencijos. Muzikinio ugdymo tikslas – išugdyti aukštos dvasinės ir estetiškos kultūros žmogų, suteikiant jam muzikinį išsilavinimą, kurį sudaro: muzikavimas, balso lavinimas, muzikos klausymasis ir estetiškas bei prasmingas jos suvokimas (Jereckaitė ir Rimkutė – Jankuvienė, 2010). Todėl būtina, kad muzikos pedagogai tobulintų muzikos pedagogo kompetencijas ir kokybiškai atliktų savo veiklą. Šiame darbe norima atskleisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veiklos kompetencijų raišką, nes Lietuvoje trūksta tyrimų šia tema. Mokslininkė Lasauskienė (2010) tyrinėjo muzikos pedagogo veiklą ir kompetencijas, tačiau išsamaus kompetencijų raiškos tyrimo neatliko. Todėl kyla **problema**, kokiomis kompetencijomis turėtų pasižymėti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas ir kaip jos pasireiškia jo veikloje?

Tyrimo objektas – bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiška.

Tyrimo tikslas – atskleisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raišką.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apibūdinti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijas.
2. Pagrįsti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrimo metodologiją.
3. Nustatyti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raišką.

Tyrimo metodai: 1) *Tyrimo duomenų rinkimo metodai:* mokslinės literatūros analizė; dokumentų analizė; apklausa žodžiu naudojant iš dalies struktūruotas interviu. 2) *Tyrimo duomenų analizės metodai:* kokybinė turinio (*content*) analizė.

Rengiant darbą buvo laikomasi etikos reikalavimų. Gauti rezultatai parodė, kad teorinėje dalyje išskirtas muzikos pedagogo kompetencijas tyrimo dalyvės patvirtino ir dar papildė tokiomis kompetencijomis: psichologo, mokinių karjeros modeliotojo, mokinių reflektavimo skatintojo.

SUMMARY

Relevance. Nowadays, the changes in social and cultural conditions give a motivation for a life-long learning. The basic factor in implementation of the contemporary requirements set for teaching is competences. The objective of musical education is to nurture an individual of high moral and aesthetic culture by giving him/her musical education (Jereckaitė and Rimkutė–Jankuvienė, 2010). The meaning of this thesis is to display comprehensive school music teacher's expression of competences, since the research on this subject-matter in Lithuania is scarce. Lasauskienė, a scientist (2010), investigated the activities and competences of a music teacher; however she did not make a thorough study of the expression of competences. What is the issue, what specific competences should characterize a comprehensive school music teacher and how should they manifest themselves in his/her activity?

The object of the study is the comprehensive school music teacher's expression of competences. The goal of the study is to show the comprehensive school music teacher's expression of competences. The tasks of the study: 1) To define the competences of the comprehensive school music teacher. 2) To substantiate the methodology of the study of the comprehensive school music teacher's expression of competences. 3) To determine the comprehensive school music teacher's expression of competences. The methods of the study: 1) The methods of gathering data for the study: a scholarly works analysis, document analysis, survey in the form of a semi-structured interview. 2) The methods of the research data analysis: a qualitative content analysis.

When elaborating the thesis, the ethical requirements were pursued. The results obtained showed that participants in the study confirmed the competences of the music teacher marked in the theoretical part of the thesis and supplemented them with such competences as the ones of a psychologist, schoolchildren's career pattern-maker and schoolchildren's reflecting prompter.

TERMINŲ PAAIŠKINIMŲ SĄRAŠAS

Kompetencija – tai žinių, įgūdžių, gebėjimų ir vertybių visuma, pasireiškianti tam tikroje veikloje

(Jucevičienė, 2007)

Veikla – gebėjimas profesionaliai atlikti užduotis, vadovaujantis savo sukauptomis žiniomis

(Jucevičienė ir Liepaitė, 2000).

Veiklos sritis – profesijos ar kitos apibrėžtos veiklos dalis, kurią charakterizuoja tik jai būdingi bruožai ar požymiai (Laužackas, 2005).

LENTELIŲ IR PAVEIKSLŲ SĄRAŠAS

1 pav. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veiklos sritys.....	13
2 pav. Muzikos pedagogų veiklos dimensijos	14
3 pav. Pedagogo funkcija šiuolaikinėje demokratinėje sistemoje.	15
4 pav. Šiuolaikiniai mokytojo vaidmenys	17
5 pav. Muzikos pedagogo vaidmenys.....	19
6 pav. Tyrimo logika	39
1 lentelė. Kompetencijų sampratų įvairovė.....	21
2 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo profesinių kompetencijų atitikimas Europos kvalifikacijų sąrangos kompetencijoms.....	25
3 lentelė. Bendrojo ugdymo muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje, literatūroje.....	26
4 lentelė. Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašo, (2007) kompetencijos.....	31
5 lentelė. Muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje literatūroje ir dokumentuose	31
6 lentelė. Muzikos pedagogo kompetencijos.....	36
7 lentelė. Muzikos pedagogo veiklos charakteristikos ir kriterijai.	41
8 lentelė. Kompetencijos reiškos atskleidimas.	44
9 lentelė. Interviu dalyvių charakteristika.	46
10 lentelė. Muzikos pedagogo menininko kompetencijas raiška.....	57
11 lentelė. Muzikos pedagogo muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetencijos raiška.....	65
12 lentelė. Muzikos pedagogo bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijos raiška.	74
13 lentelė. Muzikos pedagogo nuolatinio tobulėjimo kompetencijos raiška.	80
14 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų reiškos kokybinio tyrimo rezultatais pagįstos muzikos pedagogo kompetencijos.....	82

PRIEDŲ SĄRAŠAS

1 PRIEDAS	95
2 PRIEDAS	99
3 PRIEDAS	101
4 PRIEDAS	107
5 PRIEDAS	113
6 PRIEDAS	117
7 PRIEDAS	120
8 PRIEDAS	122
9 PRIEDAS	126
10 PRIEDAS	128
11 PRIEDAS	130
12 PRIEDAS	133
13 PRIEDAS	135
14 PRIEDAS	136
15 PRIEDAS	137
16 PRIEDAS	139
17 PRIEDAS	141

TURINYS

ĮVADAS	9
1. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO VEIKLA UGDYMO PROCESĖ	11
1.1. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veikla	11
1.2. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo vaidmenys	15
1.3. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijos	20
1.3.1. Kompetencijos samprata	20
1.3.2. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogui būdingos kompetencijos	22
1.3.3. Muzikos pedagogo kompetencijų atitikimas Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašui	30
2. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ RAIŠKOS TYRIMO METODOLOGIJA	38
2.1. Tyrimo logika	38
2.2. Duomenų rinkimo ir analizės metodas	40
2.3. Duomenų rinkimo instrumentas, tyrimo imtis ir atranka	41
2.4. Tyrimo etika	47
3. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ RAIŠKOS TYRIMO REZULTATAI	48
3.1. Muzikos pedagogas bendrojo ugdymo mokykloje	48
3.2. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška meninėje veikloje	52
3.3. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška muzikinio ugdymo proceso valdymo veikloje	58
3.4. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška bendravimo ir bendradarbiavimo veikloje	66
3.5. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška nuolatinio tobulėjimo veikloje	75
DISKUSIJA	84
IŠVADOS	87
REKOMENDACIJOS	89
LITERATŪROS SĄRAŠAS	90
PRIEDAI	94

ĮVADAS

Temos aktualumas. Pasaulyje plačiai pripažinta, kad muzika, žmogui sukeldama emocinius išgyvenimus ir būsenas, daro didelį poveikį jo pilietinių, dorovinių, dvasinių, galių tobulėjimui. Muzika visais laikais buvo neatsiejama visuomenės kultūros dalis.

Rinkevičius (2006) teigia, kad pasitelkiant muziką, atliekamos religinės apeigos, ritualai. Muzikos terapija teikia pagalbą sergantems žmonėms, suteikia sveikatos, palengvina darbą (Koelsch, Offermanns, & Franzke, 2010). Muzika tarsi bendra kalba tarp visų pasaulio gyventojų. Didelį vaidmenį muzika atlieka ugdant asmenybę, harmonizuojant žmogaus dvasinį pasaulį, kad muzika žmogui suteikia imlumo įvairiapusei kūrybinei veiklai (Lundqvist, L. O., Carlsson, F & Hilmersson, P., Patrik, 2009). Ugdant žmogų nepakanka tik informacijos ar pirminių įgūdžių teikimo. Būtinybe tampa ne vien proto, bet ir dvasinių galių ugdymas. Žmogus turi būti jautrus ir atsakingas ne tik už savo, bet ir aplinkinių gyvenimą. (Jereckaitė, 2006). Šiuolaikiniame ugdyme vis labiau aktualesni darosi muzikinio ugdymo plėtojimo klausimai. Vis labiau akcentuojamas dvasinių, emocinių, intelektinių, meninių ir kūrybinių galių ugdymas.

Šiandieniniame pasaulyje sparčiai keičiasi socialinės ir kultūrinės sąlygos, siekiamybe tampa mokymasis visą gyvenimą ir ugdymo kokybės užtikrinimas rengiant žmogų sėkmingai profesinei veiklai ir gyvenimui. Siekiant įgyvendinti šio amžiaus keliamus reikalavimus pedagogo veikloje pagrindu tampa kompetencijos. Todėl daugelis autorių, nagrinėdami šią aktualią temą, siekia apibrėžti įvairių dalykų mokytojų kompetencijas. (Competences and Qualifications, 2005)

Pedagogų kompetencijų raišką nagrinėjo Adaškevičienė (2007), Anužienė, B. (2005), Česonytė (2012), Čiužas (2013), Martišauskienė (2010), Leliūgienė ir Teresevičienė (2011). Muzikos pedagogų kompetencijas nagrinėjo mokslininkai: Canitaco (2014), Canerini ir Drago (2001) Costa, (1999), Milani (2000), Perroud (2002), Matonis (2000), Rinkevičius (2005), Jereckaitė, Rimkutė – Jankuvienė, (2010), Tamušauskaitė (2012), Lasauskienė (2010), Saulėnienė (2006). Muzikos pedagogas, siekdamas ugdyti mokinių asmenybes, turi būti savo srities profesionalas ir demonstruoti muzikos pedagogo kompetencijas.

Tyrimo naujumas. Šiame darbe norima atskleisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veiklos kompetencijų raišką, nes Lietuvoje trūksta tyrimų šia tema. Mokslininkė Lasauskienė (2010) tyrinėjo muzikos pedagogo veiklą ir kompetencijas, tačiau išsamaus kompetencijų raiškos tyrimo neatliko. Šiandien mokytojams keliami vis didesni reikalavimai. Tai juos skatina imtis naujų veiklos vaidmenų,

kurie atsikleidžia tam tikrų muzikos pedagogo veiklos kompetencijų poreikį. Mokytojo vaidmenis ugdymo procese akcentavo Janiūnaitė ir Tumėnienė (2000).

Darbas parengtas remiantis konstruktyvaus mokymosi teorija (Collins, Greeno, Resnick, Berliner ir Callfee, 1992), kuri pabrėžia mokymosi aplinkos svarbą ir asmens atsakomybę bei humanizmu besiremiančiu švietimu (Maslow, 1970; Rogers, 1969).

Tyrimo problema: Šiame tyrime kyla probleminis klausimas: kokiomis kompetencijomis pasižymi bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas ir kaip jos pasireiškia jo veikloje?

Tyrimo objektas: Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiška.

Tyrimo tikslas: Atskleisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raišką.

Tyrimo uždaviniai:

1. Apibūdinti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijas.
2. Pagrįsti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrimo metodologiją.
3. Nustatyti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raišką.

Tyrimo duomenų rinkimo metodai:

- mokslinės literatūros analizė;
- dokumentų analizė;
- apklausa žodžiu naudojant iš dalies struktūruotą interviu.

Tyrimo duomenų analizės metodai:

- kokybinė turinio (*content*) analizė.

Darbo struktūrą sudaro įvadas, trys dalys: *pirmoje dalyje* apibūdinamos bendrojo ugdymo muzikos pedagogo kompetencijos, *antroje* – pagrindžiama tyrimo metodologija, *trečioje* – nustatoma bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiška, taip pat pateikta diskusija, išvados, rekomendacijos, literatūros šaltiniai ir priedai.

1. BENDOJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO VEIKLA UGDYMO PROCESĖ

1.1. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veikla

Canitano (2014) teigia, kad muzika - tai kalba, kuri padeda mums suprasti gyvenime svarbius dalykus. Ji taip pat gali mums paaiškinti istorinius, politinius, psichologinius, dalykus kaip ir literatūra ar vizualinis menas. Žymieji graikų mąstytojai: Pitagoras (apie 582 –497 m. pr. Kr.), Platonas (427–347 m. pr. Kr.), Aristotelis (384– 322 m. pr. Kr.) ir kt. nagrinėjo muzikos estetikos, muzikos teorijos ir ugdymo filosofijos klausimus. Šių filosofų susisteminti muzinio ugdymo pagrindai išliko iki mūsų dienų (Jereckaitė, 2006).

Kaip teigia Maceina (1990), Aristotelis pažymi, kad „daugelis užsiima muzika dėl malonumo, bet seniesiems muzika buvo lavinimosi priemonė, nes prigimtis reikalauja, kad būtų ne tik dirbama, bet ir kilniai ilsimasi“. Kalbėdamas apie muzikos mokymo prasmę jis yra pasakęs, kad muzika yra vienas iš tų objektų, kurių mokomasi ne dėl naudos ir ne dėl reikalo, bet dėl to, kad šis menas yra vertas laisvo žmogaus ir yra gražus.

Anot Platono, kaip nurodo Aster (1995), niekas taip giliai neprasiskverbia į sielą kaip garsų harmonija ir ritmas.

Besiformuojančiai asmenybei muzika daro didelę įtaką, nes būtent ji padeda vystyti asmens socialinėms ir kultūrinėms vertybėms, puoselėja dvasingumą (Kievišas, 2010). Žmogus per muziką gali išreikšti savo individualumą, kuris siejasi su savitu muzikiniu skoniu, gebėjimu vertinti ir savaip pasireikšti (Rogers, 1995). Lankymasis ar dalyvavimas įvairiuose renginiuose tarp jų ir koncertuose praturtina žmogaus dvasinį pasaulį, leidžia pajusti savo socialumą. XXI a. šiuolaikinės tendencijos kultūroje ir visuomenėje skatina siekti didesnio muzikinio išprusimo, sąmoningumo, komunikabilumo ir ragina kritiškai pažvelgti į esamus reiškinius muzikinėje kultūroje (LBUP, 2008). Tokios savybės, kaip kūrybiškumas, kultūrinis sąmoningumas, inovatyvumas, neverbalinės raiškos gebėjimai ir empatija, yra vertinamos ir labai puoselėjamos būtent ugdant muzikinius gebėjimus (LBUP, 2008).

Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pamokoje keliamas tikslas — išugdyti aukštos dvasinės ir estetiškos kultūros žmogų suteikiant jam bendrą muzikinį išsilavinimą, kurį sudaro: muzikavimas, balso lavinimas, muzikos klausymasis ir estetiškas bei prasmingas jos suvokimas (Jereckaitė; Rimkutė –

Jankuvienė, 2010). Anot Rimkevičiaus (2009), žmogus turi turėti vertybines orientacijas ir meninį skonį, nes tai turi įtakos gebėjimui pasirinkti tikrąją vertę turinčią muziką. Rimkevičius (2009) ir Girdzijauskienė (2007) teigia, kad formuojant ir plėtojant muzikinę kultūrą, kuri yra neatsiejama dvasinės kultūros dalis, pasiekiamas muzikos mokymo (-si) tikslas.

Muzikos pamokos mokykloje mokiniui suteikia specifinių žinių ir taip pat formuoja jį kaip asmenybę, ugdo jo gebėjimą bendrauti, kurti tarpasmeninius ryšius, moko kūrybingai reikštis, lavina sensomotoriką (Vitkauskas, Abramauskienė, Barisas, Kirliauskienė ir Tarnauskaitė – Palubinskienė, 2012). Muzikos pamokos padeda mokiniams pažinti muzikinę kultūrą ir kritiškai ją vertinti, moko integruoti kognityvinius įgūdžius (Canitano, 2014). Remiantis bendrosiomis programomis ir išsilavinimo standartais (2003), muzikinio ugdymo tikslas yra teikti žmonėms būtiną muzikinį raštingumą ir išprusimą, ugdyti asmens aktyvumą, kūrybiškumą, emociingumą ir gebėjimą atvirai priimti estetinę ir kultūrinę patirtį. Pasak Matonio (2000), meniniam ugdymui turi būti teikiama didelė svarba, nes jis padeda mokymosi metu įveikti kylančias neigiamas emocijas, sustiprina mokymosi motyvaciją ir leidžia atsiskleisti intelektualiniam gebėjimui pažinti.

XXI amžiaus išvakarėse, kaip nurodo Jucevičienė ir Liepaitė (2000), darbo sampratą keičia terminas - *veikla*, nes vis labiau atsiranda poreikis kaupti ir taikyti žinias, kuriomis remiantis žmogus profesionaliau atlieka savo užduotis. Veiklos sampratos esmė žymiai platesnė nei darbo, nes apima ne tik tam tikrų funkcijų atlikimą, bet ir žmogaus gebėjimą laisvai pasirinkti ir taikyti veiklos metodus. Renkantis muzikos pedagogo profesiją, pasak Rinkevičiaus (2005), svarbiausiu kriterijumi tampa pedagoginis pašaukimas, nes atliekant mokytojo veiklą, svarbu būti motyvuotam, jausti gyvenimo prasmę ir pasitenkinimą savo atliekama veikla. Muzikos pedagogui svarbu jausti poreikį tobulinti dvasines vertybes. Norėdamas dvasiškai praturtėti muzikos mokytojas rūpinasi ne tik muzikine specializacija, bet ir skiria pakankamai dėmesio įvairiems menams, filosofijai, žmogaus socialinėms ir dorovinėms vertybėms. Svarbiausias muzikos mokytojo pašaukimo tikslas – siekti, kad mokiniai, perėmę mokytojo teikiamas vertybes, taptų doresni, teisingesni ir laimingesni.

Pasak Lasauskienės (2010), muzikos pedagogo veikla yra diaugialypė ir netgi kompleksinė, nes pedagogas, atlikdamas tam tikas funkcijas, plėtoja universalias kompetencijas: pedagoginę ir vadybinę. Šios kompetencijos būtinos norint įgyvendinti visas muzikos pedagogo veiklos funkcijas. Kaip nurodo Lasauskienė (2010) bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veikla apima keturias sritis:

- *Meninės veiklos sritis.* Muzikos pedagogas tobulina savo ir ugdytinių muzikinius gebėjimus, taiko šiuolaikinius muzikinio ugdymo metodus, puoselėja muzikinę kultūrą.
- *Muzikinio ugdymo proceso valdymo veiklos sritis.* Muzikos pedagogas organizuoja muzikinio ugdymo (-si) veiklą, vertina mokinių muzikinius pasiekimus, planuoja muzikinio ugdymo (-si) turinį, bendrauja ir bendradarbiauja su bendruomenės nariais, skleidžia pedagoginę patirtį (žr. 1 pav).
- *Bendravimo ir bendradarbiavimo veiklos sritis.* Muzikos pedagogas organizuodamas muzikinius renginius (koncertus, muzikinius projektus, įvairias šventes), vadovaudamas neformaliojo muzikinio ugdymo būreliams (chorams, vokaliniais ir instrumentiniais ansambliams, orkestrams, solistams) įtraukia mokyklos bendruomenę į muzikinę veiklą.
- *Muzikos pedagogo nuolatinio tobulėjimo veiklos sritis.* Muzikos pedagogas nuolatos analizuoja kultūrinę aplinką, tobulina savo profesines žinias, įgūdžius, dalyvauja visuomenės kultūriniame gyvenime.

1 pav. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo veiklos sritys pagal Lasauskienę, (2010).

Patrick, Hunter & Schellenberg (2010) ir Canitaco (2014) teigia, kad muzikos pedagogui nepakanka turėti muzikinių žinių, kad galėtų sėkmingai vadovauti ugdymo procesui, jis turi remtis ir profesinėmis žiniomis. Jam svarbu būti pasirėngusiam naujiems atradimams, tyrimams, gerbti mokinių identitetą, atsiliepti į jų poreikius ir interesus. Pasak autoriaus, ugdymo proceso valdymui poveikį daro nuoseklus

ugdymo turinio planavimas, šiuolaikinių metodų taikymas, nuolatinis veiklos tobulinimas, integracija, vertinimas ir įsivertinimas.

Kaip teigia Zuzevičiūtė ir Bukantaitė (2012), atsižvelgiant į muzikos pedagogų veiklos kompleksiskumą, pedagogų veikla vystosi mega – , mezzo – ir mikrodimensijų sankirtoje. Kiekviena dimensija viena kitą papildo ir muzikos pedagogui kelia tam tikrus iššūkius.

- *Mikrodimensija* pasireiškia individo lygmenyje. Muzikos pedagogas, siekdamas patenkinti įvairius besimokančiųjų ir kolegų lūkesčius, plėtoja savo pedagoginę ir andragoginę kompetenciją, papildo ją psichologinių strategijų taikymu išmano motyvavimo metodus, plėtoja vadybinę kompetenciją ir nuolatos atsižvelgia į muzikos pedagogo veiklos kompleksiskumą, apimančią tiek tradicinių, tiek šiuolaikinių vaidmenų atlikimą.
- *Mezodimensija* pasireiškia instituciniu lymeniu. Muzikos pedagogas savo veikloje turi nuolatos plėtoti bendrąsias kompetencijas (IKT taikymo gebėjimai, kalbų mokėjimas ir kt.) bei tarpkultūrinės pedagogo kompetencijas, nes šiuolaikinė kultūra lemia vis didesnę šių kompetencijų poreikį.
- *Megadimensija* apima nacionalinį lygmenį. Ji atskleidžia globalizacijos lemiamą įtampą, kuri pasireiškia pasauline konkurencija. Švietime kyla nauji uždaviniai, kuriuos siekiama įgyvendinti iki 2020 metų. Įgyvendinant mokymosi paradigimą – mokymosi aplankų kūrimą, muzikos pedagogui tenka esminis vaidmuo. Muzikos pedagogui keliami vis griežtesni veiklos kokybės reikalavimai. Muzikos mokytojas, veikdamas mokymosi paradigmoje kuria mokymosi aplinkas ir atlieka kitus naujus vaidmenis (žr. 2 pav.).

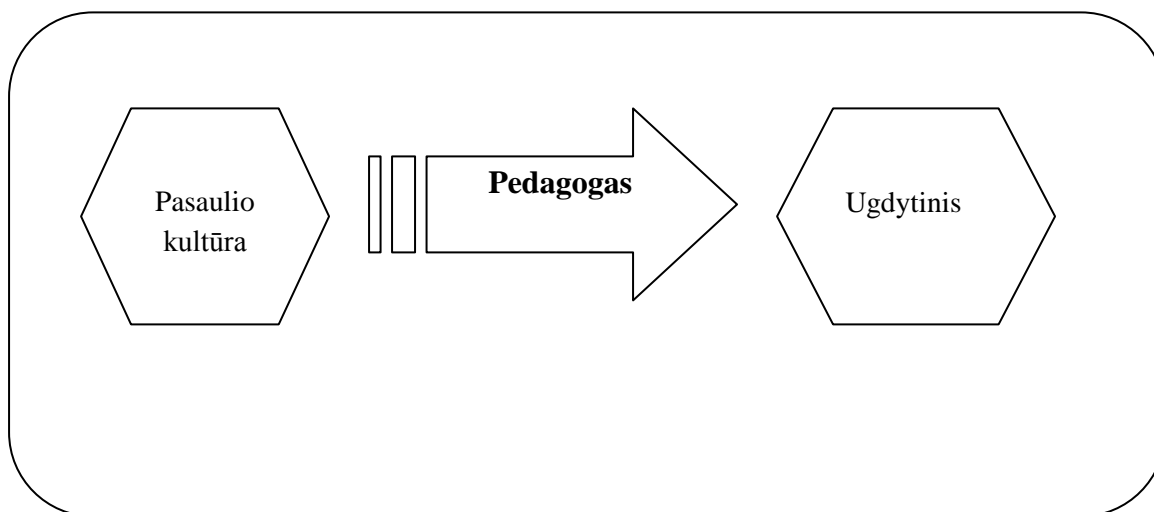

2 pav. Muzikos pedagogų veiklos dimensijos pagal Zuzevičiūtę ir Bukantaitę, (2012)

Apibendrinant galima teigti, kad muzikos pedagogo veikla vystosi trijų dimensijų sankirtoje: mikro – makro – ir megadimensijos. Jos pasireiškia individuoliu, instituciniu ir nacionaliniu lygmeniu. Kiekviena jų muzikos pedagogui kelia aktualius iššūkius, susijusius su šiuolaikės kultūros ir švietimo ypatumais. Šiose keturiose veiklos srityse: tobulinant muzikinius gebėjimus, valdant muzikinio ugdymosi procesą, vykdant neformaliojo muzikinio ugdymo vadybą ir asmenybės saviugdą. Visos šios veiklos sritys yra svarbios ir reikalauja, kad muzikos mokytojas gebėtų veikti šiose erdvėse, t. y. atlikti jam būdingus vaidmenis.

1.1. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo vaidmenys

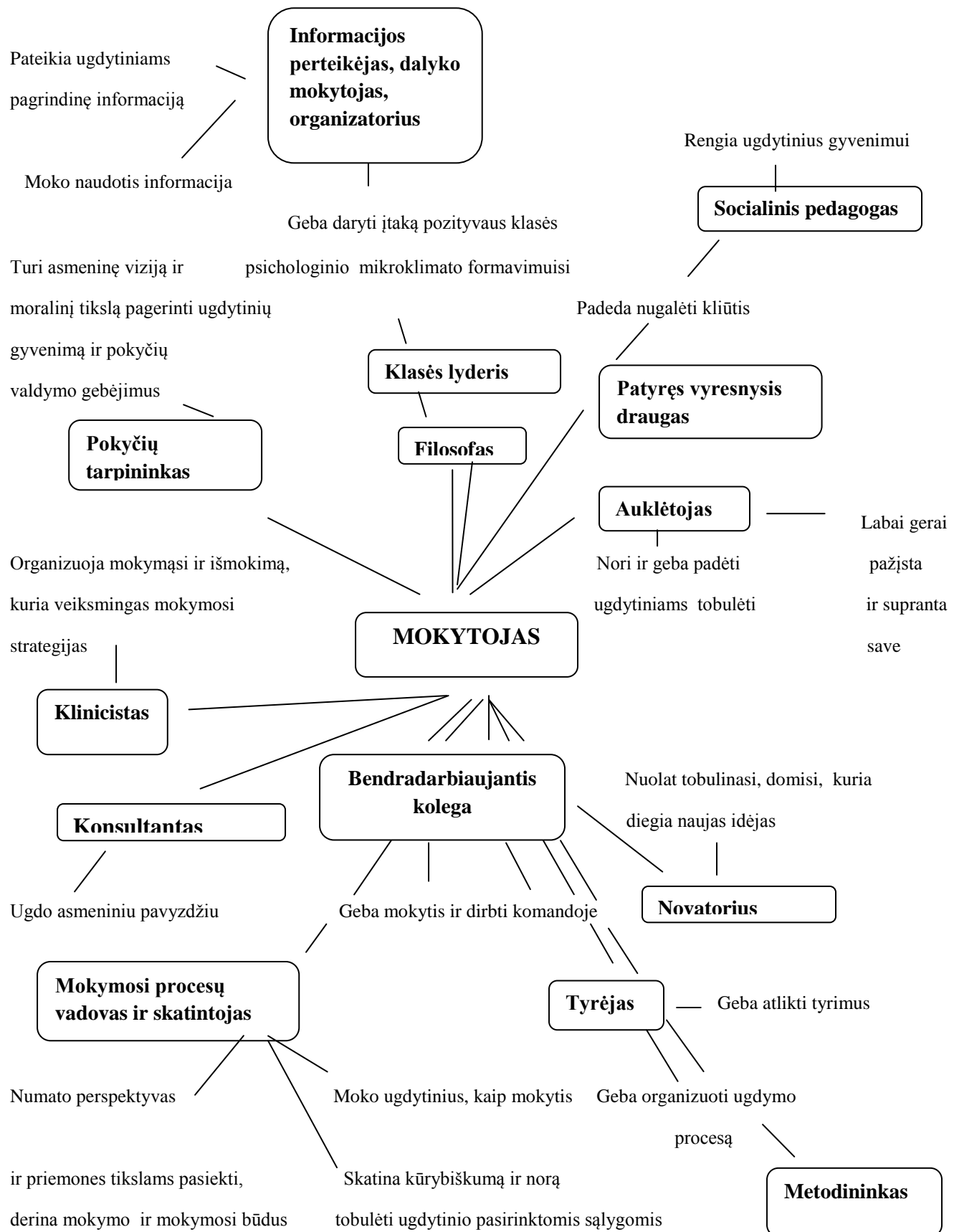
Keičiantis laikmečiui mokytojams tekdavo atlikti veiklos funkcijas, atitinkančias to meto vertybes ir žmogaus ugdymo poreikius. Tai darė įtaką mokytojo vaidmenų kaitai. (Čiužas, 2013). Kaip teigia Lasauskienė (2010), muzikos pedagogo vaidmuo – tai asmeninių savybių, vertybių, pedagogo veiklos funkcijų ir joms atlikti reikalingų gebėjimų visuma. Kaip nurodo Rinkevičius (2009), visuomenė ir patys mokytojai, kurie privalo būti profesionalūs ir gebantys pasidalyti savo išmintimi, lemia visą mokyklos kultūrą. Šiaučiukėnienė (1997) pabrėžia, kad šiuolaikinėje demokratinėje sistemoje tarp pasaulio kultūros ir ugdytinio pedagogas atlieka patarėjo, konsultanto ir tarpininko vaidmenį (žr. 3 pav).

3 pav. Pedagogo funkcija šiuolaikinėje demokratinėje sistemoje pagal Šiaučiukėnienę, (1997).

Tumėnienės ir Janiūnaitės (2000) nuomone, įvairūs reikalavimai švietime skatina tradicinių vaidmenų pokytį ir neįprastų vaidmenų atsiradimą. Šių laikų mokykloje pedagogo, kaip žinių turėtojo ir perteikėjo, vaidmuo keičiasi į organizatoriaus, patyrusio vyresniojo draugo, bendradarbiaujančio kolegos, konsultanto, novatoriaus, tyrėjo, mokymosi proceso skatintojo, metodininko, pokyčių tarpininko, auklėtojo, klinicisto, filosofo, socialinio pedagogo, dalyko mokytojo ir informacijos perteikėjo vaidmenis.

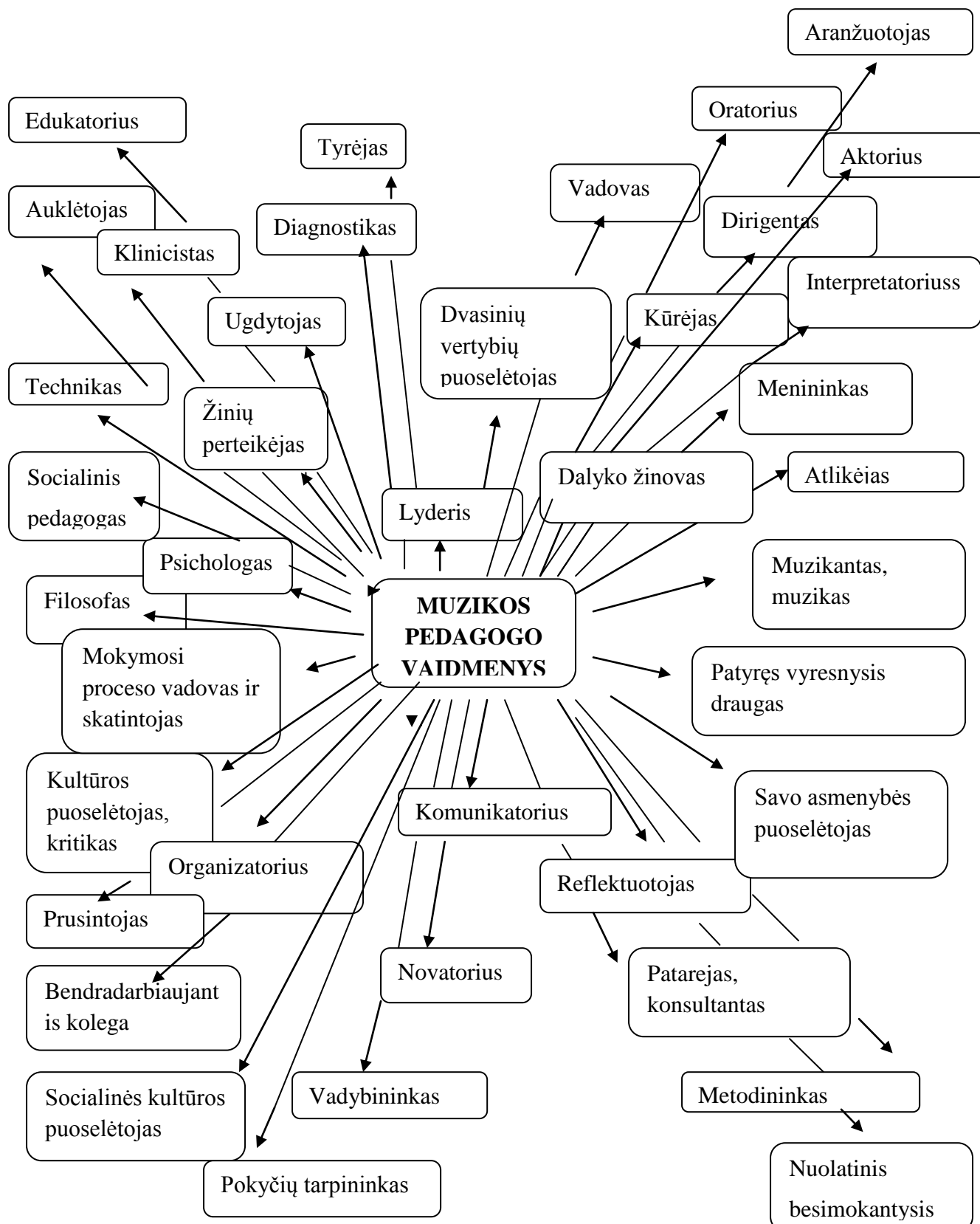
Taigi mokytojas, atliekantis organizatoriaus, dalyko mokytojo ir informacijos perteikėjo vaidmenis, geba perteikti ugdytiniams pagrindinę informaciją ir moko ja naudotis. Mokytojas, siekdamas formuoti pozityvų klasės mikroklimatą, turi tapti klasės lyderiu ir filosofu. Jis geba apmąstyti ir remtis savo turimomis žiniomis, patirtimi, numatyti profesinius sprendimus (Butkienė, Kepalaitė 1996). Mokytojas, rengdamas ugdytinius gyvenimus, atsikleidžia kaip socialinis pedagogas, o padėdamas įveikti kylančias kliūtis, tampa vyresniu draugu. Mokytojas, siekdamas, kad jo ugdytiniai norėtų ir gebėtų tobulėti, stengiasi jiems padėti ir atlieka auklėtojo vaidmenį. Pedagogas, norėdamas sėkmingai atlikti šį vaidmenį, pirmiausiai turi gerai pažinti save. Jis, diegdamas naujus pokyčius organizacijoje, atsiskleidžia ir novatoriaus vaidmenyje. Siekdamas pokyčių valdymo mokytojas taip pat prisiima pokyčių tarpininko vaidmenį. Kaip klinicistas mokytojas įgyvendina veiksmingas mokymosi strategijas – organizuoja mokymąsi ir išmokimą. Čiužas (2013) teigia, kad mokytojas, gebantis mokytis ir dirbti komandoje, atlieka bendradarbiaujančio kolegos vaidmenį. Mokydamas ugdytinius mokytis, skatindamas kūrybiškumą ir jų norą tobulėti, numatydamas perspektyvas ir priemones tikslamas pasiekti bei derindamas mokymo ir mokymosi būdus mokytojas atlieka mokymosi procesų vadovo ir skatintojo vaidmenis. Mokytojas kaip tyrėjas geba organizuoti ugdymo procesą ir atlikti pedagoginių situacijų tyrimus (žr. 4 pav).

4 pav. Šiuolaikiniai mokytojo vaidmenys pagal Tumėnienę ir Jankūnaitę, (2000).

Taigi kyla klausimas, kokiais specifiniais vaidmenimis ugdymo procese pasižymi muzikos pedagogas? Literatūroje autoriai išskiria skirtingus muzikos mokytojo vaidmenis. Rimkevičius (2005), išskiria muziko, menininko, kūrėjo, organizatoriaus, diagnostiko, komunikatoriaus vaidmenis. Tamušauskaitė (2012) teigia, kad jam būdingi šie vaidmenys: prusintojo, interpretatoriaus, nuolatinio besimokančiojo, dirigento, muzikanto, menininko, atikėjo, oratoriaus, kūrėjo, aktoriaus, vertintojo, vadovo, patarėjo, eksperto, tarpininko tarp klausytojo ir kompozitoriaus, komunikatoriaus, charizmatinio, transformacinio, transakcinio lyderio. Canitano (2014) teigia, kad mokytojas remdamasis savo profesinėmis žiniomis ir įgūdžiais, atlieka socialinės kultūros puoselėtojo ir edukatoriaus, menininko, komunikatoriaus, tyrėjo vaidmenis.

Pasak Rimkevičiaus (2005), muzikos pedagogas, atlikdamas kūrėjo vaidmenį, geba įteigti klasei išgyventas emocijas, pasitelkdamas ekspresyvumą. Muzikos mokytojas būdamas kūrybinga asmenybė, geba pateikti savo dalyką originaliai ir savitai. Mokytojas, bendraudamas su mokiniais, skatina jų meninį skonį ir kūrybinį mąstymą. Jis įgyvendindamas pamokos uždavinius ir organizuodamas bendruomenės renginius, atlieka organizatoriaus vaidmenį. Muzikos mokytojas, vadovaudamas meninei veiklai pamokoje, turi kontroliuoti mokinių elgesį ir pasiekimus, nustatyti mokinių gabumus. Taip jis atlieka diagnostiko vaidmenį. Muzikos pedagogas, atlikdamas savo veiklą, komunikuoja, pasitelkdamas ne tik žodinę kalbą, kuri priklauso nuo mokytojo kultūrinės brandos, bet ir ne žodinę kalbą. Komunikatoriaus vaidmenį pedagogas atlieka per muzikos kūrinio atlikimą ir suvokimą. Muzikos kūrinio atlikimas muzikos mokytojui suteikia galimybę lengvai užmegzti kontaktą su mokiniais. Canitano (2014) išryškino muzikos pedagogo, kaip muzikanto vaidmenį, teigdamas, kad muzikos mokytojas turi lavinti savo muzikinius gebėjimus, grojimo techniką. Šis muzikos teoretikas taip pat atskleidė socialinės kultūros puoselėtojo vaidmenį, nes muzikos mokytojas, gebėdamas savo profesinėje veikloje pritaikyti žinias ir įgūdžius, puoselėja ugdytinių socialinę kultūrą. Pasak Tamušauskaitės (2012), pedagogas, diriguodamas mokyklos chorui ir orkestrui, atlieka ne tik dirigento vaidmenį, tačiau ir vadovauja meno kolektyvui, gebėdamas suteikti atliekamam muzikos kūriniai savo interpretaciją. Taip išryškėja interpretatorius, atlikėjo ir vadovo vaidmenys. Autorė norodo, kad diriguodamas muzikos kūrinį, dirigentas pasitelkia oratoriaus, eksperto ir aktoriaus gebėjimus. Dirigentas – tarsi tarpininkas tarp klausytojo ir kompozitoriaus, jis savo išstobulinta dirigavimo technika, išprusimu, psichologiniu pasirengimu, asmeninėmis savybėmis, veikdamas kaip lyderis, geba meno kolektyvo dalyviams perteikti kūrybines idėjas ir sutelkti bendram tikslui. Autorių nurodyti muzikos mokytojo vaidmenys papildo Tumėnienės ir Janiūnaitės, (2000) išskirtų šiuolaikinių mokytojo vaidmenų tinklą (žr.5 pav.).

5 pav. Muzikos pedagogo vaidmenys (Tumėnienė ir Liepaitė 2000). Papildyta pagal Canitano, (2014); Rinkevičių, (2005) ir Tamušauskaitę, (2012).

Apibendrinant galima teigti, kad muzikos pedagogas savo veikloje atlieka ne tik daugelio dalykų mokytojams būdingus šiuolaikinius mokytojo vaidmenis, bet ir savo veiklai būdingus vaidmenis: menininko, kūrėjo, organizatoriaus, diagnostiko, komunikatoriaus, prusintojo, interpretatoriaus, aranžuotojo, nuolatinio besimokančiojo, muzikanto, atikėjo, oratoriaus, aktoriaus, vertintojo, dirigento, vadovo, patarėjo, eksperto, tarpininko tarp klausytojo ir kompozitoriaus, charizmatinio, transformacinio, transakcinio lyderio, socialinės kultūros puoselėtojo, edukatoriaus, ir tyrėjo, kurie atsikleidžia tam tikrų muzikos pedagogo kompetencijų poreikį.

1.2. Bendojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijos

Muzikos pedagogams keliami vis aukštesni reikalavimai profesinėje srityje. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas savo veikloje atlieka daug vaidmenų, kuriuos, norėdamas profesionaliai atlikti, turi turėti įvairių kompetencijų. Taigi pirmiausia aptarsime, kas yra kompetencija.

1.2.1. Kompetencijos samprata

Šiuolaikiniame socialiniame, politiniame, ekonominiame, kultūriniame visuomenės gyvenime, ypač ugdymo srityje *kompetencijos* sąvoka vartojama dažnai. Ji atspindi individo mokymosi, tobulėjimo ir siekiamybės prasmę. Jucevičienės (2007) teigimu, mokslinėje literatūroje *kompetencijos* sąvoka aiškinama skirtingai.

Jucevičienė ir Liepaitė (2000) teigia, kad *kompetencija* yra individo gebėjimas sėkmingai veikti, remiantis turimomis žiniomis, įgūdžiais, požiūriais, mokėjimais, asmeninėmis savybėmis ir vertybėmis. Kasiulis ir Tarvydienė (2004) pritaria, kad *kompetencija* yra žinių ir įgūdžių derinys ir teigia, jog konkrečiomis aplinkybėmis ji pasireiškia sugebėjimu juos pritaikyti. Pukelis, Pileičikienė (2006) atskleidžia, kad *kompetencija* yra individo gebėjimas atlikti tam tikrą profesinės veiklos užduotį, remiantis turimomis žiniomis, požiūriu ir gebėjimais. Pasak Bitino (2000), *kompetencija* tai daugiau negu drauge paimtos žinios, mokėjimai ir nuostatos veikti. Laužackas, Teresevičienė, Stasiūnaitienė (2005) teigia, kad *kompetencija* – tai gebėjimas atlikti darbą tam tikroje veiklos situacijoje pasitelkiant mokymosi (studijų) metu įgytas žinias, gebėjimus, mokėjimus, įgūdžius, požiūrius ir vertinimus. Pastarieji autoriai akcentuoja kvalifikacijos svarbą žmogaus kompetentingumui ir teigia, kad ne kompetencija, o kvalifikacija yra

baigtinis darinys. Jucevičienė (2007) šiam teiginiui prieštarauja ir atskleidžia, kad kvalifikaciją sudaro individo žinios ir gebėjimai, galintys lemti sėkmingą veiklą, tačiau, pasak autorės, asmuo, siekiantis sėkmingai atlikti aukštesnio lygio veiklą, turi puoselėti savo *kompetenciją*. Čiužas (2013), apibendrinamas daugelio autorių mintis, teigia, kad kompetencija yra individo gebėjimai pritaikyti žinias profesinėje veikloje, pasitelkiant savo asmenines savybes, vertybes ir požiūrius. Užsienio autoriai Viteritti (2012) ir Canitano (2014) teigia, kad kompetencija neatsiejama nuo profesinės veiklos, nes tik veikloje, remiantis savo turimomis žiniomis, įgūdžiais ir vertybėmis, galima atskleisti savo gebėjimą sėkmingai veikti (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Kompetencijų sampratų įvairovė

Autorius	Kompetencijos sampratos apibrėžtis
Bitinas (2000)	Kompetencija – tai daugiau negu drauge paimtos žinios, mokėjimai, nuostatos veikti; kompetencija – tai, kas lema gebėjimą įgyti išsilavinimą ir patirtį pritaikyti konkrečiai gyvenimo problemai spręsti.
Jucevičienė ir Liepaitė (2000)	Kompetencija – tai žmogaus gebėjimas veikti, susijęs su individo žiniomis, įgūdžiais, mokėjimais, požiūriais, asmenybės savybėmis bei vertybėmis.
Kasiulis ir Tarvydienė (2004)	Kompetencija – gebėjimas savo žinias ir įgūdžius pritaikyti įvairiomis aplinkybėmis.
Laužackas (2005)	Kompetencija yra gebėjimas atlikti tam tikrą darbą (užduotį) realioje ar imituojamoje veiklos situacijoje, kurį lemia mokymosi (studijų) metu įgytos žinios, gebėjimai, mokėjimai, įgūdžiai, turimi požiūriai ir vertinimai
Pukelis ir Pileičikienė (2006)	Kompetencija – tai žmogaus gebėjimas atlikti tam tikrą profesinės veiklos užduotį, remiantis turimomis žiniomis, požiūriu ir gebėjimais.
Viteritti (2012)	Kompetencija – tai asmens žinios, gebėjimai ir asmeninės savybės, pasireiškiančios jo profesinėje veikloje
Čiužas (2013)	Kompetencija – žmogaus žinių visuma ir gebėjimai jas realizuoti profesinėje veikloje, remiantis asmeninėmis savybėmis, požiūriais ir vertybėmis
Canitano (2014)	Kompetencija – tai žinojimas, kaip veikti profesinėje veikloje.

Apibendrinant galima pastebėti, kad kompetencijos sąvoką įvairūs autoriai apibūdina skirtingai. Vieni teigia, kad kompetencija tai žinios, vertybės ir įgūdžiai. Kiti kompetenciją apibūdina kaip gebėjimą atlikti darbą. Treiems kompetencija – tai specialisto arba veiklos raiška, kurią sąlygoja žinios, požiūriai, gebėjimai, įgūdžiai, įsitikinimai, asmeninės savybės bei vertybės. Šiame darbe remiamasi nuostata, kad kompetencija – tai žinių, įgūdžių, gebėjimų ir vertybių visuma, pasireiškianti tam tikroje veikloje (Jucevičienė, 2007).

1.2.2. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogui būdingos kompetencijos

Matonis (2002) teigia, kad muzikos pedagogo kompetencijai būdinga tai, jog ji susideda iš dviejų komponentų: pedagoginio meistriškumo ir dalykinio pasirengimo. Muzikos pedagogams svarbu plėsti žinias, menines, estetines kompetencijas. Labai svarbu, kad muzikos mokytojai asmeninę patirtį praturtintų tik jam būdingomis kompetencijomis: gebėjimu improvizuoti, aranžuoti, gerai išmanytą muzikos istoriją, lavintą analitinį mąstymą. (Behar, Lee, Cui, Kunov & Wong, 2004). Muzikos pedagogas turi ugdyti muzikinio pasaulio suvokimą pristatydamas klasei muzikavimo ir muzikos suvokimo ypatumus (Canitano, 2014).

Čiužas (2013) atskleidžia tai, kad mokytojui, siekiančiam gerai išmanyti mokomojo dalyko specifiką, pagrindu tampa jo dalykinė kompetencija. Helmke'as (2012) teigia, kad mokytojas, remdamasis savo dalykine kompetencija, geba sudominti mokinius ir sėkmingai perteikia mokiniams dėstomo dalyko turinį. Autoriaus teigimu būtina nuolatos šią kompetenciją tobulinti, nes mokslo žinios sparčiai kinta. Dalykinės kompetencijos turinyje atsiskleidžia įvairių mokomųjų dalykų specifika.

Muzikos pedagogo dalykinė kompetencija apima platesnę šios kompetencijos sampratą, nes tą lemia tik jam būdingi muzikos pedagogo vaidmenys ir veiklos sritys, kuriose pasitelkiami neformaliojo ugdymo vadybos ir asmenybės saviugdų gebėjimai. (Lasauskienė, 2010). Pasak Šeškuvienės, (2008) per muzikinio ugdymo specifiką, asmenybės savybes, pedagoginius ir muzikinius gebėjimus, žinias, požiūrį į muzikos meno ypatumus išryškėja muzikos pedagogo dalykinės kompetencijos turinys. Rimkevičius (2005) teigia, kad muzikos pedagogas, siekdamas įgyvendinti muzikinio ugdymo tikslą, privalo turėti visapusišką muzikinę kultūrą, kuri išryškėja per platų muzikinio pasaulio įvairovės suvokimą. Muzikos pedagogas, norėdamas būti savo srities profesionalas, turi turėti gebėjimą ugdyti mokinių muzikinį

mąstymą, meniškai ir įtaigiai interpretuoti muzikinius kūrinius. Jam būtina gebėti gerai skambinti fortepijonu, dainuoti, diriguoti, išmanyti aranžuotę, instrumentuotę, improvizavimo ir kompozicijos pagrindus, muzikos istoriją nuo senųjų civilizacijų ir nuo tautinių ištakų iki šių laikų, didžiulės žanrų, krypčių ir masinės kultūros srovių įvairovės. Mokydamas muzikos pedagogas turi remtis įvairių sričių, ypatingai, meno žiniomis, kad galėtų sieti muziką su daugialypiu gyvenimo ir kultūros kontekstu (Rinkevičius, 2006).

Matonis (2002) nurodo, kad muzikos mokytojui yra būdingos menininko, organizatoriaus, improvizatoriaus kompetencijos. Muzikos pedagogas nuolatos ieško naujų idėjų ir geba sukurti pamokas ir pateikti kūrybines užduotis, atliepiančias mokinių poreikiams. Pamokos metu jam tenka pasitelkti improvizacinius gebėjimus. Rinkevičius (2005) pabrėžia menininko – kūrėjo, organizatoriaus, diagnostiko ir komunikatoriaus kompetencijas. Muzika pamokoje dažnai tampa komunikavimo priemone. Per ją vyksta neverbalinis bendravimas, išreiškiamos emocijos ir jausmai. Muzikos pedagogas turi turėti diagnostiko gebėjimų, nes jam svarbu nustatyti mokinių gabumus ir juos tinkamai ugdyti.

Milani (2000) teigia, kad svarbios organizatoriaus, vertintojo, komunikatoriaus, gebančio valdyti IKT, mokymo proceso vadovo, klasės valdytojo kompetencijos, nes nuo šių kompetencijų priklauso ugdymo (-si) kokybė. Autorius akcentuoja, kad šių laikų visuomenėje esant didžiuliam IKT naudojimo poreikiui, muzikos pedagogas turi puikiai jas valdyti. Mokytojas turi mokėti planuoti mokymo procesą, tinkamai naudoti ir planuoti mokymo erdvę, nes mokinių ugdymui didelį poveikį daro mokymosi erdvė, edukacinė aplinka. Autorius pažymi tai, kad daugelis mokinių šiais laikais linkę palankiau vertinti pamokas, vedamas netradicinėse aplinkose. Muzikos pedagogas turi gebėti skatinti ir įtraukti į ugdymo procesą mokinius, gebėti bendrauti ir kurti ryšius, palaikyti santykius su tėvais, turėti metodininko kompetenciją. Jis mano, kad mokinių ugdymui be galo svarbu tėvų dėmesys ir susidomėjimas jų mokymosi procesu.

Cenerini ir Drago (2001) teigia, kad muzikos mokytojas turi pasižymėti tokiomis kompetencijomis: pažinti mokinius, ieškoti naujų didaktinių metodų, vertinti mokinių rezultatus, vadovauti mokinių grupėms, žinoti daug mokymo būdų, gebėti reflektuoti ir mokytis. Jam turėtų būti būdingos planuotojo, bendradarbiaujančio asmens, mokinių vertintojo kompetencijos. Muzikos pedagogas nuolatos turi gebėti vertinti savo ugdytinius pamokos metu ir sekti jų nuolatinę pažangą. Pedagogas pasitelkdamas bendravimą ir bendradarbiavimą, gali padėti mokiniams įveikti sunkumus.

Peranaud (2002) nurodo, kad muzikos mokytojas turėtų pasižymėti vertintojo, IKT naudotojo, tyrėjo, nuolat tobulinančio savo gebėjimus, vadovaujančio mokymo procesui, tėvų įtraukėjo į ugdymo procesą kompetencijomis. Jis turėtų mokėti, gebėti dirbti grupėse, įtraukti vaikus į mokymo procesą.

Tamušauskaitė (2012) atskleidė, kad muzikos mokytojui yra svarbios šios kompetencijos: menininko kūrėjo, vertintojo, komunikatoriaus, prusintojo, interpretatoriaus, nuolat besimokančiojo, muzikanto, atlikėjo, aktorius, vadovo patarėjo, metodininko, eksperto, lyderio. Muzikos pedagogas privalo nuolatos tobulinti savo muzikinius gebėjimus, skirdamas laiko jų lavinimui. Taip pat jis yra linkęs kaupti reikiamas ir atnaujinti turimas ne tik savo dalyko, bet ir kitų meno sričių – filosofijos, psichologijos žinias. Pamokoje ir neformaliojo ugdymo užsiėmimuose jis pasireiškia kaip lyderis, kuris atlieka savo kilnią misiją ir geba sutelkti visus mokinius bendro tikslo pasiekimui.

Lasauskienė (2010), apibendrinadama muzikos pedagogo kompetencijas, nurodo, kad muzikos mokytojas turi gebėti organizuoti muzikinę mokinių veiklą, išmanyti ir taikyti metodus, vertinti mokinių muzikinio ugdymo (-si) pasiekimus, pats gebėti improvizuoti ir muzikuoti, tobulinti ir vertinti asmenines savybes. Muzikos mokytojas turėtų pasižymėti bendravimo ir bendradarbiavimo, muzikinio turinio planavimo, muzikos istorijos išmanymo kompetencijomis. Jam taip pat svarbios šios kompetencijos: gebėti organizuoti muzikinius edukacinius projektus, gebėti taikyti muzikines technologijas, skleisti savo pedagoginę patirtį, modeliuoti karjerą.

Ataskaitoje apie „Pedagogo rengimo standarto gairių projekto tyrimą“ Saulėnienė ir Žydzūnaitė (2006) nurodo šias muzikos pedagogo kompetencijas: kūrėjo, mokyklos bendruomenės muzikinės veiklos organizatoriaus, mokinių pažangos pripažinėjo, komunikacijos ir informacijos valdymo, tarpkultūrinę, veiklos tobulinimo, ugdytinių muzikinių gebėjimų lavinimo, savo veiklos stiliaus atnaujintojo, reflektavimo ir mokymosi mokytis, mokinių motyvavimo ir paramos jiems, bendravimo ir bendradarbiavimo. Muzikos mokytojas turi gebėti valdyti praktinius muzikanto įgūdžius, išmanyti ir perteikti sceninės kultūros pagrindus, gebėti valdyti ugdymo procesą, gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais, globėjais ir socialiniais partneriais, gebėti formuoti vertybinę orientaciją muzikos ir kitų menų srityje, gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su ugdytiniais (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo profesinių kompetencijų atitikimas Europos kvalifikacijų sąrangos kompetencijoms pagal Saulėnienę, (2006).

Europos kvalifikacijų sąrangos kompetencijos	Profesinės kompetencijos
Kognityvinės kompetencijos	Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti
	Išmanyti ir gebėti perteikti sceninės kultūros pagrindus
	Gebėti kurti ir nuolat atnaujinti savo pedagoginės veiklos stilių, grindžiamą humanistinėmis vertybėmis ir principais
Funkcinės kompetencijos	Gebėjimas dirbti komandoje su kitais pedagogais
	Gebėjimas organizuoti mokyklos bendruomenės muzikinę veiklą
	Gebėjimas planuoti ugdymo procesą
	Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su ugdytiniais
	Gebėjimas valdyti ugdymo procesą
	Gebėjimas lavinti ugdytinių muzikinius ir kūrybinius gebėjimus
	Gebėjimas valdyti kūrybinius muzikavimo įgūdžius
	Gebėjimas valdyti praktinius muzikavimo įgūdžius
Asmeninės kopetencijos	Gebėjimas lavinti ugdytinių muzikinius ir kūrybinius gebėjimus
	Gebėjimas dirbti komandoje su kitais pedagogais
	Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais/globėjais ir kitais socialiniais partneriais
	Gebėjimas formuoti vertybinę orientaciją muzikos ir kitų menų srityje
	Gebėjimas kurti ir nuolat tobulinti savo pedagoginės veiklos stilių, grindžiamą humanistinėmis vertybėmis ir principais
Etinės kompetencijos	Gebėjimas valdyti ugdymo procesą
	Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su ugdytiniais

Bendrojo udymo muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje literatūroje pateikta 3 lentelėje.

3 lentelė. Bendrojo ugdymo muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje, literatūroje pagal Milani, (2000); Cenerini, (2001); Perrenaud, (2002); Canitano, (2014); Matonį, (2002); Rimkevičių, (2005); Saulėnienę, (2006); Lasauskienę, (2010) ir Tamušauskaitę, (2012) .

UŽSIENIO AUTORIAI				LEITUVIŲ AUTORIAI				
Milani, 2000	Cenerini, 2001	Perrenaud, 2002	Canitano, 2014	Matonis, 2002	Rinkevičius, 2005	Saulėnienė, 2006	Lasauskienė, 2010	Tamušauskaitė, 2012
			Menininkas	Menininkas	Menininkas			Menininkas
				Aranžuoti	Kūrėjas	Kūrėjas		Kūrėjas
Organizatorius					Organizatorius	Mokyklos bendruomenės mokslinės veiklos organizatorius	Organizuoja muzikinę veiklą po pamokų	
Vertinti		Vertinti			Dagnostikas	Mokinių pažangos pripažinėjas	Mokinių patirteis mokykloje diagnostikas	Vertintojas
		IKT naudojimas			Komunikatorius	Komunikacinė ir informacijos valdymo		Komunikatorius
			Socialinės kultūros puoselėtojas			Tarp kultūrinė kompetencija		
	Naujų didaktiko metodų ieškojimas		Edukatoreius			Gebėjimas nuolat tobulinti savo veiklos sritį	Išmanyti ir taikyti metodus	
	Mokinių pažinimas jų skirtumų pripažinimas	Dirbti su mokiniiais turinčiais sunkumų, dirbti su klase kurioje kiekvienas vaikas yra skirtingas	Tyrėjas				Tiria mokinių muzikinių gabumų lygį.	
						Gebėjimas lavinti mokinių muzikinius ir kūrybinius gebėjimus	Neformalus muzikinis ugdymas	Prusintojas
							Gebėjimas interpretuoti muzuojant	Interpretatorius
	Igyti žinių	Nuolatinis tobulėjimas				Savo veiklos stiliaus atnaujintojas	Tobulėjimas	Nuolatinis besimokantysis
								Dirigentas

			Muzikantas			Gebėjimas ugdyti profesinius muzikinius įgūdžius	Muzikos atlikimo vertybės	Muzikantas
			Lavinti grojimo techniką			Gebėjimas valdyti kūrybinius muzikinius įgūdžius	Analizuoti asmeninę atlikėjišką veiklą	Atlikėjas
								Oratorius
								Aktorius
Vadovauti mokymo procesui valdyti klasę	Vadovauti grupėms	Vadovauti mokymo procesui				Gebėjimas valdyti ugdymo procesą		Vadovas
								Patarėjas
								Ekspertas
								Tarpininkas tarp klausytojo ir kompozitoriaus
								Transformacinis lyderis
Naudoti dalykinio ir tarpdalykinio ugdymo metodus	Mokymo būdų žinojimas		Metodiniai				Muzikinės veiklos metodininkas	Metodininkas
Palaikyti santykius su tėvais		Tėvų įtraukimas ir informavimas				Gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais, globėjais, socialiniais partneriais.	Bendrauti ir bendradarbiauti mokyklos bendruomenėje	
						Gebėjimas formuoti muzikinę orientaciją muzikos ir kitų menų srityje	Ugdyti vertybių ir muzikos suvokimo nuostatas	

						Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su ugdytiniais		
	Reflektuoti ir mokyti mokytis					Reflektavimo ir mokymo (-si) mokytis		
	Prisidėti prie mokyklos mikroklimate kūrimo					Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valse		
Įtraukti ir saktinti veikti		Įtraukti vaikus į mokymo procesą				Mokinių motyvavimo ir paramos jiems		
Gebėjimas bendrauti pasikeičiant patirtimi, kuriant ryšius	Bendradarbiavimo					Bndravimo ir bendradarbiavimo kompetencija		
Planuoti mokymo (-si) procesą	Gebėti planuoti edukacinę veiklą					Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo	Muzikinio ugdymo turnio planavimas	
Tinkamai naudoti laiką ir erdves								
Palaikyti vietos bendruomenės interesus								
	Rūpintis kiekvieno mokinio integraciniu ugdymusi							
	Sieti teoriją su praktika							
	Darbas grupėse	Darbas grupėse						
			Muzikos istorijos žinovas					
			Analitinio mąstymo lavintojas					

Taigi apibendrinant mokslininkų teiginius išryškėja šios tik muzikos pedagogui būdingos kompetencijos bei mokslinėje literatūroje aptiktų šių kompetencijų analizės rezultatų dažnis:

- Menininko (4);
- Kūrėjo (4);
- Organizatoriaus ir metodininko (4);
- Gebančio vertinti ir diagnozuoti mokinių pasiekimus, tyrėjo (6);
- Komunikatoriaus, IKT taikytojo (4);
- Bendrakultūrinės ir socialinės kultūros puoselėtojo (2);
- Dalyko turinio planuotojo (5);
- Pažįstančio mokinius ir pripažįstančio jų skirtumus (4);
- Prusintojo ir mokinių muzikinių gebėjimų ugdytojo (3);
- Nuolat tobulėjančio (5);
- Muzikanto (4)
- Atlikėjo (4);
- Aktoriaus (2);
- Ugdymo proceso valdytojo (5)
- Metodininko (5);
- Tėvų įtraukėjo į ugdymosi procesą (4);
- Bendraujančio ir bendradarbiaujančio (3);
- Refektuojančio ir gebančio mokyti (2);
- Organizacijos tobulinimo ir pokyčių valdymo (2)
- Gebančio valdyti ugdymo procesą (6);
- Nuolat besimokančio ir skleidžiančio patirtį (3);
- Muzikanto atlikėjo (4);
- Mokinių motyvatoriaus ir rėmėjo (3);

- Ugdymo (-si) proceso planuotojo (4);
- Pokyčių valdytojo (3);
- Interpretatorius (2);
- Ugdytinių įtraukimas į ugdymo procesą (3).

Apibendrinant galima prieiti prie išvados, kad muzikos mokytojo kompetencijai būdinga tai, jog ji susideda iš dviejų komponentų: pedagoginio meistriškumo ir dalykinio pasirengimo.

1.2.3. Muzikos pedagogo kompetencijų atitikimas Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašui

Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijos apraše (2007) mokytojo kompetencijos apibrėžiamos kaip mokytojo įgūdžių, žinių, gebėjimų, požiūrių, vertybinių nuostatų ir kitų asmeninių savybių, lemiančių sėkmingą mokytojo veiklą ugdymo srityje. Šiame apraše išskiriamos keturios mokytojo kompetencijų grupės:

- *Bendrakultūrinė kompetencija* – tai žinios, gebėjimai ir įgūdžiai, asmeninės savybės ir vertybinės nuostatos, lemiančios sėkmingą veiklą konkrečioje kultūroje.
- *Profesinės kompetencijos* – tai žinios, gebėjimai, įgūdžiai, asmeninės savybės ir vertybinės nuostatos, reikalingos bendrajai ugdymo veiklai. Šiai grupei priskiriamos dalyko turinio planavimo ir tobulinimo, mokymo proceso valdymo, mokinių rezultato vertinimo kompetencijos.
- *Bendrosios kompetencijos* – tai žinios, gebėjimai, įgūdžiai, asmeninės savybės ir vertybinės nuostatos, reikalingos mokytojo profesinei veiklai vykdyti. Šiai grupei priskiriamos organizacijos tobulinimo ir pokyčių valdymo, komunikacinė ir bendradarbiavimo kompetencijos.
- *Specialiosios kompetencijos* – tai žinios, gebėjimai, įgūdžiai, asmeninės savybės ir vertybinės nuostatos, užtikrinančios sėkmingą mokytojo veiklą konkrečioje ugdymo turinio srityje (žr. 7 pav).

4 lentelė. Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašo, (2007) kompetencijos.

Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas, 2007	Kompetencijos
Mokytojo bendrakultūrinės kompetencijos	Bendrakultūrinė
Mokytojo profesinės kompetencijos	Informacinių technologijų naudojimo
	Ugdymo (-si) aplinkų kūrimo
	Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo
	Mokymo(si) proceso valdymo
	Mokinių pažangos ir pasiekimų vertinimo
	Mokinių vertinimo ir paramos jiems
	Mokinio pažinimo ir jų pažangos pripažinimo
	Profesinio tobulėjimo
Mokytojo profesijos bendrosios kompetencijos	Komunikacinė ir informacijos valdymo
	Bendravimo ir bendradarbiavimo
	Tiriamosios veiklos
	Reflektavimo ir mokymo mokytis
	Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo
Mokytojo specialiosios kompetencijos	

Muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje literatūroje ir dokumentuose pateikta 5 lentelėje.

5 lentelė. Muzikos pedagogo kompetencijų analizė mokslinėje literatūroje ir dokumentuose pagal Milani, (2000); Cenerini (2001); Perrenaud (2002), Canitano, (2014); Matoni, (2002); Rimkevičių, (2005); Saulėnienę, (2006); Lasauskienę, (2010) , Tamušauskaitę, (2012) ir Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašą, (2007).

UŽSIENIO AUTORIAI				LEITUVIŲ AUTORIAI					DOKUMENTAI
Milani, 2000	Cenerini, 2001	Rerrenaud, 2002	Canitano, 2014	Matonis, 2002	Rinkevičius, 2005	Saulėnienė, 2006	Lasauskienė, 2010	Tamušauskaitė, 2012	Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas, 2007
			Menininkas	Menininkas	Menininkas			Menininkas	
				Aranžuoti	Kūrėjas	Kūrėjas		Kūrėjas	
Organizatorius					Organizatorius	Mokyklos bendruomenės mokslinės veiklos organizatorius	Organizuoja muzikinę veiklą po pamokų		
Vertinti		vertinti			Diagnostikas	Mokinių pažangos pripažinėjimas	Mokinių patirteis mokykloje diagnostikas	Vertintojas	6.5. Mokinių pažangos ir vertinimo
		IKT naudojimas			Komunikatorius	Komunikacinė ir informacijos valdymo		Komunikatorius	6.1. Informacinių technologijų naudojimas
									15.1. Komunikacinė ir informacijos ugdymo
			Socialinės kultūros puoselėtojas			Trapkultūrinė kompetencija			5. Bendrakultūrinė kompetencija
	Naujų didaktiko metodų ieškojimas		Edukatorius			Gebėjimas nuolat tobulinti savo veiklos sritį	Išmanyti ir taikyti metodus		
	Mokinių pažinimas jų skirtumų pripažinimas	Dirbti su mokiniais turinčiais sunkumų, dirbti su klase kurioje kiekvienas vaikas yra skirtingas	Tyrėjas				Tiria mokinių muzikinių gabumų lygį.		6.7. Mokslinio pažinimo ir jo pažangos pripažinimo
									15.3 Tiriamosios veiklos
						Gebėjimas lavinti mokinių muzikinius ir kūrybinius gebėjimus	Neformalus muzikinis ugdymas	Prusintojas	
							Gebėjimas interpretuoti muzuojant	Interpretatorius	

	Igyti žinių	Nuolatinis tobulėjimas				Savo veiklos stiliaus atnaujintojas	Tobulėjimas	Nuolatinis besimokantysis	6.8. Profesinis tobulėjimas
								Dirigentas	
			Muzikantas			Gebėjimas ugdyti profesinius muzikinius įgūdžius	Muzikos atlikimo vertybės	Muzikantas	
			Lavinti grojimo techniką			Gebėjimas valdyti kūrybinius muzikinius įgūdžius	Analizuoti asmeninę atlikėjišką veiklą	Atlikėjas	
								Oratorius	
								Aktorius	
Vadovauti mokymo procesui valdyti klasę	Vadovauti grupėms	Vadovauti mokymo procesui				Gebėjimas valdyti ugdymo procesą		Vadovas	6.4. Mokymo (-si) proceso valdymo
								Patarėjas	
								Ekspertas	
								Tarpininkas tarp klausytojo ir kompozitoriaus	
								Transformacinis lyderis	
Naudoti dalykinio ir tarpdalykinio ugdymo metodus	Mokymo būdų žinojimas		Metodininkas				Muzikinės veiklos metodininkas	Metodininkas	
Palaikyti santykius su tėvais		Tėvų įtraukimas ir informavimas				Gebėti bendrauti ir bendradarbiauti su tėvais, globėjais, socialiniais partneriais.	Bendrauti ir bendradarbiauti mokyklos bendruomenėje		5.7. Vertinti namų aplinkos veidmenį ir šeimos vertybių skirtumus bedraujant su mokiniais ir jų tėvais
						Gebėjimas formuoti muzikinę orientaciją muzikos ir kitų menų srityje	Ugdyti vertybių ir muzikos suvokimo nuostatas		

						Gebėjimas bendrauti ir bendradarbiauti su ugdytiniais			
	Reflektuoti ir mokyti mokyti					Reflektavimo ir mokymo (-si) mokyti			15.4. Reflektavimo ir mokymosi mokyti
	Prisidėti prie mokyklos mikro-klimato kūrimo					Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo			15.5. Organizacijos tobulinimo bei pokyčių valdymo
Įtraukti ir saktinti veikti		Įtraukti vaikus į mokymo procesą				Mokinių motyvavimo ir paramos jiems			6.6. Mokinių mokymosi ir paramos jiems
Gebėjimas bendrauti pasikeičiant patirtimi, kuriant ryšius	Bendradarbiavimo					Bndravimo ir bendradarbiavimo kompetencija			5.2. bendravimo ir bendradarbiavimo
Planuoti mokymo (-si) procesą	Gebėti planuoti edukacinę veiklą					Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo	Muzikinio ugdymo turinio planavimas		6.3. Dalyko turinio planavimo ir tobulinimo
Tinkamai naudoti laiką ir erdves									6.2. Ugdymo (-si) aplinkų kūrimo
Palaikyti vietas bendruomenės interesus									
	Rūpintis kiekvieno mokinio integraciniu ugdymusi								
	Sieti teoriją su praktika								
	Darbas grupėse	Darbas grupėse							
			Muzikos istorijos žinovas						
			Analitinio mąstymo lavintojas						

Vadovaujantis Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijos aprašu (2007) ir mokslininkų išskirtomis kompetencijomis, kaip nurodyta lentelėje 5, muzikos mokytojo kompetencijas pagal kompetencijų specifiškumą galima suskirstyti į šias sritis (žr. 6 lentelę):

1. Muzikos mokytojas pedagoginių profesinių kompetencijų turėtojas:

- gebantis valdyti ugdymo procesą;
- gebantis vertinti ir diagnozuoti mokinių gabumus;
- gebantis motyvuoti ir paremti mokinius;
- pažįstantis mokinius ir pripažįstantis jų pažangą;
- muzikinių technologijų taikytojas;
- gebantis planuoti ugdymo turinį;
- turintis metodinių kompetencijų;
- prusintojas, gebantis lavinti mokinių muzikinius gebėjimus.

2. Muzikos mokytojas bendrakultūrinių kompetencijų turėtojas:

- socialinės kultūros puoselėtojas;
- pažįstantis mokinius ir pripažįstantis jų skirtumus;
- prusintojas ir mokinių muzikinių gebėjimų ugdytojas.

3. Atsižvelgiant į mokytojo profesijos kompetencijos aprašą (2007) galima išskirti bendrąsias kompetencijas, kurias aptinkame analizuodami muzikos mokslininkų ir specialistų tekstus. Iš jų svarbiausios:

- komunikatoriaus ir IKT naudotojo;
- nuolat besimokančio ir tobulėjančio;
- bendraujančio ir bendradarbiaujančio;
- organizatoriaus;
- organizacijos tobulintojo ir pokyčių valdytojo;
- reflektuojančio ir mokančio mokytis;
- tyrėjo.

4. Analizuojant mokslinę literatūrą išryškėjo, kad muzikos mokytojas turi pasižymėti specialiosiomis kompetencijomis:

- menininko – kūrėjo;
- muzikanto – atlikėjo;
- improvizatoriaus;
- aktoriaus.

6 lentelė. Muzikos pedagogo kompetencijos pagal Lietuvos mokytojo profesijos kompetencijų aprašą (2007).

Kompetencijos Lietuvos kompetencijų aprašas, (2007)	Veikla	Muzikos pedagogo kompetencijos	Kompetencijų pasikartojimo dažnis
Specialiosios kompetencijos	Muzikos mokytojas menininkas	Menininko	4
		Kūrėjo	4
		Muzikanto	4
	Atlikėjo	Atlikėjo	4
		Improvizavimo	3
		Aktorystės	2
Bendrosios kompetencijos	Komunikatoriaus	Komunikavimo	5
		IKT taikymo	5
	Nuolatinis mokymasis ir tobulėjimas	Nuolatinio tobulėjimo	4
		Reflektuojants	3
	Bendravimas bendradarbiavimas	Bendravimo ir bendradarbiavimo	4
	Organizavimas	Mokyklos bendruomenės muzikinės veiklos organizavimo	4
		Organizacijos tobulinimo ir pokyčių valdymo	4
		Tėvų įtraukimo, ryšių su socialiniais partneriais	4
Organizavimo		4	
Profesinės kompetencijos	Vertinimas	Vertinimo ir diagnozavimo	7
		Mokinių pažangos pripažinimo	7
		Mokinių pažinimo ir jų skirtumų pripažinimo	7
	Ugdymo proceso valdymas	Ugdymo proceso valdymo	6
		Mokinių motyvavimo ir paramos jiems	4
	Edukacija	Edukatoriaus kompetencija, švietėjo ir prusintojo	3
Metodininko		5	
Bendrakultūrinės kompetencijos	Prusinimas	Socialinės kultūros puoselėtojo	4
		Bendrakultūrinė	4
		Prusintojo ir mokinių muzikinių gebėjimų ugdymo	3

Apibendrinant galima teigti, kad išanalizavus mokytojo profesijos kompetencijos aprašą (2007) buvo išskirtos muzikos pedagogo bendrakultūrinės, profesinės ir bendrosios kompetencijos. Ypač svarbu tai, kad buvo išskirtos specialiašiosios muzikos pedagogo, kaip menininko, atlikėjo kompetencijos ir išskirtų kompetencijų dažnis (žr. 6 lentelę).

2. BENDROJO UGDYMO MOKYKLOS MUZIKOS PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ RAIŠKOS TYRIMO METODOLOGIJA

Šioje tyrimo dalyje siekiama pagisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrimo metodologija.

2.1. Tyrimo logika

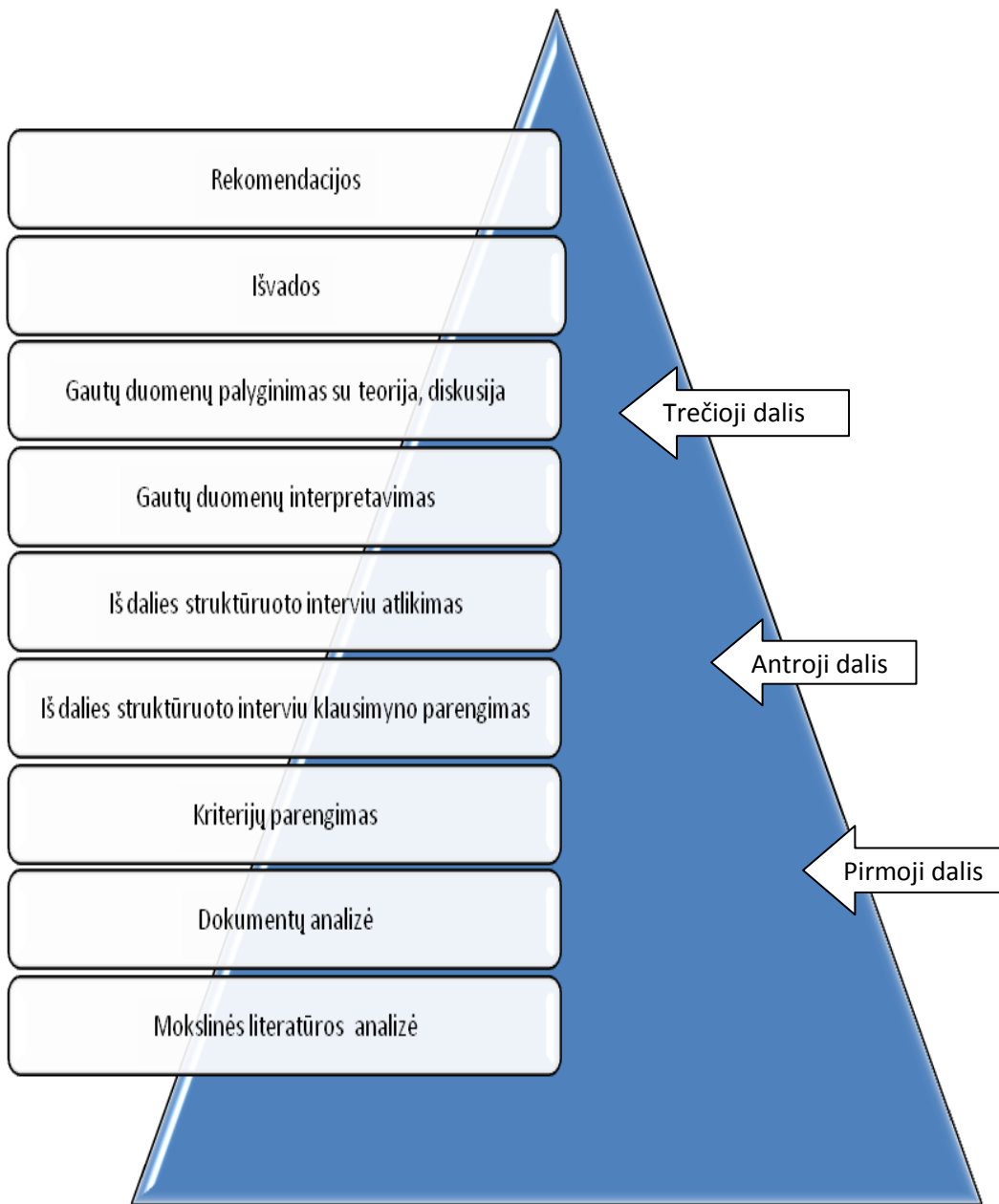
Tyrimo išsamumo ir išbaigtumo užtikrinimui buvo laikomasi tam tikros tyrimo logikos, padėjusios laikytis tikslingo tyrimo kryptingumo. Toliau pateikiama tyrimo logika.

Tyrimo logika yra suskirstyta į tris tyrimo dalis - teorinę, metodologinę ir empirinę. Yra pateikta magistro darbo „Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos mokytojo kompetencijų raiška“ tyrimo logika (žr.6 pav.).

Pirmoje dalyje atlikta mokslinė literatūros ir dokumentų analizė. Išskirtos ir apibūdintos muzikos pedagogo kompetencijos, kurios atsiskleidžia muzikos pedagogo veikloje. Siekiant jas išryškinti pirmiausiai buvo nagrinėjama muzikos pedagogo veikla išskiriant keturias veiklos sritis: meninės veiklos, muzikinio ugdymo proceso valdymo, bendravimo ir bendradarbiavimo su įvairiais muzikinio ugdymo dalyviais ir muzikos pedagogo nuolatinio tobulėjimo. Taip pat atskleidžiant tris veiklos dimensijas: mikrodimensiją, mezodimensiją ir magadimensiją. Išnagrinėjus muzikos pedagogo veiklą buvo išskirti muzikos mokytojui būdingi vaidmenys, kuriems atlikti reikalingos tam tikros muzikos pedagogo kompetencijos. Šios kompetencijos galiausiai buvo atskleistos apibendrinus mokslinės literatūros teiginius ir atlikus dokumentų analizę. Remiantis Mokytojo profesijos kompetencijų aprašu (2007) pagal savo specifiškumą šios kompetencijos buvo suskirstytos į bendrakultūrinės, profesinės, bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas.

Antroji dalis – metodologinė. Norint atlikti tyrimą, buvo pasitelktas metodas „sniego gniūžtė“. tikslinė tyrimo dalyvių atranka.

Trečioji dalis – empirinė. Atlikus imties atranką, buvo vykdomas interviu. Duomenys buvo renkami tyrimo dalyviams pateikus iš dalies struktūruotus klausimus. Surinkti duomenys buvo apdorojami taikant turinio (*content*) analizę. Išanalizavus tyrimo duomenis buvo padarytos išvados ir pateiktos rekomendacijos.

6 pav. Tyrimo logika

2.2. Duomenų rinkimo ir analizės metodas

Duomenų rinkimo metodas

Šiam tyrimui pasirinktas kokybinis tyrimo tipas, kuris leidžia gauti išsamesnę informaciją apie muzikos pedagogų profesinės veiklos kompetencijų raišką. Šis tyrimo tipas suteikia galimybę pamatyti tokią realybę, kokią ją mato patys tyrimo dalyviai (Kardelis, 2005). Tyrimu siekiama interpretuoti muzikos pedagogų veiklos kompetencijų raišką tais terminais, kuriais jas suvokia patys tyrimo dalyviai (Tidiklis, 2003). Anot Valackienės (2004), atliekant tokio tipo tyrimą, galima nuodugniau išsiaiškinti muzikos pedagogų veiklos kompetencijų raiškos kokybę ir nustatyti ne išoriškai, o iš vidaus, tai reiškia – suvokti žmogiškosios patirties subjektyvius aspektus. Pasirinktas tyrimo duomenų rinkimo metodas – iš dalies struktūruotas interviu, nes interviu – tai individualus pokalbis, suteikiantis didesnę patikimumą, negu kiti apklausos būdai. Be to, tai labai geras būdas priartėti prie žmonių suvokimo. Interviu metu tyrimo dalyviai gali pasisakyti savais žodžiais, laisvai atsiskleisti (Tidiklis, 2003). Dėl pusiau struktūruoto interviu atsirado galimybė susidaryti laisvesnei bendravimo atmosferai.

Duomenų analizės metodas

Interviu metu gauti duomenys buvo nagrinėjami taikant kokybinės turinio (*content*) analizės metodą. Turinio (*content*) analizė gali būti indukcinė ir dedukcinė (Elo ir Kyngas, 2007). Atliekant šį tyrimą taikyta indukcinė turinio (*content*) analizė. Atliekant turinio (*content*) analizę labai svarbus yra daugkartinis teksto skaitymas. Kitas ne mažiau svarbus etapas, atliekant turinio (*content*) analizę, yra kategorijų išskyrimas pagal „raktinius“ žodžius. Anot Žydžiūnaitės (2007), kokybinėje turinio (*content*) analizėje naudojamos kategorijos formuojamos iki duomenų analizės, ir visos jos viena nuo kitos skiriasi. Kategorijų pavadinimai kyla iš analizuotos literatūros ir surinktų duomenų. Toliau buvo atliekamas kategorijų turinio skaidymas į subkategorijas, ir tik tuomet atliekamas kategorijų ir subkategorijų interpretavimas. Šis metodas tinkamas tiriamo fenomeno raiškos diagnostikai, kadangi tai išryškėja ir tyrėjo refleksijose (Žydžiūnaitė, 2007).

2.3. Duomenų rinkimo instrumentas, tyrimo imtis ir atranka

Duomenų rinkimo instrumentas

Šiame darbe pasirinktas tyrimo instrumentas – interviu su muzikos pedagogais. Pateiktais klausimais siekiama išsiaiškinti, kaip veikloje pasireiškia bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijos. Tyrimo instrumentas sudarytas pagal Rupšienę (2007), Potton (1990). Autoriai išskiria šešis interviu klausimų tipus: apie elgesį, jausmą, nuomones, žinojimą, pagrindimą ir demografinį.

Tyrimui buvo išskirti kriterijai pagal kuriuos galima nustatyti muzikos pedagogo veiklos kompetencijas (žr. 4 lentelę). Šie kriterijai buvo sudaryti vadovaujantis keturiomis muzikos pedagogo veiklos sritimis (žr. 1 pav.) ir muzikos pedagogo kompetencijomis (žr. 6 lentelę).

7 lentelė. Muzikos pedagogo veiklos charakteristikos ir kriterijai.

Muzikos pedagogo veiklos charakteristika	Kriterijus – kompetencija
1. Muzikos pedagogas menininkas	1.1. Kūrėjo – menininko
	1.2. Muzikanto – atlikėjo
	1.3. Improvizatoriaus
	1.4. Aktoriaus
2. Muzikinio ugdymo proceso valdytojas	2.1. Ugdymo proceso valdytojo
	2.2. Diagnostiko – vertintojo
	2.3. Mokinių pažangos pripažinėjo
	2.4. Mokinių patirties ir skirtumų pripažinėjo
	2.5. Mokinių motyvatorius ir paramos teikėjo
	2.6. Dalyko turinio planuotojo
	2.7. Metodininko
3. Bendraujantis ir bendradarbiaujantis su įvairiais muzikinio ugdymo proceso dalyviais	3.1. Komunikuojančio su ugdytiniais
	3.2. Komunikuojančio su tėvais ir kolegomis

	3.3. Muzikinių IKT naudotojo ir taikytojo
	3.4. Tėvų ir socialinių partnerių įtraukėjo į muzikinį gyvenimą.
	3.5. Renginų organizatoriaus
	3.6. Organizacijos tobulintojas, pokyčių valdytojo
	3.7. Socialinės kultūros puoselėtojo
	3.8. Švietėjo, prusintojo, mokinių muzikinių gebėjimų ugdytojo
	3.9. Tyrėjo
4. Muzikos pedagogas - nuolatos tobulėjantis	4.1. Nuolat besimokančio
	4.2. Reflektuojantčio
	4.3. Savo muzikinių gebėjimų lavintojo
	4.4. Karjeros modeliotojo
	4.5. Savo patirties skleidėjo ir konsultanto

Pusiau struktūruotas interviu buvo sudarytas iš keturių klausimų grupių, kurių temos yra:

- 1) Muzikos mokytojas menininkas;
- 2) Muzikos proceso valdytojas;
- 3) Bendraujantis ir bendradarbiaujantis su ugdymo proceso dalyviais;
- 4) Muzikos mokytojas nuolatos tobulėjantis.

Siekiant geriau suvokti pačią interviu dalyvių nuomonę, kas yra muzikos pedagogas bendrojo ugdymo mokykloje, buvo suformuluoti du įvardiniai klausimai. Taigi tyrimo dalyviai atsakė į penkias klausimų grupes (viena įvardinė ir keturios tikslinės).

Pirma klausimų grupė:

- Ką jums reiškia būti muzikos pedagogu bendrojo ugdymo mokykloje?
- Kokios veiklos jums, muzikos pedagogui, yra labiausiai priimtinos? Pakomentuokite.

Antra klausimų grupė:

- Ką jums, muzikos pedagogui, reiškia meninė veikla? Kaip joje įžvelgiate save?
- Ką jums reiškia atlikėjiška veikla? Kaip save joje įžvelgiate?

Trečia klausimų grupė:

- Apibūdinkite mokytojo, kaip diagnostiko veiklą. Kaip įžvelgiate mokinių muzikinę pažangą?
- Kaip apibūdintumėte savo veiklą įvairiose ugdymo(-si) paradigmos? Kurioje paradigmoje jums tenka dažniausiai dirbti?
- Apibūdinkite savo metodinę veiklą. Kaip joje save įžvelgiate?

Ketvirta klausimų grupė:

- Kaip apibūdintumėte savo komunikaciją su ugdytiniais, tėvais, kolegomis ir partneriais?
- Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje?
- Kaip apibūdintumėte savo tiriamąją veiklą? Kaip joje įžvelgiate save?
- Pakomentuokite savo popamokinę, bendrakultūrinę veiklą.

Penka klausimų grupė:

- Kaip apibūdintumėte savo mokymąsi?
- Kaip apibūdintumėte save reflektavimo veikloje ir kodėl jūs tą darote?
- Ką jums reiškia patirties sklaida?
- Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje?
- Kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?

Klausimų paaiškinimai pateikti 8lentelėje.

8 lentelė. Kompetencijos reiškos atskleidimas.

Nr.	Klausimas	Paaiškinimas
Įvadiniai klausimai		
Muzikos pedagogas bendrojo ugdymo mokykloje		
1.	Ką jums reiškia būti muzikos pedagogu bendrojo ugdymo mokykloje?	Atsakymai parodys kaip muzikos pedagogai supranta savo paskirtį bendrojo ugdymo mokykloje. Ir kaip jaučiasi bendrojo ugdymo mokykloje. Su kokiais iššūkiais jiems tenka susidurti
2.	Kokios veiklos jums, muzikos pedagogai, yra labiausiai priimtinos? Pakomentuokite	Atsakymai leis nustatyti, kokias veiklas atliekant muzikos pedagogai jaučiasi maloniausiai, labiausiai išreiškia savo gebėjimus
Tiksliniai klausimai		
Muzikos mokytojas menininkas		
3.	Ką jums, muzikos pedagogui, reiškia meninė veikla? Kaip joje išvelgiate save?	Atsakymai parodys, kokiomis kompetencijomis remiasi muzikos pedagogai meninėje veikloje ir kaip jos pasireiškia
4.	Ką jums reiškia atlikėjiška veikla? Kaip save joje išvelgiate?	Atsakymai leis nustatyti, kaip muzikos pedagogai save vertina atlikėjiškoje veikloje, kokios kompetencijos išryškėja šioje veikloje ir kaip jos pasireiškia
Muzikos proceso valdytojas		
5.	Kaip apibūdintumėte savo veiklą įvairiose ugdymo(si) paradigmos? Kurioje paradigmoje jums tenka dažniausiai dirbti?	Atsakymai parodys kokioje paradigmoje dažniausiai tenka dirbti muzikos pedagogams, kokios kompetencijos išryškėja joje ir kaip jos pasireiškia
6.	Apibūdinkite mokytojo, kaip diagnostiko veiklą. Kaip išvelgiate mokinių muzikinę pažangą?	Atsakymai leis nustatyti muzikos pedagogo atliekamas kompetencijas ir jų raišką diagnostinėje veikloje, atskleis jo gebėjimą išvelgti mokinių muzikinę pažangą
7.	Apibūdinkite savo metodinę veiklą. Kaip joje save išvelgiate?	Atsakymai leis nustatyti muzikos pedagogų kompetencijas ir jų raišką atliekant metodinę veiklą
8.	Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje?	Atsakymai parodys kaip muzikos pedagogai geba atlikti IKT taikymo veiklą, kokios ir kaip pasiraiškia jų kompetencijos šioje veikloje
9.	Pakomentuokite savo popamokinę, bendrakultūrinę veiklą	Atsakymai padės atskleisti muzikos pedagogų kompetencijas ir jų raišką popamokinėje ir bendrakultūrinėje veikloje
Bendraujantis ir bendradarbiaujantis su ugdymo proceso dalyviais		
10.	Kaip apibūdintumėte savo komunikaciją su ugdytiniais, tėvais, kolegomis ir partneriais?	Atsakymai leis nustatyti, kaip muzikos pedagogai komunikuoja su ugdymo proceso dalyviais, tėvais ir kolegomis, partneriais

11.	Kaip apibūdintumėte savo tiriamąją veiklą? Kaip joje išvelgiate save?	Atsakymai leis nustatyti muzikos pedagogų kompetencijas ir jų raišką atliekant tiriamąją veiklą
Muzikos mokytojas nuolatos tobulėjantis		
12.	Kaip apibūdintumėte savo mokymąsi?	Atsakymai parodys, kaip muzikos pedagogai vertina savo mokymąsi
13.	Kaip apibūdintumėte save reflektavimo veikloje ir kodėl jūs tą darote?	Tyrimo dalyvių atsakymai atskleis refleksijos naudą, išskirtinę svarbą, užtikrinant mokytojo veiklą visuose trijose paradigmos.
14.	Ką jums reiškia patirties sklaida?	Atsakymai leis nustatyti, kaip save mato tyrimo dalyviai ugdymo procese, kaip muzikos pedagogai skleidžia savo patirtį. Kokias funkcijas atlieka
15.	Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje?	Atsakymai parodys, kaip muzikos pedagogai vertina save muzikinėje veikloje
16.	Kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?	Atsakymai parodys, kaip muzikos pedagogai vertina savo dalyvavimą mokymosi visa gyvenimą procese.

Tyrimo imtis ir atranka

Tyrimė dalyvavo dešimt bendrojo ugdymo muzikos mokytojų, dirbančių aštuoniose Kauno bendrojo ugdymo mokyklose. Trys iš aštuonių bendrojo ugdymo mokyklų turi gimnazijos, viena vidurinės, trys – pagrindinės ir viena – progimnazijos mokyklos statusą. Tyrimo dalyvės atrinktos taikant „sniego gniūžtės“ metodą. Tyrimas remiasi teorinio prisotiniūmo dėsniu, kuomet atliekama tiek interviu kol, tyrimo dalyviai nebepteikia naujų minčių, jų atsakymai sutampa su mintimis, išsakytomis ankstesniuose interviu. Pirmoji tyrimo dalyvė atrinkta tikslingai. Taikyti šie kriterijai: muzikos dalyko dėstymas penktų – dešimtų klasių mokiniams, narystė miesto metodiniuose būreliuose, dalyvavimas konkursų žiuri, vadovavimas muzikos kolektyvams, kurie užima prizines vietas šalies konkursuose, atliekantis mentorius veiklą, vadovaujantis praktikai, rengiantis knygas, straipsnius, turintis ne mažesnę, nei penkiolikos metų pedagoginio darbo stažą ir eksperto kvalifikaciją. O kitus tyrimo dalyvius nurodė patys tyrimo dalyviai. Iš viso atlikta dešimt interviu. Vienas interviu vidutiniškai trukdavo keturiasdešimt penkias minutes. Duomenys rinkti 2015 m., balandžio mėnesį. Dalyvių charakteristika pateikta 9 lentelėje. Laikantis konfidencialumo tyrimo dalyvių vardai pakeisti (žr. 9 lentelę).

9 lentelė. Interviu dalyvių charakteristika.

Interviu Nr.	Tyrimo dalyvio apibūdinimas
1 interviu	Aistė , 46 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – muzikos mokytoja ekspertė. Muzikos mokytoja dirba 20 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: folkloro grupė, mišrus choras
2 interviu	Birutė , 40 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – vyr. muzikos mokytoja. Muzikos mokytoja dirba 10 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: vokalinis ansamblis, mišrus choras
3 interviu	Erika , 45 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti muzikos mokytojos magistro laipsnį. Kvalifikacija – muzikos mokytoja metodininkė. Muzikos mokytoja dirba 20 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: vokalinis ansamblis
4 interviu	Greta , 27 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – vyr. muzikos mokytoja. Muzikos mokytoja dirba 6 metus. Neformaliojo švietimo būreliai: mišrus choras
5 interviu	Irma , 44 metų. Išsilavinimas – aukštasis, universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – muzikos mokytoja metodininkė. Muzikos mokytoja dirba 18 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: folkloro ansamblis, merginų choras
6 interviu	Jurga , 38 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – muzikos mokytoja ekspertė. Muzikos mokytoja dirba 16 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: mišrus choras, estradinis ansamblis
7 interviu	Laima , 47 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – muzikos mokytoja metodininkė. Muzikos mokytoja dirba 25 metus. Neformaliojo švietimo būreliai: instrumentinis ansamblis
8 interviu	Miglė , 43 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti magistro laipsnį. Kvalifikacija – vyr. muzikos mokytoja. Muzikos mokytoja dirba 16 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: choras, vokalinis ansamblis
9 interviu	Rima , 40 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti muzikos laipsnį. Kvalifikacija – vyr. muzikos mokytoja. Muzikos mokytoja dirba 12 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: mišrus choras
10 interviu	Vaida 36 metų. Išsilavinimas – aukštasis universitetinis. Turinti laipsnį. Kvalifikacija – vyr. muzikos mokytoja. Muzikos mokytoja dirba 14 metų. Neformaliojo švietimo būreliai: vokalinis ansamblis

2.4. Tyrimo etika

Siekiant atskleisti muzikos pedagogų, dirbančių bendrojo ugdymo mokyklose, kompetencijų raišką, pasirinktas duomenų rinkimo metodas – apklausa žodžiu naudojant iš dalies struktūruotą interviu suteikė galimybę giliau pažinti tyrimo dalyvių kompetencijų raišką. Tyrimo atlikimo metu buvo laikomasi pagarbos ir orumo principo. Tyrimas buvo vykdomas aštoniose Kauno miesto bendrojo ugdymo mokyklose. Apklausa interviu vyko bendrojo ugdymo mokyklų muzikos kabinetuose. Visos dešimt muzikos mokytojų tyrime sutiko dalyvauti savanoriškai apsisprendusios ir pageidavo, kad interviu būtų atliekamas joms patogiu metu. Prieš pradėdant interviu visų dalyvių buvo atsiklausta, ar sutinka, kad pokalbis būtų įrašomas į diktofoną ir užtikrinamas konfidencialumas. Buvo pristatoma tyrimo tema, problema, tikslas, pobūdis. Tyrimo dalyvėms buvo paaiškinta, kad pristatant tyrimo duomenis, jų vardai bus pakeisti, mokyklos pavadinimas nebus paminėtas. Taip pat tyrimo dalyvės žinojo, kad bet kuriuo metu panorusios gali nutraukti interviu ir jo nebetęsti. Interviu kokybei poveikį galėjo daryti šilti, kolegiški, pagrįsti atvirumu ir pasitikėjimu santykiai su interviu dalyvėmis. Jos geranoriškai nusiteikusios pasidalino žiniomis ir patirtimi apie muzikos pedagogo kompetencijų raišką. Tyrimo eigoje pastebėta, kad su tyrime dalyvavusiomis muzikos mokytojomis buvo svarbu empatiškai elgtis ir palaikyti akių kontaktą, nes tai skatino jų atvirumą ir nuoširdumą. Duomenys, gavus tyrimo dalyvių sutikimą, buvo įrašomi į diktofoną, vėliau perrašyti Microsoft Word formatu.

3. BENDROJO UGDYMO MUZIKOS PEDAGOGO KOMPETENCIJŲ RAIŠKOS TYRIMO REZULTATAI

Šioje darbo dalyje apžvelgiama bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogų kompetencijų raiška atliekant meninę, muzikinio ugdymo proceso valdymo, bendravimo ir bendradarbiavimo su muzikinio ugdymo dalyviais ir muzikos pedagogo profesijos tobulinimo veiklą. Atskleisti, kokiomis kompetencijomis turi vadovautis muzikos pedagogas, norėdamas atlikti šiuolaikinius muzikos mokytojo vaidmenis ir kaip jos pasireiškia jo veikloje.

3.1. Muzikos pedagogas bendrojo ugdymo mokykloje

Interviu metu buvo siekiama nustatyti, kaip patys muzikos pedagogai supranta savo paskirtį bendrojo ugdymo mokykloje ir su kokiais iššūkiais jiems tenka susidurti. Tai atskleisti padėjo klausimai: *Ką jums reiškia būti muzikos pedagogu bendrojo ugdymo mokykloje?* (žr. 1 priedą). Tyrimo metu gautos kategorijos: **kultūros puoselėjimas ir visapusiškos, kūrybiškos asmenybės ugdymas, įkvėpimas, reiklumas sau, visuomenės požiūris į muzikos dalyką, didelis krūvis ir emocinis pervargimas.** Išskirtoje kategorijoje **kultūros puoselėjimas ir visapusiškos, kūrybiškos asmenybės ugdymas** išryškėjo subkategorijos: *dvasinių vertybių puoselėjimas, kultūros puoselėjimas ir kūrybiškos asmenybės ugdymas muzikine veikla, intelektualios asmenybės ugdymas, mokykloje ir renginių organizavimas, vadovavimas chorui, vadybiniai gebėjimai*, kurios parodo, kad muzikos pedagogas bendrojo ugdymo mokykloje atlieka kultūros puoselėtojo ir visapusiškos, kūrybiškos asmenybės puoselėtojo misiją. Visi tyrimo dalyviai akcentuoja, kad muzika žmogaus gyvenime yra svarbus dalykas puoselėjantis žmogaus vertybes, suteikiantis jam dvasinį pasitenkinimą: *„Kam reikalinga muzika? Tai jūs dabar palikite pasaulį be muzikos, kas bus? Tai yra šaltinis, gal net patiems blogiausiems žmonėms galima šiek tiek suteikti gėrio. Labai gerai Vydūnas yra pasakęs: literatūra, menas, muzika yra pagrindiniai dvasiniai šaltiniai – jei jis turi tuos dvasinius šaltinius, tai vadinasi su tuo žmogumi jau galima kalbėti.“*[Irma]

Subkategorijoje: *kultūros puoselėjimas ir kūrybiškos asmenybės ugdymas* atsiskleidžia, kad muzika mus lydi visuose svarbiausiuose gyvenimo momentuose ir muzikos pamoka skirta ne tik muzikinių gebėjimų, bet svarbiausia žmogaus kultūros ugdymui, tai ypatingai akcentuoja tyrimo dalyvė Aistė: *„Visiems muzikos dalykas yra džiaugsmas. <...> Svarbiausiuose gyvenimo momentuose reikalinga muzika. Jei jūs būsite seimo nariais ir aš matysiu, kad nemokate giedoti Lietuvos himno, arba rankos kišenėse. Tai pyksiu. Nes tai nėra vien dainavimas, tai yra bendra sceninė kultūra.“* [Aistė] Erika ir Birutė pritaria

Aistei ir mano, kad šiame amžiuje svarbiausia yra vaiko kūrybinių gebėjimų ugdymas, kuris ypatingai puoselėjamas per menų pamokas: „Mes šiandieną kalbame, kad stokojame kūrybiškų asmenybių. Meno dalykai ir yra tas dalykas, kuris skatina judėti, kurti, ieškoti. Ne tik tai išmokti, bet ir mokytis per kūrybą.<...>Ir tada ta ieškanti, kūrybinga asmenybė gali prisitaikyti ir tiksluose moksluose.” [Erika;], „kad lavėtų vaikas visapusiškai, tai jis gali daryti tik per meną. Ir tas gėris, ir tas grožis atsiras.” [Birutė] Mokinių kūrybiškumo skatinimas yra vienas iš 2020 metų Lietuvos švietimo strategijoje apibrėžtų tikslų: „Jeigu strategijoje kalbama apie mokinių kūrybiškumą ir visus kitus gražius, dalykus, tai tokie dalykai ir turi būti pirmoje vietoje, nes meno dalykai suformuoja žmogų kaip asmenybę.” [Greta] Vieni iš meno srities pedagogų yra muzikos pedagogai, kurie puikiai gali įskiepyti mokiniams kultūrą ir skatinti jų kūrybiškumą: „Mūsų pareiga įskiepyti, kad yra kita kultūra,<...> kultūringai klausydamasis muzikos gali papramogauti.” [Irma] Tyrimas atskleidžia, kad muzikos pedagogai geba lengvai atrasti ryšį su mokiniais per muzikavimą, kuris teikia abipusį džiaugsmą: „Jei tas dirbant gaunasi rezultatas, tai gaunasi abipusis džiaugsmas.” [Erika]; „Visi mane myli ir į facebooką kviečia, išsipasakoja vaikai, linę manimi pasitikėti.” [Aistė]

Subkategorija *intelektualios asmenybės ugdymas* parodo, kad muzika ugdo mokinių intelektą: “ vaikai turi išsinešti iš tų pamokų tai, kas tai intelektualiai įvairiapusiai amenybei. Tas žodis inteligent yra kulturinga, išsilavinusi asmenybė. Ta dalelė būtent meno dalyko sudaro tą pagrindą išsilavinusiam, kultūringam žmogui. Aš sakau, kad tarp švietimo ir kultūros reikia dėti lygybės ženklą.” [Erika] Tyrimo dalyvė Greta teigia, kad muzikos pamokose lavinamas emocinis intelektas: „Emocinis lavinimas labai puikiai čia vyksta” [Greta] Birutė pateikė atvejį, kuris patvirtino muzikos dalyko poveikį vaiko kultūros ugdymui: „Buvo atveju, kad vaikas atėjo į būrelį dainuoti, o galėjo nueiti visai kitais blogais keliais. Čia taip buvo išgelbėtas vaikas. Jis dalyvavo muzikiniuose užsiėmimuose <...> jis paprasčiausiai išaugo visai kitokiu žmogumi.” [Birutė]

Subkategorija *muzikinė veikla mokykloje ir renginių organizavimas* parodo, kad muzikinė veikla mokyklos bendruomenei suteikia džiaugsmą: „ aš matau, kad visi džiaugiasi ta muzikine veikla mokykloje.” [Jurga] Muzikos pedagogui dažnai tenka savo darbą pristatyti mokyklos bendruomenei: „mano mokinius ir mane mato per visas šventes. <...> tai yra mano darbo įrodymas.” [Aistė]

Tyrimas atskleidė, kad muzikos pedagogui atliekant veiklą dažnai tenka pačiam pasitelkti kūrybą, kuriai nuolatos reikalingas įkvėpimo šaltinis tą parodo kategorija **įkvėpimas**: “Turi turėti laiko tai savo kūrybai, prisipildyti naujų idėjų <...> Tai tų įkvėpimo šaltinių, poilsio šaltinių labai smagu rasti.” [Laima] Taip pat tyrimo dalyvė Miglė teigia, kad be įkvėpimo muzikos pedagogui svarbu būti

reikiam sau ir visada siekti geriausio rezultato pamokoje, tai parodė išskirta kategorija **reiklumas sau**. Ši tyrimo dalyvė mano, kad sėkminga pamoka yra tada, kada vaikai pamokoje patirdami teigiamas emocijas jaučiasi patenkinti: „*aš pati iš savęs labai daug reikalauju, nes manau, kad man daug kas nepavyksta. Aš matau iš vaikų veidų ir kremtuosi, kad toje pamokoje nepadariau visko, kad jie jaustųsi gerai.*” [Miglė]

Tyrimo metu gautos kategorijos **visuomenės požiūris į muzikos dalyką, didelis krūvis ir emocinis pervargimas** atskleidžia, kad muzikos pedagogų veiklos misijos įgyvendinimui poveikį daro visuomenės požiūris į muzikos dalyką ir emocinis pervargimas.

Daugelis tyrimo dalyvių teigia, kad dažnai tenka susidurti su neigiamu kolegų požiūriu į patį muzikos dalyką. Tą parodo išskirta kategorija **visuomenės požiūris į muzikos dalyką**. Tyrimo dalyvės Aistė ir Birutė teigia, kad joms yra labai sunku, nes tenka išgirsti iš kolegų pašėpiančių replikų: „*Na kolegos kartais užmeta. Tau nei egzaminui reikia ruoštis, nei ką. Tačiau per Vasario šešioliktą jie tarkime chemijos ar matematikos nerodo kažko.*” [Aistė]; „*Man yra labai sunku. <...> tai yra nelabai vertinama. <...> Kiti mokytojai nenoriai išleidžia į konkursus, ar festivalius. Būna replikos <...> iš kitų mokytojų...*” [Birutė] Kaip parodo tyrimas, muzikos dalykas nėra prioritetas tarp kitų dėstomų dalykų dėl to, kad didžioji dauguma mokinių nesiruošia muzikos egzaminui: „*Yra stereotipas nuo seno <...> nuo kitų dalykininkų mokytojų, nes pagrindinių dalykų egzaminai yra lietuvių, matematikos, o muzikos tai yra pramoga.*” [Irma] Tyrimo dalyvė Greta teigia, kad jai gerokai tenka pakovoti dėl savo pripažinimo kolegų tarpe ir mano, kad tai padeda padaryti aukšta savivertė: „*Reikia vertinti savo dalyką ir save. Jei tu savo dalyką taip vertinsi, tai taip ir kolegos į tai žiūrės. Jei tu ateisi ir sakysi va ir kolegos matys, kad vertini savo darbą ir tu padarai tai tada visi vertins.*” [Greta]

Kategorija **didelis krūvis ir emocinis pervargimas** atskleidžia, kad visi tyrimo dalyviai susiduria su emociniu pervargimu, nes jie turi didelį darbo krūvį, jiems per trumpą muzikinių užsiemimų laiką tenka suorganizuoti renginius ir jiems pasirengti: „*Na, mes dalyvaujame daugelyje koncertų <...> Mes giedame giesmes mišiose, atliekame programas per valstybės šventes, Šv. Kalėdas ir Vėlykas. Reikia dirbti pilnu pajėgumu, <...> Aš neturiu kada aš neturiu kada, atsikvėpti. <...> Praktiška kiekvieną renginį reikia suorganizuoti ir jame dalyvauti, krūvis yra labai didelis. O būreliui yra skirta tik viena pamoka ir tai aš manau, kad yra didžiulė klaida.*” [Vaida]

Siekiant atskleisti kokios veiklos muzikos pedagogui yra labiausiai priimtinos dirbant bendrojo lavinimo mokykloje, buvo užduotas klausimas: *Kokios veiklos jums, kaip muzikos pedagogui, yra labiausiai priimtinos? Pakomentuokite* (žr. 2 priedą). Suformuotos kategorijos – **meninė veikla**,

pedagoginė veikla, savišvieta. Išskirtoje kategorijoje **meninė – muzikinė veikla** išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai pirmiausia pradėjo savo, kaip muziko kelią, kuriame įgijo muzikavimo žinių ir įgūdžių. Kaip Aistė teigia, į pedagogiką ji atėjo tam, kad galėtų savo muzikinę patirtį perduoti mokiniams: „Pirmiausiai pradėjau muzikinį kelią, po to perėjau į pedagogiką. Savo žinias mokinausi perteikti mokiniams. Tai smagu su mokiniais pabūti scenoje, kartu su mokiniais padainuoti ar pagroti. Man meninė veikla labiau priimtina.“ [Aistė] Erika pritaria Aistei ir sako, kad pirmiausia ji yra atlikėja – dirigentė ir jai maloniausia su mokiniais muzikuoti, ugdyti jų muzikinius gebėjimus: „Aš pirmiausiai esu chorvedė. Po to atėjau į pedagogiką. Norisi man tos muzikinės veiklos, to muzikinio ugdymo.“ [Erika] Kategorijoje **pedagoginė veikla** išryškėjo tai, kad tyrimo dalyvės Greta ir Irma labiau domisi pedagogika ir švietimo naujovėmis: „Man pedagogika labai patinka ir tu bendrauji su mokiniais <...>. Tai aš jaučiuosi savo vėžėse.“ [Irma]; „Domiuosi švietimo dalykais, naujovėmis, programomis, tai kas yra nauja. Aktyviais ugdymo metodais, vertinimu, įsivertinimu.“ [Greta] Štai Aistė jaučiasi stipria pedagoge muzikos srityje ir apibendrindama visų dalyvių nuomonę apie atliekamas veiklas mano, kad meninė – muzikavimo veikla labai glaudžiai siejasi su pedagogine veikla. Būdamas geras savo dalyko žinovas, muzikantas pasitelkdamas pedagogines žinias ir įgūdžius gali sėkmingai perduoti savo patirtį kitiems: „Manau tos veiklos susisieja. Aš kaip pedagogė stipri muzikos srityje, tai ar mokykloje, ar visuomeniniame gyvenime tenka to mokyti.“ [Aistė] Tyrimo metu išskirta kategorija **savišvieta** parodo, kad dauguma tyrimo dalyvių ne tik skatina mokyti mokinius, bet ir geba mokyti patys. Tyrimo dalyvė Vaida teigia, kad dažnai stebi muzikines laidas ir skaito įdomią literatūrą: „Aš dažnai pati stebiu muzikines laidas, skaitau įdomią literatūrą. Tai ir psichologinė, ir filosofinė.“ [Vaida] Jurga pritaria Vaidai ir teigia, kad visada stengiasi sekti muzikinio gyvenimo naujienas: „Domiuosi kompozitorių gyvenimais. Lankausi koncertuose ir seku muzikinį gyvenimą.“ [Jurga]

Remiantis gautais tyrimo rezultatais galima prieiti prie išvados, kad bendrojo ugdymo mokykloje muzikos pedagogai atlieka ypatingai reikšmingą kultūros, vertybių puoselėtojo ir vaikų kūrybiškumo ugdytojo misiją. Nors muzikos dalykas turi didelę reikšmę visapusiškam asmenybės tobulėjimui, tačiau tyrime išryškėjo, kad dauguma muzikos pedagogų susiduria ir su neigiamu požiūriu į muzikos dalyką, nes daugelis kolegų laiko šį dalyką bereikšmiu dėl to, kad dalyko pagrindą sudaro ne rengimasis egzaminams. Taip paneigiama jo svarba vaiko asmenybės brandai. Taip pat tyrime atsiskleidė, jog muzikos pedagogai, turėdami labai mažą užsiemimų skaičių per savaitę, yra apkrauti dideliu darbo krūviu, dėl kurio tenka patirti įtampą ir emocinį pervargimą. Tyrimas parodo, kad visi muzikos pedagogai yra muzikai, turintys atlikėjo patirtį. Vadovaujantis patirtimi, pedagoginėmis žiniomis ir nuolatinio mokymusi, jie geba sėkmingai perduoti savo žinias ir gebėjimus ugdytiniams, skatina nuolat tobulėti.

3.2. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška meninėje veikloje

Tyrimo metu buvo siekiama atskleisti, kokiomis kompetencijomis vadovaujasi bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas atlikdamas meninę veiklą, ir kaip jos pasireiškia. Tą atskleisti padėjo klausimas: *Ką jums, kaip muzikos pedagogui reiškia meninė veikla? Kaip joje išvelgiate save?* (žr. 3 priedą). Išskirtos kategorijos – **menininkas, muzikinis švietėjas, kūrėjas, mokinių kūrybiškumo skatintojas, muzikantas** parodo, kad muzikos pedagogas kaip menininkas atlieka menininko prusintojo, vaikų muzikinių gabumų ugdytojo, kūrėjo ir muzikanto vaidmenis.

Kategorijoje **menininkas** išryškėjo subkategorijos: *asmeninės savybės, ieškantis įkvėpimo, gebėjimas sudominti*. Visi tyrimo dalyviai teigia, kad jaučiasi esą menininkais dėl to, kad jiems būdingos tam tikros asmeninės savybės. Tyrimo dalyvė Aistė teigia, kad ji yra laisva, nepriklausoma ir kūrybinga. Šiai tyrimo dalyvei, menininkei būdingas altruizmas, spontaniškumas, kuris pasireiškia ir pedagoginėje veikloje: „*Esu laisva, nepriklausoma, niekada nekartoju to paties <...> Kitoks priėjimas prie vertybių Aš tiesiog spontaniškai sureaguojau ir atkreipiu dėmesį į neįprastai, <...> emociškai. <...> Aš nepripažįstu stereotipų, esu laisvesnė, mąstymas labiau išlaisvintas ir daugiau kūrybiška esu, visa tai padeda ir pedagogikoje <...> Aš galiu nepaklūsti, tam kas yra nuleidžiama iš viršaus, bet žiūriu tai kas yra vaikams geriau.*“ [Greta] Aistė pritaria Gretai ir sako, kad menininkai išskirtiniai žmonės, kuriems būdingas sielos jautrumas: „*Na, menininkai jie visai kitokios sielos žmonės.*“ [Aistė] Erika taip pat pritaria, kad menininkai jautriau žvelgia į aplinkos reiškinius ir sako, jog menininkai turi tam tikrą gyvenimo būdą: „*Tai yra ir gyvenimo būdas ir procesas, pats pasaulio matymas kitoks.*“ [Erika] Jie, kaip teigia Birutė, nėra kategoriški ir turi platų, lankstų požiūrį į gyvenimą: „*Gal aš kitaip žiūriu pro kitą prizmę, gal nėra tokio kategoriškumo. Kad gali pasakyti taip arba ne. <...> Gal lankstesnis požiūris.*“ [Birutė] Birutė, Greta, Erika ir Laima atskleidžia, kad joms kaip menininkėms būdingas žingeidumas, domėjimasis kitais menais, mokslais ir pasaulio įvykiais: „*Tenka domėtis ir kitais menais, <...> Ir šiuolaikiniais dalykais domiuosi, kas šiandien vyksta aplink. Muzika yra ir tam tikros filosofijos išraiškos forma. Tenka esėjistinę literatūrą skaityti.*“ [Erika]; „*Domiuosi įvairesnėmis meno rūšimis, ne tik muzika.*“ [Laima]; „*Patinka išbandyti viską, kas nauja.*“ [Greta] Tyrimo dalyvė Laima susimąščiusi teigė, kad kasdienybė užgniaučia menininką: „*Nors mokykloje ta kasdienybė tai truputėlį užgniaučia menininką tavyje.*“ [Laima]

Taigi tyrimo dalyvių atsakymai paliudijo, kad muzikos mokytojas pirmiausia yra menininkas ir turi menininko kompetenciją. Tai išsakė visi tyrimo dalyviai.

Visi tyrimo dalyviai pabrėžia, kad muzikos pedagogui, menininkui, tenka ieškoti įkvėpimo šaltinių. Tai tyrime padėjo atskleisti subkategorija *įkvėpimo ieškojimas*. Erika ir Vaida visada stengiasi ieškoti naujovių ir idėjų, kurių semiasi iš knygų ar interneto: „*Na, jei reikia ką sukurti pamokai aš ieškau idėjų internete, knygose.*” [Vaida] O Rima ir Irma įkvėpimo ieško savyje, jos geba pasitelkti savo fantaziją: „*Taip, kas ateina į galvą tą ir užsirašai. Po to panaudoji.*” [Rima]; „*Reikalinga ir fantazija, pateikti kūrinį ir pasitelkti fantaziją tam, tada tu tampi ir improvizatoriumi, ir aktoriumi, viskuo.*” [Irma]

Tyrimas atskleidė, kad muzikos pedagogai atlikdami menininko vaidmenį geba mokinius sudominti ir labiau nei kitų dalykų pedagogai įtraukti bei perteikti savo dėstomą dalyką. Tai rodo subkategorija *gebėjimas sudominti*. Du trečdaliai geba patys atlikti muzikos kūrinius, kūrybingai pademonstruoti reikiamus dalykus: „*Aš esu etnomuzikologė ir gerai tą išmanau. <...> O kai aš pati padainuoju ir papasakoju, ir parodau filmų apie liaudies rūbus, tiems vaikams ne sausai viską perteiktiu. <...> Abejoju, kad per matematiką mokytojai taip meniškai pavyktų perteikti dalyką.*” [Aistė] Irma pritaria pabrėždama, kad tai muzikos pedagogui padaryti padeda patirtis scenoje: „*kaip muzikai tai lengviau perteikti, turi patirties scenoje. Tu matai žiūrovų reakciją.*” [Irma]

Taigi prieinama išvada, kad muzikos mokytojas yra menininkas, tai atskleidė visi tyrimo dalyviai. Taip pat visi tyrimo dalyviai per meną atlieka muzikinio švietėjo vaidmenį, tai parodo išskirta kategorija **muzikinis švietėjas**. Atlikdamas šį vaidmenį muzikos pedagogas prusina mokinius, tai išryškėja išskirtoje subkategorijoje *prusinimas*. Tyrimo dalyvė Irma teigia, kad stengiasi mokinius prusinti sudomindama juos įvairiomis edukacinėmis programomis, integruotomis pamokomis, išvykomis į koncertus, spektaklius: „*Kaip mokytojos pareiga sudominti išvykomis, koncertais, edukacinėmis pamokomis, integruotomis, koncertais.*” [Irma] Jurga taip pat stengiasi formuoti mokiniams gerą muzikinį skonį ir įskiepyti meilę muzikos menui: „*Aš siekiu, kad muzikos menas taptų kitiems svarbus. <...> Norisi, kad jie suvoktų tų kūrinių vertę. Norisi, kad jie suvoktų ir gebėtų atskirti tas prastas dainas <...> Man svarbus dalykas paliesti vaikų jausmus. <...> Norisi, kad jie pasinertų į tą muzikos pasaulį, kad tai paveiktų jų jausmus* [Jurga]. Taigi, kaip rodo tyrimas, visi muzikos pedagogai vadovaujasi muzikinio švietėjo kompetencija.

Išskirta kategorija **kūrėjas** parodė, kad visi muzikos pedagogai savo meninėje veikloje atlieka kūrėjo vaidmenį ir net aštuonios iš dešimties tyrime dalyvavusių muzikos pedagogių jaučiasi ir pripažįsta esančios kūrėjomis: „*Kiekvienoje pamokoje jaučiuosi kūrėja.*” [Birutė]; „*Jaučiuosi esanti kūrėja.*” [Rima]

Subkategorijoje: *kūrybinis procesas* išryškėjo tai, kad kūrybos procesas muzikos pedagogo veikloje yra dažnai pasireiškiantis procesas: „*Tas kūrybos procesas yra labai dažnas. Tenka kurti dainų melodijas.*” [Jurga] Kaip teigia dauguma tyrimo dalyvių kūryba pasireiškia ir muzikoje ir pedagogikoje: „*Kūryba pasireiškia ir pedagogikoje ir muzikoje.*“ [Greta]; „*Ne tik pasireiškia pedagogikoje, bet ir muzikoje.*” [Laima]; „*Darbe taip, galiu apibūdinti save kaip kūrėją, nes tai yra kūrybinis procesas. Labai įvairiose sferose pasireiškia.*” [Miglė]

Subkategorijos: *gebantis kurti mokymo (-si) metodus ir renginių scenarijus* atskleidžia, kad muzikos pedagogai puikiai geba kurti įvairius mokymo (-si) metodus bei juos pritaikyti pedagoginėje veikloje: „*Parengiu muzikines užduotis. Metodus savo pritaikau, sukuriu juos.*” [Aistė]; „*Pedagoginėje veikloje, tai be kūrybos neįmanoma, tu nuolat kuri. Tu ateini pasiruošęs į pamoką <...> Jei nebūtų kūrybos įgūdžio, tai be to gebėjimo būtų sunku <...> Pačią pamoką sukurti.*” [Laima] Vaida teigia, kad be metodų kūrimo muzikos pedagogui tenka sukurti renginių scenarijus: „*Taip jiems reikia daug sukurti, sugalvoti. Renginių scenarijus parengti.*” [Vaida] Kurdamas pedagogas vis atranda naujų dalykų ir stengdamasis neatsilikti nuo dvidešimt pirmojo amžiaus inovatoriškumo noriai pritaiko visa tai pedagogikoje, tai atspindi subkategorija: *naujovių diegimas*. Tyrimo dalyvė Irma teigia, kad gebėdama pritaikyti naujoves jaučiasi tobulėjanti: „*Aš jaučiuosi savo vėžėse, tai yra darbas diegti naujoves, nes dvidešimt pirmas amžius yra inovatoriškas amžius, kiekvienas žmogus turi tobulėti, pritaikyti naujoves.*” [Irma]

Subkategorijoje *kūryba muzikavime* atskleidė, kad visi tyrimo dalyviai pasitelkia kūrybą muzikavime. Aistė, Erika, Jurga ir Laima sako, kad dažnai tenka pasitelkti kūrybą norint aranžuoti, pritaikyti dainas pagal mokinių balso galimybes: „*Būna, kad pritaikyti kokią dainą, jei matai, kad jiems nepatogu. Gal per aukštai arba per žemai.*” [Aistė]; „*Galiu perdaryti tą kūrinį, perrašy esamam ansambliui. Jei turi originalą vienokį, tai reikia aranžuoti.*” [Erika]; „*Pritaikyti dainas prie vaikų galimybių ir norų.<...> Žiūri į vaikų gebėjimus kiekvieną kartą, kūryba vyksta iš naujo.*” [Jurga] Laima pabrėžia, kad yra sukūrusi netgi savos kūrybos dainų, kurias pristatė publikai: „*Pirmiausia muzikoje pradedant aranžavimu baigiant dainų kūrinu. Esu sukūrusi ir keletą kūrinių ir mano ansamblis yra atikęs.*” [Laima] O Greta sako, kad kurti originalių muzikinių kūrinių negeba, tačiau jos kūryba pasireiškia gebėjimu aranžuoti, tai reiškia pritaikyti muzikinius kūrinius kitokiam atlikimui negu jis yra parašytas: „*Nesu kompozitorė, tik perdarau kūrinius, jei reikia.*” [Greta] Štai tyrimo dalyvė Jurga sako, jog kūryba vyksta ne tik kuriant ar perdarant muzikos kūrinius, bet ir pačiame muzikos kūrinio atlikime. Ypatingai, Jurgos teigimu, tai galima pajauti neformaliojo švietimo užsiėmimų metu, nes juose daugiau dėmesys koncentruojamas į muzikinį profesionalumą: „*Į būrelį ateina vaikai koncertuoti. Viskas koncentruojasi į tą profesionalią muziką ir*

darbas vyksta kitaip <...> gal būrelyje dėmesys sutelkiamas į tą profesionalų muzikavimą.” [Jurga] Taigi prieiname išvadą, kad muzikos mokytojas yra kūrėjas ir turi kūrėjo kompetenciją. Tai atskleidė visi tyrimo dalyviai.

Tyrimas parodė, kad muzikos pedagogai ne tik patys atlieka kūrėjo vaidmenį, tačiau per savo patirtį skatina ugdytinių kūrybiškumą – tai atsiskleidė kategorijoje **mokinių kūrybiškumo skatintojas**. Tyrimo dalyvė Irma teigia, kad per muzikos dalyko pamokas be kūrybos apsieiti negalima: „*Mokiniai turi viską išpildyti, tai čia be kūrybos apsieiti negalima.*” [Miglė] Irma pritaria Miglei ir teigia, kad kūryba dažnai vyksta bendradarbiaujant: „*Na, ir apskritai tai yra kūrybinio ugdymo pamokos, kuriame visi drauge.*“ [Irma] Štai Vaida sako, kad patys mokiniai imasi kūrybinės iniciatyvos: „*Jie sako, mokytoja, va mes atnešėme jums dainos žodžius, parašykite mums muziką*” ir tai jie mane skatina kurti.” [Vaida]

Atliekant meninę veiklą tiek pamokoje, tiek po pamokų muzikos pedagogui tenka muzikuoti ir atlikti muzikinius kūrinius, tai atskleidė pateiktas klasimas: *Apibūdinkite savo atlikėjišką veiklą. Kaip save joje įžvelgiate?* (žr. 4 priedas). Išryškėjo kategorijos: **atlikėjas – muzikantas, improvizatorius, aktorius**, kurios parodė, kad tyrimo dalyviai atlieka muzikanto – atlikėjo, improvizatoriaus ir aktoriaus vaidmenis.

Kategorijoje **atlikėjas – muzikantas** išryškėjo, kad dviem trečdaliams tyrimo dalyvių tenka atlikti muzikanto – atlikėjo vaidmenį. Aistė teigia, kad mokykloje svarbių priėmimų, vakaronių metu, tenka koncertuoti kaip profesionaliai atlikėjai ir taip ji atsiskleidžia kaip menininkė. Taip pat mokiniai matydami ją gyvai atliekant kūrinius labiau susidomi muzikos dalyku: „*Aš sakau, jei pati nesidomėčiau ir nemokėčiau atlikti tos muzikos, tai būtų labai sunku ir juos sudominti.* <... > *Mokykloje aš koncertuoju. Reikia užimti atvykusius svečius, būna ir vakaronės ir šokiai. Aš koncertuodama atsiskleidžiu, kaip menininkė.*“ [Aistė] Rimos atlikėjos vaidmuo pasireiškia per akompanavimą mokiniams: „*Daugiausiai atlieku kūrinius akompanuodama mokiniams.*” [Rima] Tyrimo dalyvė Laima taip pat džiaugiasi galėdama save išreikšti per atlikėjišką veiklą. Ji savo iniciatyva subūrė liaudies ansamblį užmiestyje ir ten su malonumu koncertuoja: „*Esu baigusi smuiką. Tai savo kaimelyje susipažinau su viena moterimi, kuri groja akordeonu ir mes subūrėme ansamblį, koncertuojame sėkmingai ir man labai gera.*” [Laima]

Tačiau muzikos pedagogams labiau tenka susitelkti į pedagoginę veiklą ir nebelieka pakankamai laiko pasirengti asmeniniams koncertams. Tyrimo dalyvės Miglė, Laima ir Jurga su nostalgija prisimena laikus, kai aktyviai koncertuodavo: „*Kartais jaučiu didelę nostalgiją akademijos laikams, dainavimo chore, kai pati grodavau, dainuodavau ir ruošdavau atsiskaitymams. Aš buvau toje gilioje muzikoje ir dabar man to trūksta.*” [Laima]; „*Anksčiau lankiau mišrų chorą miesto „Kamertonas”, „Pavasaris”. Daug išvažinėta*

ir po pasaulį. Dalyvaudavome konkursuose. “[Miglė] „Iki man tampant pedagoge aš grojau smuiku orkestre.“ [Jurga] Birutė taip pat pritaria šioms tyrimo dalyvėms ir teigia, kad dabar skatina koncertuoti savo mokinius: „daugiau leidžiu mokiniams tą daryti. “[Birutė] Taigi prieinama prie išvados, kad du trečdaliai muzikos pedagogų turi muzikanto atlikėjo kompetenciją.

Kategorijoje **improvizatorius** išryškėjo, kad meninėje veikloje, koncertuojant ir atliekant muzikos kūrinius pamokoje, muzikos pedagogui tenka impovizuoti. Taip pasireiškia jo improvizatoriaus kompetencija. Subkategorija *improvizavimas muzikoje* parodė, kad dauguma tyrimo dalyvių teigia, jog improvizavimas jiems labai patinka ir tai jie daro nuolatos: „Kuriu pritarimus dainoms.”[Vaida] “Man labai patinka improvizuoti muzikoje.” [Laima]; “Koncertų metu tenka“. [Irma] Tačiau, Miglė prieštarauja ir teigia, kad retokai imporvizioja: “Retokai tai darau. Man geriau sekasi tiksliai iš natų groti. Na, tai labiau naudojama supaprastinant kūrinius. O improvizacijų aš nekuriau.” [Miglė]

Septynios tyrimo dalyvės teigia, kad improvizuoti tenka ir vedant pamoką, nes pasitaiko netikėtų situacijų. Tai išryškėjo subkategorijoje *netikėtos situacijos*. Laima sako, kad improvizuoti vedant pamoką jai tenka dėl to, kad suplanuotos pamokos įgyvendinimui poveikį daro netinkama vaikų nuotaika: „Praktiškai nuolatos. <...> Pamokai prasidėjus pamatai klasės nuotaiką iš karto turi improvizuoti. Tenka visiškai keičti pamokos planą.”[Laima]; „Pagal situaciją buvo imporvizuojama, gavosi visiškai kitaip nei, kad buvau suplanavusi.” [Aistė] Greta pritaria ir teigia, kad nepastovumo suteikia naujos vaikų kartos poreikių tenkinimas: ”Na, pasiruoši pamokai ir pamatai, kad nieko šiandien nebus, čia pat sukuri ir nebūna visada tas pats, o galų gale vaikai keičiasi ir ateina kita karta <...> Kasmėt keičiasi vaikai ir labai sunku viską tą patį pritaikyti reikia, keisti visus metodus. [Greta]

Subkategorija: *sudominimas* atspindi improvizatoriaus vaidmens svarbą siekiant sudominti mokinius. Tyrimo dalyvė Greta teigia, kad pamokos metu ji turi suimprovizuoti ir pateikti ritminę užduotį, tokią kuri leistų mokiniui pasijausti sėkmingam: „Pavyzdžiui, ritminės užduotys, reikia, kad vaikas pajautų savo sėkmę.”[Greta], nes kitaip jis gali patirti nusivylimą. Kaip teigia Irma, mokytojas turi visada įžvelgti tai, ko reikia mokiniui, reikia būti ne tik improvizatoriumi, bet ir psichologu: „Pamatai, kai vaikai nelabai įsisavina arba nelabai nori priimti tą informaciją, tai tada tenka paimprovizuoti, pakeisti, sudominti mokinį. Mokytojas turi numatyti ir pasižiūrėti į vaiką. Tu esi ir pedagogas ir psichologas.”[Irma] Taigi remiantis tyrimo duomenimis prieinama išvadą, kad du trečdaliai muzikos pedagogų vadovaujasi improvizatoriaus kompetencija.

Tyrimo metu išskirta kategorija **aktorius** parodo, kad visi tyrimo dalyviai atlieka aktorius vaidmenį. Subkategorijoje: *įdomiai perteikiantis dalyką* išryškėjo tai, kad daugumos tyrimo dalyvių nuomone kiekvieno dalyko mokytojui reikalingi vaidybiniai – aktoriniai gebėjimai, nes jie padeda įdomiau perteikti savo dalyką mokiniams: „Kiekvienas mokytojas turi būti kaip aktorius. Bet svarbu geras pateikimas.“ [Erika] Tačiau tyrimo dalyviai mano, kad tai muzikos pedagogams tikriausiai lengviau padaryti, nes jie turi daugiau meninių įgūdžių ir sceninės patirties: „Kūrinyje jei reikia nuotaikas perteikti visas.“ [Greta] „Jei matematikui taip reikėtų, tai o...“ [Irma]; „Manau, kad visi muzikiniai sugebėjimai, ir artistiniai gebėjimai perteikiant vaidina emociniai dalykai svarbūs. Nežinau, kaip kitiems dalykų mokytojams tai išeitų?“ [Jurga]

Tam, kad muzikos pedagogas gerai atliktų aktorius vaidmenį, jam būdingi tam tikri vaidybiniai gebėjimai, tai išryškėjo subkategorijoje *vaidybiniai gebėjimai*. Vaida sako, kad ji geba puikiai keisti balso intonaciją valdyti veido mimiką: „Jei pasakoju apie Mocarto „Requiem“ aš jau turiu būti ir tam tikros veido išraiškos, bei nuotaikos, balsą nutaisyti. <...> naudoju mimiką.“ [Vaida]

Tyrimo kategorija **skatinantis mokinius atsiskleisti** išryškėjo, kad dauguma tyrimo dalyvių ne tik geba puikiai atlikti aktorius vaidmenį, bet ir skatina tą daryti savo mokinius. Erika mokiniams nuolat primena, kad gyvenime jie patirs situacijų, kuriose jiems teks pasitelkti artistinius gebėjimus: „Leidžiu vaikams pabūti aktoriais. Yra prašymas būti betarpiškais. Aš sakau gyvenimas privers būti artistiškais.“ [Erika] Išanalizavus tyrimo dalyvių nuomonę atsiskleidžia pedagogo menininko kompetencijos raiška (žr.10 lentelę).

10 lentelė. Muzikos pedagogo menininko kompetencijas raiška.

Kompetencija	Pasisakiusiųjų dažnumas
Menininkas	(10) tyrimo dalyvių
Muzikinis švietėjas	(10) tyrimo dalyvių
Kūrėjas	(10) tyrimo dalyvių
Mokinių kūrybiškumo skatintojas	(10) tyrimo dalyvių
Muzikantas	(10) tyrimo dalyvių
Aktorius	(10) tyrimo dalyvių
Mokinių artistinių gebėjimų skatintojas	(10) tyrimo dalyvių
Improvizatorius	(7) tyrimo dalyviai
Atlikėjas – muzikantas	(7) tyrimo dalyviai

Apibendrinant šią tyrimo dalį, remiantis išskirtomis kategorijomis ir jas sudarančiomis subkategorijomis ir tyrimo dalyvių išsakytais teiginiais išryškėja, kad muzikos pedagogas meninėje veikloje, atlikdamas menininko, muzikinio švietėjo, kūrėjo, muzikanto atlikėjo, improvizatoriaus ir aktorius vaidmenis atskleidžia ir šiems vaidmenims būdingas kompetencijas.

Galima prieiti prie išvados, kad menininko kompetenciją išryškina visi tyrimo dalyviai ir nurodo tokias asmenines savybes, kaip jautrumas, altruizmas, kūrybingumo turėjimas, gebėjimas ieškoti ir atrasti įkvėpimą bei sudominti ugdytinius. Tyrimo dalyviai nurodo turintys muzikinio švietėjo kompetenciją, sėkmingai geba prusinti jaunąją kartą formuodami gerą muzikinį skonį. Tyrime išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai turi kūrėjo kompetenciją, kuri pasireiškia ne tik muzikinėje, bet ir pedagoginėje veikloje. Daugelio tyrimo dalyvių nuomone, sėkmingai kūrėjo veiklai pedagogikoje poveikį daro kūrėjo kompetencijos gebėjimai įgyti muzikuojant. Būtent muzikuodami tyrimo dalyviai yra įgavę ir improvizavimo patirtį, kurią taip pat puikiai geba pritaikyti ir ugdyme, kai pasitaiko netikėtos situacijos. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad visi tyrimo dalyviai pasitelkia aktorius kompetenciją, kuriai būdingi vaidybiniai gebėjimai valdyti veido mimiką, keisti balso toną, įsijausti. Kaip rodo tyrimas, dauguma tyrimo dalyvių aktorius, atlikėjo kompetencijas siekia išugdyti ir mokiniams.

Tyrimas parodė, kad tyrimo dalyviai, kalbėdami apie muzikos mokytoją kaip menininką, išplėtojo jo kompetencijų lauką ir įrodė, kad muzikos mokytojui menininkui yra būdinga ir švietėjo, ir prusintojo, ir mokinių muzikinio ugdytojo kompetencijos, kurios teorinėje dalyje iš dalies buvo priskirtos muzikos mokytojui, kaip bendraujančiam ir bendradarbiaujančiam su ugdymo proceso dalyviais.

3.3. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška muzikinio ugdymo proceso valdymo veikloje

Tyrimo metu buvo siekiama atskleisti, kokiomis kompetencijomis remiasi bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas atlikdamas muzikinio ugdymo proceso valdymo veiklą ir kaip jos pasireiškia. Tai atskleisti padėjo klausimai: *Kaip apibūdintumėte savo veiklą įvairiose ugdymo (-si) paradigmos? Kurioje paradigmoje jums tenka dažniausiai dirbti? Apibūdinkite diagnostinę veiklą bendrojo ugdymo mokykloje. Kaip jūs įžvelgiate mokinių muzikinę pažangą? Apibūdinkite save metodinėje veikloje.*

Siekiant nustatyti kokioje ugdymo (-si) paradigmoje muzikos pedagogai atlieka muzikinio ugdymo proceso valdymo veiklą ir kokius vaidmenis tame procese jiems tenka atlikti, išryškėjo šios kategorijos (žr. 5 priedą) – **gebėjimas valdyti muzikinio ugdymo procesą, gebėjimas motyvuoti mokinius ir teikti**

jiems paramą. Kategorijos parodė, kad visi tyrimo dalyviai atlieka ugdymo proceso valdytojo, motyvuojančio ir teikiančio mokiniams paramą vaidmenis.

Dauguma tyrimo dalyvių atlikdami ugdymo proceso valdytojo vaidmenį ugdymo procesą organizuoja remdamiesi mokymosi paradigma. Tai išryškėjo kategorijoje **gebėjimas valdyti muzikinio ugdymo procesą**, kurios subkategorijos yra *mokymasis* ir *mokymas*, *kompetencijų ugdymas*.

Tyrimo dalyviai teigia, kad jie skatina mokinius būti patiems atsakingais už savo žinias ir gebėjimus, moko juos kaip reikia mokytis – tai atsiskleidžia subkategorijoje *mokymasis*. Dauguma tyrime dalyvavusių mokytojų teigia, kad jų ugdymo (-si) proceso organizavimas remiasi mokymosi paradigma: „*Remiuosi mokymosi paradigma.*”[Erika]; „*Mokymosi paradigma daugiausiai remiuosi.<...> Skatinu vaikus tą daryti savarankiškai, viskuo domėtis.*”[Irma] Tyrime išryškėjo, kad remiantis mokymo(-si) paradigma ugdymo procese mokytojas tampa konsultantu teikiančiu mokiniams pagalbą ir skatinantis jų aktyvumą: „*Aktyvūs vaikai būna. Esmė, kad ne mokytoja aiškina 45 minutes, o vaikai veikia nuolat, aš tik prižiūrėtoja. <...> Jie patys ieško klausimų, kūrybinį darbą daro, pritaiko melodijas tekstui, patys sukuria, o aš tik užvedu ant kelio.*”[Erika]; „*Mokinys turi pats mokytis, o ne mokytojas, per galvą eiti.*”[Aistė] Tačiau Aistė prieštarauja daugumai tyrimo dalyvių ir teigia, kad jai geriau sekasi ugdymo (-si) procesą organizuoti pasitelkiant mokymo paradigma. Tai išryškėjo subkategorijoje *mokymas*: “ *Jiems geriau viską sudiktuoji ir taip lengviau.*”[Aistė]

Tačiau subkategorijoje: *kompetencijų ugdymas* pateiktos tyrimo dalyvės Jurgos mintys parodo, kad šiais laikais mokymas jau nepopuliarus dalykas, nes šiandieninėje visuomenėje svarbu būti besimokantiems ir atviriems naujai patirčiai. Pedagogai, anot šios tyrimo dalyvės, turi išugdyti ugdytiniams tam tikras kompetencijas, kurias jie galės taikyti ateityje: „*Na, šiais laikais mes kalbame tik apie mokymąsi, nes jei žmogus nenori atsiverti ir pasimokyti, išsiugdyti kažkokias kompetencijas, tai nelabai tu čia ką išmokysi.*”[Jurga] Taigi remiantis tyrimo dalyvių pasisakymais galima prieiti išvadą, kad visi tyrimo dalyviai pasitelkia muzikinio ugdymo proceso valdymo kompetenciją.

Mokymusi paremtu ugdymo procesu muzikos pedagogas turi galėti motyvuoti ir teikti jiems paramą. Tai išryškėjo kategorijoje **gebėjimas motyvuoti mokinius ir teikti jiems paramą.** Čia buvo išskirtos subkategorijos: *pagalba mokiniui, sudominimas, muzikos dalyko svarba, skatinimas kaupiamuoju pažymiu.* Subkategorija *pagalba mokiniui* atskleidė, kad dauguma tyrimo dalyvių organizuodami ugdymo procesą paremtą mokymo(-si) paradigma stengiasi teikti mokiniams pagalbą. Kaip teigia tyrimo dalyvė Rima, kad mokiniui, kuriam sunkiai sekasi, visada stengiasi prie jo prieiti ir teikia jam pagalbą: „*Padedu*

parengti pristatymus <...> jei pamokoje matau, kad vaikui nesiseka, tai turiu priėti ir padėti.”[Rima] Vaida pritaria Rimai ir sako, jog mokiniai nejausdami baimės ateina konsultuotis: „*Taip, visokią pagalbą teikiu, jei yra reikalas. Jie nebijo priėti ir paklausti, pasiūlyti.”[Vaida]* Kaip rodo tyrimas muzikos pedagogai stengiasi sudominti mokinius ir padeda suprasti muzikos dalyko svarbą asmenybės ugdymuisi bei ugdo gebėjimą taikyti muzikines žinias gyvenime.

Tai išryškėjo subategorijose: *sudominimas ir muzikos dalyko svarba*. Tyrimo dalyvė Miglė mokiniams nuolatos akcentuoja muzikos dalyko svarbą žmogui: „*Manau, kad ji yra svarbesnė už matematiką. Ji turtina žmogų, čia gi akiratis žmogaus pliačiasi <...> Žmogui muzikinės žinios yra didžiulis plusas. Taip auga jo vertė, jis tampa išprususiu .Jis yra įdomus, kultūringas, su juo įdomu bendrauti, išsilavinęs.”[Miglė]* Jurga pritaria Miglei ir sako, jog daro viską, kad sužadintų vaikams smalsumą muzikos dalykui: „*Būtent jį reikia sužadinti, kad jis norėtų dalyvauti vienoje ar kitoje veikloje, išklaudyti muzikos kūrinį, sužinoti apie muzikos vienus ar kitus dalykus, tai ta motyvacija, vaiko sužadėjimas. <...> Kad jie patys mokėtų save kontroliuoti, vestis patys save ir jaustų malonumą.“ [Jurga]* Vaidos tikslas pamokoje taip pat panašus. Ji trokšta, kad jos mokiniai iš pamokos išsineštų esmines žinias: „*Aš stengiuosi, kad jiems būtų įdomu, kad jie išsineštų tai, kas jiems patiko, esminę informaciją ir bendrą supratimą.“[Vaida]*

Kaip rodo tyrimas, dauguma tyrimo dalyvių mokinius skatina įvesdami kaupiamąjį pažymį. Tai atskleidė išskirta subkategorija *skatinimas kaupiamuoju pažymiu*. Tyrimo dalyvė Rima sako, kad papildomus balus skiria už dalyvavimą renginiuose ar užduočių atlikimą, pristatymų parengimą: „*Tie, kurie dalyvauja renginiuose, tai jie turi papildomai balų <...> Aš daviau užduotį ir pasakiau, jei norite daugiau balų, kad pridėčiau, tai galite padaryti pristatymą apie mėgstamą atlikėją.”[Rima]* Ši tyrimo dalyvė juokaudama išduoda paslaptį, kad su vokalinį ansamblių lankančiais mokiniais pamini didžiąsias šventes ir mokslo metų pabaigą džiugiais pasisėdėjimais prie arbatos su tortu. Tai būna tarsi atlygis už jų pastangas: „*Būrelį skatinu tortais. Mergaitės labai sąžiningai dirba, tai mes prieš Kalėdas ir pabaigoje mokslo metų darome pasisėdėjimą. “[Rima]*

Siekiant išsiaiškinti, ar muzikos mokytojas turi muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetenciją, respondentams buvo užduotas klausimas apie muzikos mokytojo savybes būti diagnostiku, mokinių pažangos pripažinėju, mokinių patirties ir skirtumų pripažinėju. Analizuojant, ar muzikos pedagogai turi kompetenciją įžvelgti mokinių muzikinę pažangą ir kokius vaidmenis tai darydami atlieka, buvo išskirtos trys kategorijos (žr. 6 priedą): **gebėjimas diagnozoti, mokinių pažangos pripažinimas, gebėjimas pripažinti mokinių patirtį ir skirtumus**, kurios atskleidžia, kad muzikos pedagogui tenka atlikti

diagnostiko, mokinių pažangos pripažinėjo, mokinių patirties ir skirtumų pripažinėjo vaidmenis ir atitinkamai išvystytas kompetencijas.

Kategorijoje **gebėjimas diagnozoti** išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai atlieka diagnostiko vaidmenį. Tyrimo dalyviai mokinių gabumus pastebi per įvairių užduočių atlikimą pamokoje. Tai išryškėjo subkategorijoje *užduočių parengimas*. Rima ir Aistė sako, kad mokinių žinių lygį patogiausia nustatyti testo pagalba: „*visa diagnostika vyksta testo pagalba tai yra žinių patikrinimas. [Rima]; „Tai yra visokie testai.” [Aistė]* Laima ir Vaida teigia, kad muzikos pamokoje mokinių gabumai nustatomi per muzikinių užduočių atlikimą – dainavimą: „*Aš vaikus prašau padainuoti po vieną.*” [Laima], arba ritmavimas: „*ritmuojant taip pat matai kas suklysta, tarkime ritmuojant pagal dainą, kurie nesureaguoja tarkime į pauzę, nespėja.*” [Vaida] Rima teigia, kad labai sunku taip nustatyti mokinių gabumus, nes klasėje yra didelis mokinių skaičius: „*tai labai sunku, kai yra trisdešimt vaikų klasėje.*” [Rima] Tačiau Vaida sako, kad dažnai mokiniams leidžia užduotis atlikti grupėmis: „*Grupėmis dainuojame.*” [Vaida] Daugelis tyrimo dalyvių mokinių gabumus tam tikroms veikloms atlikti pastebi atkreipdami dėmesį į mokinio emocijas, užduočių atlikimo spartą ir susidomėjimą: „*matai, kad jis sako: „mokytoja, aš jau”. Ir tu matai, kad jau jam reikia mažiau pagalvoti.*” [Aistė]; „*Matai iš vaiko išraiškos, kiek jam ta veikla yra maloni ir patinkanti. Nes matai, kad vienu vaikų akys spindi ir jam tai patinka, jie gi nori tą daryti, o kitiems matai, kad nėra įdomu.*” [Laima] Taigi pasiteisino pirmoji kategorija, kad muzikos mokytojas turi gebėjimo diagnozuoti kompetenciją ir ją reiškia muzikinio ugdymo proceso valdymo veikloje.

Tyrimo metu išryškėjo iš anksto nenumatyta subkategorija *įsivertinimas*. Ji atskleidė tai, kad visi tyrimo dalyviai skatina pačius mokinius stebėti savo pažangą ir moko įsivertinimo: „*Mokiniai turi lapus ir save vertina. Aš juos taip pat įvertinu. Ir po kiek laiko pasižiūrime. Po metų pamatau kas gerėja, kas blogėja. Kai kuriose klasėse yra daug, kai kuriose ne.*” [Rima] Irma sako, kad mokiniai ne tik geba save įsivertinti, bet ir pastebėdami kitų klasės draugų klaidas geba mokyti: „*Šalia esantys vaikai išgirsta ir vieni kitus įvertina, jie patys pastebi, kad daro pažangą.*” [Irma]

Kategorijoje **mokinių pažangos pripažinimas** išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai turi mokinių pažangos pripažinėjo kompetenciją. Tai pasireiškia per gebėjimą pripažinti mokinių pažangą ir ją skatinti. Tyrimo dalyvė Miglė net ir silpnesnius mokinius skatina bent minimaliai atlikti tam tikras veiklas ir atsižvelgdama į mokinių pažangą juos įvertina: „*manau reikia skatinti. Jie turi atlikti nors minimaliai ką nors. Už tai jis yra įvertintas ir pamato, kad visa tai yra įmanoma.*” [Miglė] Laima teigia, kad bendrojo ugdymo mokykloje ne visi mokiniai turi didelius muzikinius gabumus ir daugelis susiduria su sunkumais meninėje raiškoje, taigi mokytojui tenka vertinti bendras pastangas: „*Tai tik tiek, kad mes*

esame bendrojo ugdymo mokykla, neesame muzikos specializuota mokykla, tai vis tiek vertiname meninę raišką pagal bendras pastangas, o ne tiek, kiek pataiko į toną.” [Laima] Vaida sako, kad ji visada pagiria mokinius, jei pastebi jų pažangą: „*Pagiriu juos, Aš pagiriu, kad tai yra gražu.*” [Vaida] Galima teigti, kad muzikos mokytojai geba pripažinti mokinių pažangą.

Tyrimas parodė, kad bendrojo lavinimo mokyklose yra mokinių, turinčių ir didelių muzikinių gabumų, lankančių muzikos mokyklas. Kategorijoje **gebėjimas pripažinti mokinių patirtį ir skirtumus** išryškėjo mokinių patirties ir skirtumų pripažinėjo vaidmuo. Subkategorijoje *nukreipimas į muzikos mokyklas* atskleidžia tai, kad visi tyrimo dalyviai pastebėję mokinio išskirtinius gabumus muzikai, geba nukreipti juos į muzikinius būrelius arba muzikos mokyklas: „*Aš nukreipiu mokinius į muzikos mokyklas*” [Irma]; „*Žinoma, nukreipiu į būrelius, jei reikia.*” [Miglė]

Taip pat atsižvelgdami į didesnę muzikos mokyklas lankančių mokinių muzikinę patirtį stengiasi skirti jiems užduotis, atitinkančias jų žinių lygį. Tai išryškėjo subkategorijoje *užduotys gabiesiems*. *Stengiuosi skirti užduotis, kurios būtų įdomios tiems, kurie lanko muzikos mokyklas <...>. Jie gauna tokį individualų darbą. Pademonstruoja savo gebėjimus. Tas, kuris lanko muzikos mokyklą, jis jaučiasi, kad yra įvertintas.*” [Miglė]

Tyrimas atskleidžia, kad mažesnius gabumus turinčius mokinius tyrimo dalyviai stengiasi nepalikti nuošalyje, geba parengti ir skirti jiems lengvesnes užduotis, lavinančias tam tikrus jų gebėjimus. Tai išryškėjo subkategorijose *gabumų lavinimas ir pritaikymas*. Vaida teigia, kad negabių mokinių nėra, ji stengiasi atrasti kur yra, slypi vaiko gabumai: „*Vaikas galbūt negali būti negabus viskam. Jei jis negabus dainavimui, tai jis gali padaryti kitų darbų, tiesiog reikia rasti jam tinkančią veiklą.*” [Vaida] Jurga pritaria Vadai ir taip pat stengiasi ugdyti tai, ką vaikas sugeba geriausiai: „*Na jei mažesni gabumai, tai lavinu jo muzikinę klausą, supažindinu su bendrais muzikiniais dalykais reikalingais išprususiam žmogui ir muzikos istorijos bagažą tobulinu.*” [Jurga] Miglė taip pat norėdama suteikti vaikams daugiau džiaugsmą leidžia reikštis tose veiklose, kuriose vaikas jaučiasi stipriau: „*Pas mane yra vienas toks, kuris visiškai nedainuoja, tai ką jam liepiu parengti reprezentacijas, stengiesi neužkirsti kelio tegu jis kitoje formoje pasireiškia.*” [Miglė] Tyrimo dalyvė Irma norėdama pagelbėti mokiniui bando taikyti įvairius mokymo metodus, įgūdžių lavinimo pratimus: „*Jei jam neišeina padainuoti, tai pratinu, kad jis klausytųsi daugiau, taikau tam tikrus metodus. Pratimus daro.*” [Irma]

Tyrime išryškėjo, kad dauguma tyrimo dalyvių pagalbą silpnesniems mokiniams teikia ne tik patys, bet ir skatindami mokinių bendradarbiavimą. Tai atskleidė subkategorijoje *pagalba*

bendradarbiaujant. Tyrimo dalyvė Rima teigia, kad jos pamokų metu mokiniai, kuriems geriau sekasi atlikti muzikines užduotis, padeda silpnesniems. Taip vyksta bendradarbiavimas: „*Gabūs mokiniai padeda silpnesniems <...> Norisi, kad jie muzikaliai tobulėtų. Jei kas nors nesiseka tam silpnesniam, tai tie gabūs jiems padeda.<...> Tam silpnesniam yra sunkiau susigaudyti ritmavime, dainavime.*” [Rima] Taigi muzikos mokytojui svarbu turėti mokinių patirties ir skirtumų pripažinėjo kompetenciją.

Tyrimo metu siekiant nustatyti kaip tyrimo dalyviai save išvelgia metodinėje veikloje išryškėjo kategorijos (žr. 7 priedą) **metodininkas, dalyko turnio planavimas**, kurios atskleidė, kad muzikos pedagogas ugdymo proceso valdymo veikloje atlieka metodininko ir dalyko turinio planuotojo vaidmenis.

Kategorijoje **metodininkas** išryškėjusios subkategorijos: *programų, vadovėlių vertinimas ir rengimas, repertuaro koregavimas* atsiskeidė daugumos dalyvių nepalanki nuomonė apie muzikos dalyko programas. Tai parodė subkategorija *programų, vadovėlių vertinimas ir rengimas*: „*Programas vertinu ne kaip*” [Greta]; „*Na, jei vertinant muzikos dalyko programas, tai yra ne tai, ko reikia vaikams.*” [Vaida] Dauguma tyrimo dalyvių pasipiktinę teigia, kad muzikos ugdymo programas tenka koreguoti, nes neįmanoma turint vieną muzikos pamoką per savaitę įgyvendinti programose nurodytus uždavinius ir pasiekti tokius tikslus: „*Muzikos dalyko programas aš koreguoju, daug pakeičiu.*” [Jurga]; „*Aš koreguoju jas ir darau, kad patiktų vaikam.*” [Birutė]; „*Mano nuomone, reikalavimai ir kriterijai nelabai įveikiami vaikams. Na manau, kad programos jos per sudėtingos. Sunku pasakyti, ar mes per silpnai dirbame, ar tai skirta muzikos mokykloms. <...> Na manau, tai per sudėtinga per vieną savaitinę pamoką, tai nelabai įmanoma.*” [Vaida] Tyrimo dalyvė Greta papildė kitų tyrimo dalyvių nuomonę apie muzikos dalyko ugdymo (-si) programas ir teigia, kad nėra nurodytų aiškių gairių, kaip turi būti dėstomas muzikos dalykas. Kiekvienas muzikos mokytojas, anot šios tyrimo dalyvės, taiko savo dėstymo būdus, naudoja savo pasirinktus vadovėlius: „*Muzikos ugdyme nėra aiškių gairių, kuriomis galėtume remtis, nes skirtingi vadovėlių autoriai, nėra vienovės. Yra tam tikros nuorodos pateiktos, bet kiekvienas muzikos mokytojas veda pamokas savaip ir taiko savus dėstymo būdus.*” [Greta]

Muzikos pedagogai dažnai turi atsižvelgti į mokinių poreikius ir pritaikyti repertuarą, pagal jų galimybes. Tai parodė kategorija *repertuaro koregavimas*: „*Aš atsižvelgiu pagal mokinių skaičių, gebėjimus, pataisau viską. Dažniausiai koreguoti tenka repertuarą.*” [Vaida]

Tyrimo metu išskirtoje kategorijoje **dalyko turinio planavimas** išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai atlieka dalyko turinio planuotojo vaidmenį. Šioje kategorijoje išryškėjo subkategorijos: *pamokos tikslai ir uždaviniai, metodinės medžiagos parengimas, metodų taikymas, plano įgyvendinimas*.

Subkategorijoje *pamokos tikslai ir uždaviniai* išryškėjo, kad visi tyrimo dalyviai užsibrėžia pamokos tikslus ir numato uždavinius jiems pasiekti, tačiau ne visiems juos pavyksta įgyvendinti. Miglė teigia, kad pasitaiko įvairių problemų pamokoje, kurios verčia pakeisti pamokos tikslą ir uždavinius: „*Toli gražu ne visada tenka pasiekti pamokos tikslus.<...> Priklauso nuo klasės specifikos tu turi net arba keisti, arba palikti tą temą, eiti prie kitos. Būna visokių tų problemų.*“ [Miglė] Vaida taip pat sako, jog ne visada įgyvendina numatytą pamokos planą ir tam dažnai poveikį daro vaikų elgesio problemos: „*Atėjus į pamoką tu turi planą, tai būna, kad ne visada spėji. Vienintelis dalyks dėl ko nespėji tai elgesio problemas.*“ [Vaida] O štai Rima sako, kad jai visada pavyksta įgyvendinti tai, ką užsibrėžia: „*Aš manau, kad pasiekiu tai, ką suplanuoju ir užsibrėžiu įgyvendinti.*“ [Rima]

Siekdami įgyvendinti užsibrėžtus tikslus muzikos mokytojai turi gebėti parengti savo metodinę medžiagą ir ją pritaikyti. Tai atsiskleidė subkategorijoje *gebėjimas kurti ir taikyti mokymo (-si) metodus*. Tyrimo dalyvė Laima džiaugiasi ir sako, kad yra išleidusi giesmyną: „*Esu išleidusi giesmyną.*“ [Laima] Tyrimo dalyvė Jurga sako, kad pamokoje dažniausiai naudoja aktyviuosius ugdymo metodus: „*Na, pirmiausiai metodai naudojami aktyvieji.*“ [Jurga] Rima pritaria Jurgai ir atskleidžia gausią metodų įvairovę bei išvardina muzikines priemones, kurias naudoja pamokoje: „*Grupinio darbo, emocijų imitavimo metodas, karuselės metodus taikau. Man labiausiai patinka emocijų imitavimo metodas. <...> Kuriame pagal music maker programas muziką <...> Pasitelkiu visus ritminius instrumentus. Ir sintezatorių, ir pianiną, ir muzikuoju.*“ [Rima] Birutė tvirtina, kad nuolatos kaupia metodinę medžiagą ir konsultuojasi su kolegomis, kaip galima būtų pritaikyti vieną arba kitą metodą: „*Renku medžiagą, kartais pasitariu su kolegomis kaip tą metodą pritaikyti.*“ [Birutė] Taigi tyrimo dalyvių mintys paliudijo, kad jie geba kurti ir taikyti mokymo (-si) metodus.

Išanalizavus tyrimo dalyvių atsakymus išryškėja muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetencijos raiška (žr. 11 lentelę).

11 lentelė. Muzikos pedagogo muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetencijos raiška.

Kompetencija	Pasisakiusiųjų dažnumas
Muzikinio ugdymo proceso valdytojo	(10) tyrimo dalyvių
Metodininko	(10) tyrimo dalyvių
Gebėjimas diagnozoti	(10) tyrimo dalyvių
Mokinių pažangos pripažinimas	(10) tyrimo dalyvių
Gebėjimas pripažinti mokinių patirtį ir skirtumus	(10) tyrimo dalyvių
Motyvuojančio ir teikiančio mokiniams paramą	(7) tyrimo dalyviai
Dalyko turinio planuotojo	(7) tyrimo dalyviai

Apibendrinant šią tyrimo dalį, remiantis gautomis kategorijomis ir iš jų suformuotomis subkategorijomis, išryškėja, kad ugdymo proceso valdymo veikloje muzikos pedagogai atlieka ugdymo proceso valdytojo, motyvuojančio ir teikiančio mokiniams paramą, metodininko ir dalyko turinio planuotojo vaidmenis.

Taigi galima prieiti prie išvados, kad visi tyrimo dalyviai turi įgiję muzikos ugdymo proceso valdymo, motyvavimo ir paramos teikimo mokiniams, metodininko ir dalyko turinio planuotojo kompetencijas.

Muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetencija pasireiškia per gebėjimą ugdyti mokinių kompetencijas pasitelkiant mokymosi paradigmą. Tyrime išryškėjusi motyvavimo ir paramos teikimo mokiniams kompetencija, kuri pasireiškia gebėjimu padėti mokiniams, gebėjimu paskatinti, sudominti ir išugdyti mokiniams meilę muzikai. Diagnostiko kompetencija pasireiškia gebėjimu parengti mokiniams užduotis ir jų pagalba nustatyti mokinių žinių ir gabumų lygį. Tyrimas parodė, kad dauguma muzikos pedagogų turi įgūdį išvelgti mokinių polinkį į vieną arba kitą veiklą per jų išreikštas emocijas ir susidomėjimą. Dauguma tyrimo dalyvių atskleidžia, kad pačius mokinius skatina įsivertinti save ir mokytis iš savo bei kitų patirties. Tyrime išryškėjo, kad visi muzikos pedagogai turi mokinių pažangos pripažinimo kompetenciją, kuri pasireiškia per gebėjimą pripažinti mokinių pažangą ir įgūdį tobulinti mokinių gabumus. Tyrimas atskleidė, kad mokinių gebėjimo pripažinti jų patirtį ir skirtumus kompetencija pasireiškia muzikos mokytojų noru padėti mokiniams tobulėti, atskleisti ir lavinti savo įgimtus gabumus. Kaip rodo tyrimas muzikos pedagogai geba pripažinti skirtingą mokinių muzikinę patirtį. Itin muzikalius ugdytinius jie linkę nukreipti į muzikos mokyklas ar muzikinius būrelius. Kitiems

mokiniais geba padėti atrasti veiklos sritis, kuriose jie galėtų pritaikyti savo turimus gabumus. Tyrime išryškėjo, kad dauguma tyrimo dalyvių turi metodinio kompetenciją. Muzikos pedagogai geba vertinti ir koreguoti muzikinio ugdymo programas bei ugdytiniais pritaikyti repertuarą atitinkantį jų poreikius ir gabumus. Tyrimas parodė, kad dauguma muzikos pedagogų demonstruoja dalyko turinio planavimo kompetenciją, kuri pasireiškia gebėjimu planuoti muzikos dalyko turinį, parengti metodinę medžiagą, taikyti metodus.

3.4. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška bendravimo ir bendradarbiavimo veikloje

Šioje tyrimo dalyje siekiama atskleisti tyrime dalyvavusių muzikos pedagogų bendravimo ir bendradarbiavimo veiklos kompetencijas ir jų raišką. Tai atskleisti padėjo klausimai: *Kaip apibūdintumėte savo komunikaciją su ugdytiniais, tėvais, kolegomis ir partneriais? Kaip ji pasireiškia? Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje? Kaip apibūdintumėte savo tiriamąją veiklą? Pakomentuokite savo popamokinę, bendrakultūrinę veiklą.*

Analizuojant kaip vyksta muzikos pedagogų komunikacija su ugdytiniais, jų tėvais, kolegomis, partneriais bei kokius vaidmenis toje veikloje jis turi atlikti, tyrimo metu padėjo nustatyti išskirtos kategorijos (žr. 8 priedą): **komunikacija su ugdytiniais, komunikacija su tėvais ir kolegomis, tėvų įtraukėjas į muzikinį gyvenimą ir kuriantis ryšius su socialiniais partneriais, psichologas.**

Gauti tyrimo rezultatai atskleidė, kad dauguma muzikos pedagogų atlieka komunikuojančio su ugdytiniais vaidmenį. Tai išryškėjo kategorijos **komunikacija su ugdytiniais** išskirtose subkategorijose: *geranoriškas bendravimas ir ryšio kūrimas, tolerancija kitų kultūrų žmonėms, kalbų mokymasis, bendravimas per muzikavimą.*

Du trečdaliai tyrimo dalyvių teigia, kad ryšį su mokiniais pavyksta atrasti per geranorišką ir laisvą bendravimą, tai parodo subkategorija *geranoriškas bendravimas ir ryšio kūrimas*. Tyrimo dalyvė Vaida teigia, kad ji su ugdytiniais bendrauja nevaržomai, kaip su lygiaverčiais ir jie noriai su ja pasikalba: *„pas mus tas bendravimas toks laisvas. Jie gali drąsiai ateiti pasikalbėti, paklaust. Kaip su lygiaverčiais.“* [Vaida] Rima pritaria Vaidai ir džiaugsmingai pabrėžia, kad su mokiniais dažnai aplanko įvairius renginius ar miesto muziejus: *„Einame į renginius, operas, baletus. Einame į muziejus, edukacines programas“* Ji taip pat sako, kad mokykloje vyksta melomanų klubo diskusijos, kuriose visi kartu diskutuoja apie muziką: *„Yra melomanų klubas, jie noriai diskutuoja apie muziką.“* [Rima] Birutė teigia,

kad jaučia vaikų meilę jai: „*Mane vaikai labai myli.*” [Birutė] O štai tyrimo dalyvė Jurga pareiškė, kad ima nebesuprasti vaikų ir jų bėdos jai atrodo visiškai svetimos: „*Gal aš kartais jau imu jų nebesuprasti. Man kai kurios jų bėdos atrodo vaikiškos.*” [Miglė] Jurgai taip pat nepatinka tuščiai plepėti ir ji su ugdytiniais bendrauja tik dalykiškai: „*Šiaip aš bendravimą koncentruoju į dalykinius reikalus. Na man tie tušti plepėjimai, tai aš nemėgstu jais užsiimti.*” [Jurga]

Dauguma tyrimo dalyvių mano, kad su mokiniais lengviau bendrauti neformaliojo švietimo užsiėmimuose, nes ten darbas vyksta su mažesniu skaičiumi mokinių ir taip lengviau juos pažinti, užmegzti ryšį: „Jurga teigia, kad būrelyje vaikai daugiau linkę atsiverti, su jais lengva užmegzti ypatingą ryšį: “*Na, būrelyje yra idividualus kontaktas. Jie ateina, gali daugiau atsiverti. Jis yra arti to mokytojo.*” [Jurga] Greta pritaria Jurgai ir sako, kad su būrelio vaikais bendrauja betarpiškai ir net internetinėje erdvėje: „*Su būrelio vaikais, tai betarpiškai bendraujame ir net internetinėje erdvėje.*” [Greta] Tyrimo dalyvė Erika sako, kad kartais bendraujant tampa griežtu draugu mokiniams, nes taip nori palaikyti tvarką klasėje: „*Kartais būni kaip griežtas draugas, bet reikia, kad viskas būtų savo vietose.*” [Erika]

Tyrimė išryškėjo kad, du trečdaliai tyrimo dalyvių efektyvia bendravimo priemone laiko muziką. Tai atskleidė išskirta kategorija *bendravimas per muzikavimą*. Rima, Miglė ir Erika teigia, kad per muzikos pamoką bendravimas gali vykti ir neverbaliniu būdu, pasitelkiant muzikavimą: „*Mes žaidimus žaidžiame su ritminiais instrumentais. Be verbalinės kalbos bendraujame. Tos emocijos išryškėja ir persiduoda. Jie pradeda bendrauti per muziką ritminiais instrumentais.*” [Rima]; “*pamokoje muzika skamba kiekvieną pamoką, ji yra taip pat kaip komunikavimo priemonė.*” [Miglė]; “*Muzika viena iš komunikacijos priemonių yra.*” [Miglė] Jurga pritaria ir sako, kad dainuojant su mokiniais muzikavimas savaime tampa komunikacijos priemone: “*Jeigu tu dėstai muziką jei tu su jais dainuoji, jei tu groji tai savaime muzikavimas. Muzika tampa komunikacijos dalimi.*” [Jurga] Laima taip pat pritaria šioms tyrimo dalyvėms ir sako, kad muziką ji pasitelkia netgi siekdama sudrausminti: „*Tramdyimo priemonė muzika labai gera, tarkime, jei klasėje šurmulys, yra tai pradedi groti kokią nors melodiją ir nukrypsti į kitą tonaciją, arba uždedi dominant septakordą ir visi suklūsta. Muzika yra visą laiką komunikavimo priemonė tai čia faktas.*” [Laima] Štai Irma teigia priešingai. Ji nepripažįsta, kad per muziką galima užmegzti ypatingą ryšį su vaikais. Jos nuomone, lengvai gali padaryti ir kitų dalykų mokytojai. „*Manau, kad kiekviename dalyke mokytojas turi atrasti ryšį. Nemanau, kad pavyzdžiui per muziką galima kažkaip išskirtinai bendrauti.*” [Irma]

Subkategorijoje *kalbų mokymasis* išryškėja, kad keturios tyrimo dalyvės teigia, kad muzikos pamokų metu stengiasi didesnę dėmesį skirti dainavimui lietuvių kalba. Aistė sako, jog anglų kalba

dainuoti mokiniams sunku, nes skirtingas mokinių anglų kalbos lygis: „*Anglų kalba dainuojam, tačiau skirtingas mokinių lygis. Tai jiems sunku. <...> Manau, kad mes gimę Lietuvoje turime tiek daug neišdainuotų lietuviškų dainų, kad galim dainuoti lietuviškai <...>.* [Aistė] Tyrimo dalyvės Vaida, Miglė ir Rima sako, kad *Aš manau, kad pamokoje turi vyrauti lietuviška muzika. [Rima]; „Daugiau leituvių kalbą analizuojame per lietuvių liaudies dainas.“ [Vaida]; „aš stengiuosi dainuoti lietuviškai ir daug liaudies dainų dainuojame.“ [Miglė]*

Kategorijoje **komunikacija su tėvais ir kolegomis** išryškėjo subkategorijos: *bendravimas komunikacinėmis priemonėmis, bendravimas gyvai, bendri pokalbiai ir veikla su kolegomis, bendra mokykloje.*

Du trečdaliai tyrimo dalyvių teigia, kad komunikacija su tėvais vyksta pasitelkiant komunikacines priemones. Tai parodė subkategorija *bendravimas komunikacinėmis priemonėmis*. Miglė ir Irma sako, kad: „*Jei yra konkursas, tai tėvai informuojami, kad mes išvykstame. Viską informuoti per elektroninį dienyną.*“ [Miglė]; „*Juos informuoti apie viską. Ir elektroniniu dienynu.*“ [Irma] Birutė pritaria šioms tyrimo dalyvėms ir taip pat sako, kad su tėvais dažniausiai komunikuoti tenka telefonu ir per elektroninį dienyną: „*Įvairiai, vyksta ir pokalbiai telefonu, ir laišakai elektroniniame dienyne. Gerai viskas vyksta ir komunikuojū.*“ [Birutė]

Subkategorijoje *bendri pokalbiai su kolegomis* išryškėjo, kad du trečdaliai mokytojų su kolegomis palaiko ryšius ir bendrauja dažnai. Greta sako, kad pertraukų metu su kolegomis tenka pabendrauti. Vyksta pokalbiai prie arbatos puodelio, taip mokytojai pasidalina savo pastebėjimais apie mokinius: „*O su kolegomis nuolatos bendraujame, neformaliais pokalbiais prie kavos puodelio. Tai yra ne tik tobulėjimas, tuomet ne tik pažįsti žmones su kuriais tu dirbi, tu pažįsti vaikus, nes kiti juos gal mato savo pamokose visai kitokius, dalinamės pastebėjimais apie jų gebėjimus.*“ [Greta] Laima teigia, kad dažnai bendraujama su klasių auklėtojais per bendradarbiavimą, išvykų organizavimą: „*Su klasių vadovais darome išvykas.*“ [Laima] Tyrimo dalyvė Miglė taip pat bendradarbiauja su kitų dalykų mokytojais, dažniausiai su užsienio kalbas dėstančiais mokytojais: „*Šiais metais ir pernai su kalbos mokytojais bendros pamokos buvo.*“ [Miglė] Rima sako, kad subūrė mokytojų ansamblį ir kolegos ateina noriai į jį padainuoti: „*Tai kolegos ateina noriai padainuoti. Noriai ateina padainuoti.*“ [Rima]

O štai Irma teigia priešingai. Ji teigia, kad mokytojai labai užimti ir net neturi laiko bendravimui: „*Dabar net ir mokytojų kambaryje nesusitinkame su kolegomis. Ateini savaitės pabaigoje labas, viso geriausio.*“ [Irma]

Tyrimė išryškėjo, kad tyrimo dalyviams retai tenka bendrauti su ugdytinių tėvais. Tai atsiskleidė subkategorijoje *bendravimas su tėvais*. Jurga teigia, kad tėvus ji pamato tik per renginius mokykloje ir teigia, kad tiek tėvams, tiek jai dėl reto bendravimo labai sunku palaikyti šiltą ryšį: „*Bendravimas kaip ir mokyklos bendruomenė tai yra per šventes. Choro mokinių tėvai domisi koncertais <...> Akis į akį tai komunikuoju labai retai. Todėl mes ir tampame tokie šalti. Ateiname ir bijome vienas kitam į akis pažiūrėti.*“ [Irma] Jurga taip pat skundžiasi mokinių tėvų abejingumu. Ji sako, kad tėvai nelinkę kreiptis į mokytojus ir pasidomėti, kaip jų vaikams sekasi: „*su<...> mokinių tėvais tai nepasakyčiau, kad tektų bendrauti. Nei kas čia kreipiasi, nei ką.*“ [Jurga] Štai Erikos nuomone jos ugdytinių tėvai yra informuojami apie renginius mokykloje, išvykas į koncertus ar konkursus ir visada teikia finansinę ir kita reikalinga parama: „*Jei vykstame kur nors, tai tėveliai prisideda ir apranga ir finansavimu.*“ [Erika]

Kategorija muzikos mokytojas **tėvų ir socialinių partnerių įtraukėjas į muzikinį gyvenimą** atskleidė, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka tėvų įtraukėjo ir kuriančio ryšius su socialiniais partneriais, lyderio vaidmenį. Šioje kategorijoje buvo išskirtos subkategorijos: *bendri projektai su tėvais*, *bendri projektai su partneriais*. Laima sako, kad siekia įtraukti tėvus į muzikinį gyvenimą kviesdama pasižiūrėti ir pasiklausti ugdytinių atliekamų koncertinių programų. „*Tėvus įtraukiu tiek, kiek jie ateina vaikus palaikyti, kviečiu, kad ateitų, nufotografuotų, atneštų gėlytę. Darome taip, kad tėvai pirktų bilietus į vaikų koncertus, taip vyksta skatinimas.*“ [Laima] Rima pritaria Laimai ir papildo sakydama, kad tėvus bando įtraukti per bendrus projektus, šventes ir net pamokas: „*Taip, kviečiame į pamokas. Esame darę ir bendrų projektų. Šventėse dalyvaujame.*“ [Rima]

Du trečdaliai tyrimo dalyvių teigia, kad bendrus projektus dažnai daro ir su partneriais. Tai išryškėjo subkategorijoje *bendri projektai su partneriais*.

Birutė teigia, kad vyksta bendradarbiavimas su seniūnija per koncertų organizavimą „*Bendradarbiauju su seniūnija. Organizuoju renginius, tam pasitelkiu muziką. Bet koks renginys negali praeiti be muzikos.*“ [Birutė] Tyrimo dalyvė Milgė taip pat tvirtina, kad bendradarbiavimas pasireiškia per gebėjimą organizuoti koncertus. Ji palaiko glaudžius ryšius su netoliese esančia bažnyčia: „*Mes koncertuojame netoliese esančioje bažnyčioje, rengiam šventes. <...> Tai pasireiškia koncertuojant.*“ [Miglė] Muzikos pedagogai ne tik vyksta koncertuoti su ugdytiniais į kitas įstaigas, tačiau taip pat kviečiasi įvairius atlikėjus į mokyklą: „*Buvo ir liaudies ir profesionaliosios muzikos atlikėjai kviečiamės.*“ [Rima] Tačiau Jurga sako, kad net nežino kokius partnerius turi mokykla: „*O su partneriais, nežinau, kokius mokykla čia turi partnerius.*“ [Jurga]

Tyrimė išryškėjo, kad viena tyrimo dalyvė turi psichologės kompetenciją. Tai išryškėjo kategorijoje **psichologas**. Rima sako, kad ji turi daug psichologinių žinių, kurios jai padeda bendrauti tiek su tėvais, tiek su kolegomis ir ugdytiniais: „*Na tobulinuosi seminaruose apie psichologiją, bendravimo įgūdžius, <...> tai problemų dėl to neturiu. Randu kalbą su tėvais ir mokiniais.*” [Rima]

Tyrimo dalyviams atsakius į klausimą *Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje?* (žr. 9 priedą). Išryškėjo, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių pasitelkia IKT ir atlieka IKT taikytojo vaidmenį. Tai parodė išskirta kategorija **IKT naudojimas ir taikymas**. Du trečdaliai mokytojų teigia, kad pasitelkiant muzikines komunikacines priemones galima geriau palaikyti bendravimą. Mokiniai naudodamiesi IKT parengia įvairius pristatymus. Mokytojai teikdami pagalbą bendradarbiauja su ugdytiniais: „*Be to neapseinama. Tai yra vizuali medžiaga. Yra daug sukurtų programų. Būna vaikai daugiau kuria, mes tik pagalbininkai.*” [Jurga]; „*Mes naudojames vaizdinėmis priemonėmis rengiant projektus, pristatymus.*” [Greta] „*Mes kabinete turime visą reikiamą įrangą.*” [Birutė] Aistė teigia, kad pasitelkiant vaizdines priemones mokiniams pasidaro aiškiau: „*Vaikai svarbu ne tik kalbėti, bet ir matyti kompozitorių, jo nuotrauką pamatęs per multimediją jis geriau įsisavina tai. <...> Va, vėl toks nesusas pateikimas.*” [Aistė] Birutė, Rima ir Irma sako, kad IKT dažnai pasitelkia ruošiantis pamokoms: „*Pritaikau vaikams ir muzikos klausymą ir kūrinių analizę. Norėjau pamėginti su vaizdo pamoka, bet dar nepradėjau.*” [Birutė]; „*Reprezentacijas vaikai daro, atsisiskleidžia ieškant informacijos ir daugiau tai taikau su vaikais.*” [Rima]; „*Įrašais youtube naudojuosi, elektorninis vadovėlis muzikos akademijos išleistas yra.*” [Irma] Tyrimo dalyvės Miglė ir Vaida prieštarauja tam, kad vaikams patinka atliekamos užduotys pasitelkiant IKT. Jos teigia, kad tai jau vaikų ima nebedominti: „*Aš manau, kad jau šitos kartos nesudominsi kompiuterinėmis technologijomis, jiems įdomu tai kas yra neutralu. <...> Savo darbe aš jų nenoriu naudoti.*” [Miglė]; „*Čia jos dabar išaukštintos, bet aš į jas žiūriu skeptiškai*” [Laima]

Tyrimo dalyviams pateikus klausimą *kaip atliekate savo tiriamąją veiklą?*, išryškėjo, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka tyrėjo vaidmenį (žr.10 priedą). Tai įrodė išskirtos kategorijos **tyrėjas** subkategorijos: *tiriamieji darbai, problemų nustatymas mokykloje, individualios veiklos tyrėjas, tiriamosios veiklos už mokyklos ribų*. Tyrimo dalyvės Birutė ir Vaida teigia, kad mokykloje vykdo tiriamuosius darbus. Tai atskleidė subkategorijoje *tiriamieji darbai*. Birutė sako, kad jai tenka daryti anketinę apklausą ir tirti gabių mokinių programos įgyvendinimo rezultatus: „*Tiriamieji darbai. Tai atlieku tiriamąjį darbą renku anketas. Darau tokį tiriamą darbą, nes pas mus keli metai yra įgyvendinama gabių vaikų ugdymo programa. <...> Tiriu, ar tie dalykai pasiteisina.*” [Birutė] Vaida taip pat analizuoja mokinių poreikius, atlikdama stebėjimą: „*Aš jiems per pertraukas leidžiu įsijungti muziką, jiems tai*

patinka, jie čia susibūriuoja. <...> Aš leidžiu klausytis<...>. Ir jie kalbasi, klausosi. Ir aš klausau, analizuoju ko jie klauso, kaip jie bendrauja.” [Vaida]

Subkategorijoje *problemų nustatymas mokykloje* išryškėjo, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių stebi mokyklos aplinką ir ją tiria. Erika teigia, kad tai daro nuolatos ir pastebėjusi trūkumus aptaria jų sprendimo būdus su kolegomis: „*Stebiu mokyklos aplinką, būna pastebiu, ką reiktų tobulinti. Mes, mokytojai, reguliariai keičiamės informacija.*” [Erika]

Tyrimas parodė, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių nuolatos tiria ir save pačius, vykdo savianalizę. Tai išryškėjo subkategorijoje *individualios veiklos tyrėjas*. Birutė teigia, kad analizuoja, ką būtų galima patobulinti: „*Visada analizuoju ką galima tobulinti. Gal reiktų kokių naujovių, gal reiktų dar ko. Pastoviai tuo gyvenu.*” Taip pat ji sako, kad nuolatos vertina save, kaip specialistę: „*Atlieku ir savo savianalizės tiriamuosius darbus. Savo, kaip specialistės. Tas asmeninis įsivertinimas.*” [Birutė]

Subkategorijoje *tiriamosios veiklos už mokyklos ribų* išryškėjo, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka vertinimą už mokyklos ribų. Irma ir Laima sako, kad joms tenka atlikti vertinimą konkursuose ir dažnai yra linkusios vertinti visą muzikinį gyvenimą: „*Tenka konkursuose vertinti, bet tu turi įvertinti, toks gyvenimas..*” [Irma]; „*Na muzikinį gyvenimą vertinu, tai nuolatos viską vertinu, <...> Viską vertinu.*” [Laima]

Trys trečdaliai tyrimo dalyvių teigia, kad prisideda prie mokyklos išorinio ir vidinio vertinimo tai parodė kategorija pokyčių **organizacijoje tobulintojas ir pokyčių valdytojas**, kuria remianis išryškėja organizacijos tobulintojo ir pokyčių valdytojo vaidmuo.

Laima sako, kad tenka jai vesti atviras pamokas: „*Dalyvavau ir išoriniame ir vidiniame. Pamokas vedžiau.*” [Laima] Jurga teigia, kad prie mokyklos tobulinimo prisideda ne tik vesdama atviras pamokas, bet ir organizuodama renginius: „*Darau pamokas, koncertus, renginius.*” [Jurga]

Tyrimo metu išryškėjo, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka renginių organizatoriaus, mokyklos bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą, lyderio, bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo, mokinių meninių gebėjimų ugdytojo vaidmenis. Tai padėjo atskleisti klausimas, *Kaip atliekate popamokinę, bendrakultūrinę veiklą? Apibūdinkite* (žr. 11 priedą). Išskirtos kategorijos: **renginių organizatorius, bendruomenės įtraukėjas į muzikinį gyvenimą, bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojas.**

Kategorija **renginių organizatorius** atskleidžia, kad muzikos pedagogai dažnai organizuoja įvairius renginius ir koncertus mokykloje ir už jos ribų: Birutė sako, kad mokykloje organizuoja menų savaitę, kurioje kviečia dalyvauti ne tik vaikus, bet ir tėvus: „*Mes rengiame menų savaitę ir kviečiame į bendruomenę tėvus.*” [Birutė] Laima taip pat pritaria, kad tenka nuolatos užsiimti renginių organizavimu. Ji sako, kad net po darbo laisvu metu organizuoja liaudies kapelos koncertus ir aktyviai koncertuoja: „*Esame darę mokytojų programas mokyklos šventėms <...> kaime pas mane yra veikliųjų moterų būrelis, tai mes ten organizuojame pasirodymus meninius.*” [Laima]

Kategorijoje **mokyklos bendruomenės įtraukėjas į muzikinį gyvenimą**, išryškėja muzikos pedagogo, kaip mokyklos bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą vaidmuo. Ši vaidmenį atlieka vienas trečdalis tyrimo dalyvių. Tai parodė subkategorijos: *mokytojų įtraukimas į muzikinę veiklą, mokinių įtraukimas į neformaliojo švietimo veiklą.*

Subkategorijoje *mokytojų įtraukimas į muzikinę veiklą* atsiskleidžia, kad muzikos pedagogai stengiasi įtaukti kolegas į muzikinę veiklą, dažnai tai pavyksta, tačiau dėl laiko stokos ir nuovargio dauguma kolegų negali dainuoti muzikiniame mokytojų kolektyve: „*Stengiausi kurti mokytojų ansamblį, tačiau tas laiko stygius <...> Labai sunku suderinti tvarkaraščius, arba dar kažkaip. <...> Šaunu kartu padainuoti, bet visi yra pavargę.*” [Aistė]

Pedagogas, kaip mokyklos bendruomenės įtraukėjas, pasireiškia įtraukiant ir mokinius į neformaliojo švietimo būrelius. Tai parodė subkategorija *mokinių įtraukimas į neformaliojo švietimo veiklą*. Aistė teigia, kad skatina mokinius dalyvauti popamokinėje muzikinėje veikloje ir mano, kad tai keičia mokinius: „*Manau tas pavyksta per būrelius, liaudies dainų dainavimą. Matai, kad prie smuiko pridedi gitarą, akmenukus ir jiems tas patinka. <...> Pabuvus toje aplinkoje, kurioje muzikuojama manau, kad kažkas smegenyse įvyksta.*” [Aistė] Erika teigia, kad pritraukti mokinius jai pavyksta rodant savo gerą pavyzdį. Ji pati aktyviai dalyvauja koncertinėje veikloje, dainuoja chore: „*Lankau chorą, koncertuoju. Ir vaikams sakau, kad yra kolektyvai.*” [Erika]

Kategorijoje **bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojas buvo išskirtos subkategorijos: tolerancija kitataučiams ir gebėjimas ją perteikti mokiniams, socialiniai projektai, domėjimasis pasaulio naujovėmis.**

Subkategorijoje *tolerancija kitataučiams* parodė, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių yra tolerantiški kitų tautų ar religijų atstovams mokykloje. Birutė sako, kad jai pasitaikė atvejis, kai mokinys nešvėsdavo Šv. Kalėdų ir nenorėjo dainuoti Kalėdinių dainų. Tačiau ji priėmė tolerantiškai ir leido nedainuoti: „*Teko*

susidurti su tuo, kad vienas vaikas nešventė Šv. Kalėdų ir nedainavo Kalėdinių dainų, bet kažkaip tolerantiškai į tai žiūrėjau. Aš palankiai priimu tą žmonių kitoniškumą.” [Birutė] Irma pritaria Birutei ir sako, kad jai įdomu bendrauti su kitų kultūrų žmonėmis mokykloje. Jos teigimu ir kitataučiams smagu pažinti mūsų šalies tradicijas, susipažinti su populiariausiomis šventėmis, folklorine muzika: „*Yra mūsų mokykloje kitų tautybių žmonių, tai man labai gerai pavyksta sutarti. Jiems įdomu susipažinti su tradicinėmis šventėmis, jiems įdomu labai.*“ [Irma] Laima teigia, kad stengiasi taip pat įskiepyti tolerantiškumą ir mokiniams: „*Stengiuosi perteikti vaikams, tą toleravimą.*” [Laima]

Subkategorija *socialiniai projektai* atskleidė, kad trys trečdaliai muzikos pedagogų atlieka socialinės kultūros puoselėtojo vaidmenį. Vaida tai atskleidžia sakydama, kad mokykloje vyksta „ryto ratas“, kurio metu visi mokyklos mokiniai susirenka pabendrauti įvairiomis aktualiomis temomis. Šiai muzikos mokytojai tenka pasiruošti ir vesti diskusijas. Taip pat ji sako, kad parengia koncertines programas ir skatina bendradarbiavimą su neįgaliaisiais, taip ugdo mokinių toleranciją neįgaliesiems: „*Pas mus mokykloje vyksta pirmadieniais ryto ratas. <...> Mes bedraujame. <...> Socialinio ugdymo pamoka yra. Yra konkrečiai parengtos temos ką aš turiu su savo auklėtiniais tą pamoką bendrauti <...> Mes darėme bendrą projektą su neįgaliais vaikais <... > esmė, kad tie vaikai pamatyti, kad yra kitokių.*” [Vaida]

Subkategorija *domėjimasis pasaulio naujovėmis* atskleidė, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių yra linkę domėtis pasaulio naujovėmis. Greta sako, kad ji mėgsta keliauti, skaityti knygas ir naršyti internete ieškant įdomios ir naudingos informacijos: „*Aš mėgstu keliauti, skaityti knygas, panaršyti internete, kas vyksta šiame pasaulyje.*” [Greta]

Tyrime išryškėjo, kad atlikdamas bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo vaidmenį pedagogas skatina mokinius vykti į įvairias išvykas, spektaklius, dalyvauti koncertuose atsispindi subkategorijoje *dalyvavimas renginiuose, išvykos*: „*Einame į renginius, operas, baletus. Einame į muziejus, edukacines programas.*” [Rima]; „*Aš su savo auklėtiniais daug kur keliauju ir į teatrą, koncertą ir į užsienį. Stengiuosi juos lavinti. Su vaikais kalbame ne tik apie muzikos pamoką, bet ir apie bendrus dalykus <...> Taip pakankamai daug muziejų mes aplankėme. Į koncertus vykstame dažnai.*” [Vaida]

Išanalizavus tyrimo dalyvių teiginius atsispindi bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijos raiška (žr. 12 lentelę).

12 lentelė. Muzikos pedagogo bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijos raiška.

Kompetencija	Psisakiusiųjų dažnumas
Renginių organizatoriaus	(10) tyrimo dalyviai
Komunikacijos su ugdytiniais	(7) tyrimo dalyviai
Komunikacija su tėvais ir kolegomis	(7) tyrimo dalyviai
Tėvų įtraukėjo ir kuriančio ryšius su socialiniais partneriais	(7) tyrimo dalyviai
Bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojas	(7) tyrimo dalyviai
Muzikinių IKT naudojimas ir taikymas	(7) tyrimo dalyviai
Bendruomenės įtraukėjas į muzikinį gyvenimą	(4) tyrimo dalyviai
Psichologo	(1) tyrimo dalyvis

Apibendrinant šią tyrimo dalį, remiantis išskirtomis kategorijomis ir jas sudarnačiomis subkategorijomis bei tyrimo dalyvių pasisakymais nustatyta, kad bendravimo ir bendradarbiavimo veikloje muzikos pedagogas atlieka komunikuojančio su ugdytiniais, komunikuojančio su tėvais ir kolegomis, tėvų įtraukėjo ir kuriančio ryšius su socialiniais partneriais, psichologo, organizacijos tobulintojo ir pokyčių valdytojo, renginių organizatoriaus, bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą, bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo, mokinių meninių gebėjimų ugdytojo, IKT taikytojo vaidmenis, demonstruoja atitinkamas kompetencijas, atlikdamas svarbias funkcijas.

Komunikuojančio su ugdytiniais kompetencija pasireiškia per gebėjimą komunikuoti su ugdytiniais pasitelkiant geranoriškumą, toleranciją, kalbų mokymą ir komunikavimą muzikuojant. Komunikuojančio su tėvais ir kolegomis kompetencija pasireiškia per gebėjimą komunikuoti su ugdytinių tėvais ir kolegomis pasitelkiant gyvus pokalbius, renginių organizavimą mokykloje, elektronines ryšio priemones. Bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą kompetencija pasireiškia per gebėjimą įtraukti bendruomenės narius į muzikinį gyvenimą pasitelkiant organizacinius įgūdžius ir gebėjimą sudominti savo muzikine patirtimi. Bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo kompetencija pasireiškia per toleranciją kitataučiams ir gebėjimą ją perteikti mokiniams, gebėjimą vykdyti socialinius projektus, ir domėjimąsi muzikinio pasaulio naujovėmis. Svarbu pastebėti, kad tyrime išryškėjo teorijoje nenumatyta muzikos mokytojo psichologo kompetenciją apie kurią kalbėjo viena iš tyrimo dalyvių.

Dažiausiai tyrime pasireiškė mokinių meninių gebėjimų ugdytojo, renginių organizatoriaus, bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo kompetencijos.

Tapo aišku, kad IKT ne visada yra naudojama, ne visi ugdytiniai jomis žavisi, labai svarbu pedagogo asmenybė ir jos žavesys. Išryškėjo, kad ne visada muzikos pedagogai geba bendradarbiauti su tėvais. Ne visi tėvai domisi savo vaikų mokymosi rezultatais.

3.5. Muzikos pedagogo kompetencijos ir jų raiška nuolatinio tobulėjimo veikloje

Šiame poskyryje siekiama nustatyti, kokios kompetencijos ryškėja muzikos pedagogo veikloje, jam profesiskai tobulėjant. Tai padėjo atskleisti klausimai: *Kaip apibūdintumėte savo mokymąsi? Kaip apibūdintumėte save reflektavimą veikloje ir kodėl jūs tą darote? Ką jums reiškia patirties sklaida? Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje? Kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?*

Klausime, *kaip apibūdintumėte savo mokymąsi?* (žr. 12 priedą) buvo išskirta kategorija **nuolatos besimokantis**, kurią sudaro subkategorijos: *kompetencijų tobulinimas seminaruose ir mokymuose, mokymasis iš savo patirties, mokymasis iš kitų patirties*. Ši kategorija atskleidžia, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka nuolatos besimokančio vaidmenį.

Subkategorijoje *kompetencijų tobulinimas seminaruose ir mokymuose* išsakytos keturių tyrimo dalyvių mintys atskleidžia, kad jos savo kompetencijas nuolatos tobulina dalyvaudamos įvairiuose mokymuose ir seminaruose: „*Įvairūs seminarai, paskaitos, tas neformalusis mokymasis vyksta nuolatos tobulinantis.*” [Erika]; „*Mokaus seminaruose. Tas jaunatviškas maksimalizmas, kada net mokiniai parodo, kad tau reikia patobulėti, nes sakau, viskas keičiasi. <...> Mums taip pat reikia mokytis.*” [Irma]; „*Tenka lankytis ir seminaruose.*” [Jurga]; „*Na, seminarai, mokymai. Kurių tarp kitko nėra daug muzikos mokytojams. Manau, kad aš moku mokytis.*” [Miglė]; „*Seminarai, mokymai, kursai. Na mokytis galima iš knygų, interneto, iš įrašų.*” [Vaida]

Subkategorijoje *mokymasis iš savo patirties išryškėja*, kad muzikos pedagogai linkę mokytis iš savo patyrimų dirbant su mokiniais. Tai atsispindi trijuose tyrimo dalyvių pasisakymuose: „*Manau mokytojas visada mokosi. Ateina kiekviena klasė ir tu matai, ką tau reikia dar išmolti, kas yra aplinkui. Pati mokausi.*” [Aistė]; „*Mokausi kiekvieną pamoką. <...> mokaisi iš vaikų. Dalyvauju seminaruose, konkursuose.*” [Birutė]; „*Tenka mokytis, tenka nuolatos ieškoti informacijos vis naujos.*” [Jurga]; „*Visame kame ir bendravime su vaikais ir elgesyje.*” [Vaida]

Muzikos pedagogai mokosi ne tik iš savo patirties, bet ir remiasi kitų kolegų patirtimi. Tai išryškėjo subkategorijoje *mokymasis iš kitų patirties*. Tyrimo dalyvė Miglė visada atkreipia dėmesį į kitų kolegų darbą ir stengiasi iš jų pasimokyti: „Pasiklausinėji, kaip dirba kiti. Kaip jie sprendžia problemas.” [Miglė] Laima pritaria Miglei ir papildo sakydama, kad ji labai žavėjosi savo buvusiais dėstytojais buvusia muzikos mokytoja ir jų pavyzdžiu: „Man didelę įtaką padarė mano dėstytojai <...> jais labai žavėjausi ir savo amžiną atilsį buvusia muzikos mokytoja taip pat.” [Laima] Vaida taip pat pasisėmė patirties iš savo senųjų kolegų: „Kiekviena kolegė turi kažką tokio, ko neturiu aš. Tai aš pasikalbu ir mokausi iš kitų. <...> yra keli mokytojai mūsų mokyklos. Jau jos yra pensijoje, bet aš prisimenu, kaip jos buvo ir kaip jos dirbdavo, tai jos man buvo pavyzdžiu, kaip reikia dirbti.” [Vaida] Laima teigia, kad dažnai žiūri filmuotą medžiagą apie kitų pedagogų gebėjimą taikyti tam tikrus metodus pamokoje, seka ir analizuoja jų vedamas pamokas: „Na, skaitau pedagoginę literatūrą. Ieškau medžiagos apie įvairius metodus, apie mokytojų patirtis, apie įvairiausias pamokas. Žiūriu, kas yra nufilmuota.” [Laima]

Tyrimo dalyviams atsakius į klausimą: *kaip apibūdintumėte save reflektavimo veikloje ir kodėl jūs tą darote?* (žr. 13 preidą) išryškėjo kategorijos **reflektuojantis ir mokinių skatintojas reflektuoti**. Jos atskleidė, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių savo veikloje atlieka reflektuojančio vaidmenį. Reflektavimo raiška atsiskleidžia subkategorijoje *klaidų analizavimas, strategijų kūrimas*.

Sumbkategorijoje *klaidų analizavimas* išryškėjo, kad dažniausiai muzikos pedagogai reflektuoja norėdami giliai atskleisti sau savo klaidas ir jas analizuoti. Tyrimo dalyvės Birutė, Erika ir Laima sako, kad nuolatos reflektuoja. Dažniausiai tai daro po pamokos arba po įvykusio renginio: „Tenka dažnai reflektuoti. Kiekvienos pamokos pabaigoje aš atlieku refleksiją. Po pasirodymo, konkurso aš reflektuoju <...> Artimiau tai su būrelio vaikais padiskutuoju, padarome pasisėdėjimą prie arbatos. Pagalvoju, ką galima patobulinti.” [Birutė]; “Na, reflektuoji ir po kiek laiko grįžti į kai kuriuos dalykus ir matai, kad ne viskas taip pavyksta, kaip norėjosi. Sakau sau, ką aš noriu padaryti geriau.” [Erika]; “Visada mąstau. Aš po pamokos stengiuosi komentarus užsirašyti.” [Laima] Štai Aistė teigia priešingai, ji suvokia refleksijos svarbą tobulėjimui, tačiau tvirtina, kad tam jai nelieka laiko ir teigia, jog šioje srityje jai reikėtų tobulėti: „Turbūt reiktų man dažniau reflektuoti. Manau tai labai svarbus dalykas tačiau dėl laiko stokos negaliu to nuolat daryti. Tačiau manau, kad šioje srityje dar galėčiau pasitobulinti.” [Aistė]

Subkategorijoje *strategijų kūrimas* išryškėjo dalyvių nuomonė apie reflektavimo svarbą. Tyrimo dalyvės Jurga, Greta ir Irma teigia, kad refleksija padeda padaryti išvadas ir atrasti spendimo būdus, sukurti strategijas problemų sprendimui: „Strategijų kūrimas, refleksija man reiškia, kad tai vienas iš mokymosi kelių yra. Apmąstau klaidas, sėkmes ir darau iš to išvadas.” [Jurga]; “Aš nuolatos galvoju apie

savo darbus, kuriu strategijas, kaip juos padaryti ir kaip juos įgyvendinti. Pamokoje nebūna, kad viskas šimtu procentu gerai. Tai va, galvoji kas ten nebuvo gerai. Ką čia dabar padaryti, kad būtų geriau.” [Greta]; „Gal po dienos darbų pamąstai, ką reikia tobulinti, kaip ta diena praėjo. Tai visada tas yra apmąstoma.“ [Irma]

Aistės ir Birutės atsakymuose išryškėjo, kad jos ne tik pačios reflektuoja, bet ir skatina tai daryti vaikus. Tai išryškėjo kategorijoje **mokinių skatintojas reflektuoti**: „*Stengiuosi vaikus skatinti tą daryti.*” [Aistė]; „*Skatinu ir mokinius tą daryti.*” [Birutė] Apibendrinant išryškėja, kad reflektuoja ne tik mokytojas, bet jis skatina tai daryti ir mokinius.

Tyrimo dalyviams atsakius į klausimą, *ką jums reiškia patirties sklaida?* (žr. 14 priedą). Išryškėjo, kad du trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka patirties skleidėjo vaidmenį. Tai atskleidė kategorija **savo patirties skleidėjas mokykloje ir visuomenėje**. Šioje kategorijoje buvo išskirtos subkategorijos: *pasidalinimas patirtimi su kolegomis, dalyvavimas konferencijose ir organizavimo patirtis, leidiniai ir skelbimai internete*.

Subkategorijoje *pasidalinimas patirtimi su kolegomis* atskleista, kad muzikos pedagogai dažnai dalinasi savo patirtimi su kolegomis. Tyrimo dalyvė Birutė, teigia, kad pasidalija patirtimi apie renginius: „*Dalinuosi gerąja patirtimi apie tai kur dalyvavau.*” [Birutė]

Dalinuosi su kolege žiniomis, aptariame klaidas ir sėkmes. Su klasių auklėtojais rengiant koncertą tau nori nenori tenka su jais aptarti tam tikrus dalykus, muzikinius dalykus.” [Jurga] Birutė sako, kad dalinasi savo patirtimi vesdama atviras pamokas ir seminarus mokykloje: „*O mokykloje tai ir atviras pamokas vedame ir seminarus vedame.*” [Birutė]

Subkategorijoje *dalyvavimas konferencijose ir organizavimo patirtis* iš pateiktų tyrimo dalyvių pasisakymų išryškėjo, kad muzikos pedagogai ne tik mokykloje skleidžia savo gerąją patirtį, tačiau ir rengia seminarus ir dalyvauja konferencijose miesto, respublikos mastu: „*Teko dalyvauti respublikinėje konferencijoje.*” [Aistė]; Tyrimo dalyvė Irma pritaria ir papildo, kad ji yra konkursų komisijos narė ir festivalių organizatorė. Ji dažnai dalinasi patirtimi kaip reikia organizuoti festivalius: „*Einu į komisijas, skaitau pranešimus, dalyvauju seminaruose <...> Dainų švenčių programas sudarinėju, skleidžiu savo žinias, savo mintis. <...> Be abejonės, organizuojame festivalius. Tai dalinuosi patirtimi, kai reikia organizuoti festivalį.*” [Irma]

Subkategorija *leidiniai ir skelbimai internete* atskleidė, kad savo patirtį tiek pedagoginę, tiek muzikinę muzikos pedagogai skleidžia ne tik seminaruose, mokymuose, bet per leidinius arba internetą: „*Savo pedagoginę patirtį skleidžiu per seminarus. Išleidau giesmyną, buvo prstatymas.*” [Laima]; „*Taip, jei yra pasiekimai kokie, įdedame į internetinį puslapį ir taip skleidžiame informaciją, ką mes gero nuveikėm.*” [Vaida]

Tyrimo metu pateikus klausimą: *Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje?* (žr. 15 priedą) buvo išskirta kategorija **savo muzikinių gebėjimų lavintojas**. Ją sudaro subkategorijos: *koncertinė veikla, grojimas instrumentu, repertuaro kartojimas, dainavimo įgūdžių lavinimas, dirigavimo įgūdžių lavimas, istorijos žinių tobulinimas, muzikos klausymasis*. Išryškėjo, kad visi muzikos pedagogai atlieka savo muzikinių gebėjimų lavintojo vaidmenį.

Subkategorija *koncertinė veikla* atskleidė, kad muzikos pedagogai yra koncertuojantys atlikėjai, kuriems reikia nuolatos lavinti techniką ir būti muzikantais, o ne pedagogais. Aistė sako, kad ji yra profesionali atlikėja ir groja savo koncertuose, jai būtina skirti daug laiko grojimo įgūdžiams lavinti: „*Aš pati esu profesionalė, groju koncertuose <...>. Atsiskleidžiu meninėje veikloje, kur esu ne mokytoja, o pati muzikantė <...>. Tai pati mokausi, nes kaskart lipant į sceną iš pradžių reikia pasimokyti. Buvo laikas, kai grodavau po keturias valandas. <...>nuolatos lavinu savo įgūdžius.*” [Aistė]

Subkategorijoje *grojimas instrumentu* išryškėja kiek ir kaip muzikos mokytojai skiria pastangų ir laiko grojimo įgūdžiams lavinti. Tyrimo dalyvė Irma teigia, kad muzikos pedagogo specialybė yra tokia, kad jis ne tik pedagogas, bet ir muzikantas, todėl be grojimo pamokose ji dar papildomai grojimui skiria mažiausiai valandą laiko kiekvieną dieną: „*Visada lavinti reikia. Mūsų specialybėje tai yra būtina. <...> Mūsų specialybės mokomasi visą amžių ir lavinti techniką reikia nuolat. Kiekvieną dieną aš papildomai po valandą mažiausiai skiriu grojimui, kad nestrigtų pirštukai.*” [Irma] Birutė, Vaida ir Jurga taip pat pritaria ir sako, kad pianinu groti tenka daug: „*Daug lavinu savo įgūdžius. Reikia akompanuoti baletui, nes dirbu kitame darbe. <...> Tai daug tenka namuose mokytis groti*” [Birutė]; „*tenka pasigroti <...>. Groju fortepijonu <...>. Tikrai tenka lavinti pirštų techniką.*” [Erika]; „*Groti tenka, nes tenka <...> nuolat pianinu tenka lavinti savo įgūdžius.*” [Jurga]; „*Manau mano gebėjimai yra geri. Aš gebu valdyti instrumentą.*” [Vaida] Rima ir Laima teigia, kad nuolat tobulina savo repertuarą ir groja daug etiudų pirštų technikai lavinti: „*Reikia pagroti ir savo malonumui ir etiudus technikai lavinti pagroju.*” [Rima]; „*Na, stengiuosi daug pagroti. Prisimenu konservatorijos laikų kūrinius.*” [Laima]. Greta sako, kad groja ne tik pianinu, bet ir akordeonu: „*Grojau akordeonu.*” [Greta]

Be grojimo muzikos pedagogai lavina savo vokalinius gebėjimus. Tai parodė išskirta subkategorija *dainavimo įgūdžių lavinimas*. Tyrimo dalyvė Laima savo balsą lavina vokaliniiais pratimais. Ji per savo patyrimą, analizuoja ir pritaiko balso lavinimo pratimus ugdytiniams: „*Dainavimą stengiuosi lavinti. Tuos dainavimo pratimus kuriuos vaikams duodu visą laiką per save perleidžiu, ar jie man padeda ar trukdo.*” [Laima] Birutė ir Erika pritaria Laimai, kad dainuoti tenka taip pat daug: „*dainuoti irgi tenka, nes su vaikais dainuoju.*” [Birutė]; „*ir dainuoju.*“ [Erika]

Tyrimo dalyvė Greta akcentuoja, kad muzikos pedagogui svarbu lavinti ir savo dirigavimo įgūdžius. Tai atsispindi subkategorijoje *dirigavimo įgūdžių lavinimas*. Ši tyrimo dalyvė tam skiria daug dėmesio ir sako, kad geriausiai šie įgūdžiai lavinasi dirbant su choru: „*Esu daugiau vadovaujanti vaikams ir diriguojanti <...> dabar daugiau skiriu dėmsio dirigavimo įgūdžių lavinimui, o jie tobulinasi dirbant su vaikais, nes man reikia galvoti, kaip reikia parodyti, kad jis suprastų.*” [Greta]

Išanalizavus tyrimo dalyvių atsakymus į klausimą, *kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?* buvo išskirtos kategorijos **savo karjeros modeliuotojas ir mokinių karjeros planavimo skatintojas** (žr. 16 priedą). Tai atskleidė, kad trys trečdaliai tyrimo dalyvių atlieka savo karjeros modeliuotojo ir mokinių karjeros skatintojo vaidmenis.

Kategorijoje **savo karjeros modeliuotojas** išskirtos subkategorijos: *seki tobulėti pedagoginėje srityje, siekis tobulinti savo muzikinius gebėjimus, tobulėjimas vadybinėje srityje, renginių organizavimo tobulinimas*. Tai rodo, kad devyni iš dešimties muzikos pedagogų yra linkę mokytis, nes to reikalauja jų kasdienė veikla. Subkategorijoje *siekis tobulėti pedagoginėje srityje* tyrimo dalyvių nuomone devyni iš dešimties tyrimo dalyvių norėtų tęsti savo karjerą pedagoginėje srityje. Erikos mintys atspindi tai, kad mokytojas privalo tęsti ir tobulinti savo karjerą, kelti pedagoginę kvalifikaciją, nes vaikai labai greitai pajunta, kad mokytojo žnios yra pasenusios: „*Noriu kelti aukštesnę mokytojo kvalifikaciją. Reikalingas įdirbis, sustoti negalima, nes vaikai tą pajunta. Planuoju toliau daryti karjerą pedagogikoje.*” [Erika] Laima pritaria Erikai ir sako, jai patinka dirbti pedagoginį darbą, ji mano, kad kitokio darbo negalėtų dirbti: „*Gal smagu būtų užsidaryti ir dirbti su popieriais, bet aš manau, kad tai ne man. Ir tas jaučiasi ypatingai rugpjūčio pabaigoje smalsu, kokie vaikai ateis.*” [Laima] Miglė sako, kad į perspektyvą visada žiūri ir kaupia kompetencijos portfelį tam, kad lengviau būtų analizuoti savo tobulėjimą ir apžvelgti savo nuopelnus: „*Į perspektyvą žinoma žiūriu, <...> Kiekvienais metais aš kaupiu kompetencijų portfelį. Kiekvienų metų pabaigoje mes turime pristatyti savo nuopelnus.*” [Miglė] Galima teigti, kad tyrimo dalyviai nori tobulėti ugdymo ir ne tik ugdymo srityje, bet ir muzikinėje.

Subkategorija *siekis tobulinti savo muzikinius gebėjimus* parodė, kad trys trečdaliai pedagogų siekia tobulinti savo muzikinius gebėjimus. Rima teigia, kad ji planuoja labiau tobulinti vokalinius įgūdžius: „*Norisi tobulėti ir vokaliniuose gebėjimuose. Atrodo, esu lyg ir pasiruošusi, bet dar trūksta žinių, įgūdžių.*” [Rima] Vaida nori tobulinti skambinimo gitara įgūdžius: „*Aš pati noriu patobulinti grojimo gitara įgūdžius.*” [Vaida]

Tyrimo dalyvė Greta sako, kad nori tobulėti vadybinėje srityje ir dirbti vadybinį darbą: „*Norėčiau eiti į vadybinę sritį.*” [Greta] Tai išryškėjo subkategorijoje *siekis tobulėti vadybinėje srityje*.

Rima sako, kad jai trūksta renginių organizavimo įgūdžių, tai jos teigimu ji labiau sieks tobulintis šioje srityje: „*Norėčiau tobulinti renginių organizavimą.*” [Rima] Tai parodė subkategorija *renginių organizavimo tobulinimas*.

Kategorija **mokinių karjeros planavimo skatintojas atskleidė**, kad muzikos pedagogas atlikdamas mokinių karjeros skatintojo vaidmenį, skatina mokinius turėti savo karjeros planą. Taip teigia visi muzikos pedagogai. Miglė ir Rima patvirtina šią nuomonę ir sako, kad jos kaip ir kiti pedagogai skatina, kad vaikai žiūrėtų į priekį ir užsibrėžtų sau tikslus, kurių sieks ateityje: „*Beabejo, skatinu mokinius žiūrėti į perspektyvą. Visą laiką sakau mokiniams žiūrėk į priekį. Gal dabar tau tai ne aktuolu, bet gal bus reikalinga ateityje. Nes jiems gyvenimas yra dar priekyje.*” [Miglė]; „*Ir vaikai turi segtuvus, jie pasižiūri, ką gero padarė. Ką jiems reikia tobulinti.*” [Rima]

Išanalizavus tyrimo dalyvių pasisakymus išryškėja nuolatinio tobulėjimo kompetencijos raiška (žr. 13 lentelę).

13 lentelė. Muzikos pedagogo nuolatinio tobulėjimo kompetencijos raiška.

Kompetencija	Pasisakiusiųjų dažnumas
Nuolatos besimokančio	(10) tyrimo dalyvių
Savo muzikinių gebėjimų lavintojo	(10) tyrimo dalyvių
Savo karjeros modeliuotojo	(10) tyrimo dalyvių
Mokinių karjeros planavimo skatintojo	(10) tyrimo dalyvių
Reflektuojančio	(7) tyrimo dalyvių
Skatinančio reflektuoti mokinius	(7) tyrimo dalyvių
Savo patirties skleidėjas mokykloje ir visuomenėje	(7) tyrimo dalyvių

Apibendrinant šią tyrimo dalį, remiantis išskirtomis kategorijomis, jas sudarančiomis subkategorijomis ir tyrimo dalyvių išsakytais teiginiais, nustatyta, kad profesinio tobulėjimo veikloje muzikos pedagogas atlieka nuolatos besimokančio, reflektuojančio ir mokinių reflektavimo skatintojo, savo patirties sklaidėjo mokykloje ir visuomenėje, savo muzikinių gebėjimų lavintojo, savo karjeros modeliotojo ir mokinių karjeros planavimo skatintojo vaidmenis ir demonstruoja atitinkamas kompetencijas.

Taigi galima daryti išvadą, kad atliekant šiuos vaidmenis, pasireiškia nuolatos besimokančio, reflektuojančio ir mokinių reflektavimo skatintojo, savo patirties sklaidėjo mokykloje ir visuomenėje, savo muzikinių gebėjimų lavintojo, savo karjeros modeliotojo ir mokinių karjeros planavimo skatintojo kompetencijos. Dažniausiai pasireiškia nuolatos besimokančio, savo muzikinių gebėjimų lavintojo, mokinių karjeros planavimo skatintojo kompetencijos.

Nuolatos besimokančio kompetencija pasireiškia gebėjimu nuolatos mokytis pasitelkiant savo ir kitų kolegų patirtį. Reflektuojančio kompetencija pasireiškia per gebėjimą apmąstyti savo klaidas, refleksijos svarbos pripažinimą bei gebėjimą šią patirtį perduoti mokiniams. Asmeninių muzikinių gebėjimų lavintojo kompetencija pasireiškia per gebėjimą suprasti savo muzikinių gebėjimų svarbą, per nuolatinį muzikinių įgūdžių lavinimą. Patirties sklaidėjo mokykloje ir visuomenėje kompetencija pasireiškia per gebėjimą skleisti savo patirtį mokykloje ir visuomenėje, organizuojant ir dalyvaujant seminaruose, konferencijose, organizuojant festivalius. Asmeninės karjeros modeliotojo ir mokinių karjeros planavimo skatintojo kompetencijos pasireiškia per gebėjimą modeliuoti savo karjerą išvelgiant sėkmingiausius, priimtinausius ir tobulintinus dalykus savo veikloje bei gebėjimą ugdyti mokinių karjeros planavimą. Taip pat išryškėja, kad muzikos mokytojas turi ir skatina mokinius taip pat reflektuoti.

Apibendrinant tyrimo rezultatus galima palyginti mokylinėje literatūroje išryškėjusias muzikos pedagogo kompetencijas su tyrimo metu nustatytais kompetencijomis (žr. 14 lentelę).

14 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos kokybinio tyrimo rezultatais pagįstos muzikos pedagogo kompetencijos.

Teorinėje dalyje nustatytos muzikos pedagogo kompetencijos		Tyrimo dalyje nustatytos muzikos pedagogo kompetencijos		
Veiklos	Kompetencijos	Veiklos	Kompetencijos	Kompe - tencijos raiška (dažnis)
Menininko	Menininko	Menininko	Menininko	10:10
	Kūrėjo		Kūrėjo	10:10
	Atlikėjo		Atlikėjo	10:7
	Muzikanto		Muzikanto	10:7
	Improvizatoriaus		Improvizatoriaus	10:7
	Aktoriaus		Aktoriaus	10:10
			Mokinių artistinių gebėjimų skatintojas	10:10
			Muzikinio švietėjo	10:10
			Mokinių kūrybiškumo skatintojas	10:10
Muzikinio ugdymo proceso valdymo	Muzikinio ugdymo proceso valdytojo	Muzikinio Ugdymo proceso valdymo	Muzikinio ugdymo proceso valdytojo	10:10
	Diagnostiko – vertintojo		Gebėjimo diagnozuoti	10:10
	Mokinių pažangos pripažinėjo		Mokinių pažangos pripažinimo	10:10
	Mokinių patirties ir skirtumų pripažinėjo		Gebėjimas pripažinti mokinių patirtį ir skirtumus	10:10
	Mokinių motyvatoriaus ir paramos teikėjo		Motyvuojančio ir teikiančio mokiniams paramą	10:7
	Dalyko turinio planuotojo		Dalyko turinio planuotojo	10:7
	Metodininko		Metodininko	10:0
Bendravimo ir bendradrabiavimo	Komunikuojančio su ugdytiniais	Bendravimo ir bendradrabiavimo	Komunikacijos su ugdytiniais	10:7
	Komunikuojančio su tėvais ir klegomis		Komunikacijos su tėvais ir klegomis	10:7
	Muzikinių IKT naudotojo ir		Muzikinių IKT naudojimo ir taikymo	10:7

	taikytojo			
	Tėvų ir socialinių partnerių įtraukėjo į muzikinį gyvenimą		Tėvų įtraukėjo ir kuriančio ryšius su socialiniais partneriais	10:7
	Renginių organizatoriaus		Renginių organizatoriaus	10:10
	Organizacijos tobulintojo, pokyčių valdytojo		Pokyčių organizacijoje tobulintojas ir valdytojas	10:10
	Socialinės kultūros puoselėtojo		Bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros puoselėtojo	10:7
	Tyrėjo		Tyrėjas	10:7
	Muzikinio švietėjo, prusintojo, muzikinių gebėjimų ugdytojo		Bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą	10:4
			Psichologo	10:1
Asmeninio tobulėjimo	Nuolat besimokančio	Nuolatinio tobulėjimo	Nuolatos besimokančio	10:10
	Reflektuojančio		Reflektuojančio	10:10
	Savo muzikinių gebėjimų lavintojo		Savo muzikinių gebėjimų lavintojo	10:10
	Karjeros modeliuotojo		Savo karjeros modeliuotojo	10:10
	Savo patirties skleidėjo ir konsultanto		Savo patirties skleidėjas mokykloje ir visuomenėje	10:7
			Mokinių karjeros planavimo skatintojo	10:10
			Skatinančio mokinius reflektuoti	10:7

DISKUSIJA

Kaip teigia Rinkevičius (2006), šiandieninėje visuomenėje prarastas gebėjimas jausti, suprasti kitą. Tai skatina vienišumo ir susvetimėjimo jausmą. Ypatingai nuo to kenčia nemažai vaikų. Jie, apimti tokios jausenos, praranda pasitikėjimą vyresniais, netenka noro ir gebėjimo mokytis. Dažnai paguodos imama ieškoti alkoholyje ar kvaišaluose. Klesti vertybių sumaištis, žmones jungiantys dvasiniai ryšiai praranda vertę dėl paviršutiniškumo ir informacijos pertekliaus. Kyla klausimas, kas gali padėti atrasti žmogui dvasinę pusiausvyrą? Na, galima sakyti, kad čia didelį vaidmenį atlieka bažnyčia, tačiau jos poveikis sumaterialėjusiam žmogui menkas. Taigi dėmesį belieka sutelkti į mokyklą, kuri skelbia siekius įdiegti mokiniams estetiškos kultūros, humanitarinio žinojimo, meninės patirties ir kūrybos vertybių. Šiuos siekius įgyvendinti ypač padėtų meno dalykai. Tačiau, kokią vietą ištikrųjų meno dalykai, šiuo atveju muzika, užima bendrojo ugdymo mokykloje tarp kitų disciplinų? Ir kaip jaučiasi mokykloje muzikos pedagogai? Kokiomis kompetencijomis pasižymi muzikos pedagogai ir kaip jos pasireiškia jų veikloje? Šie klausimai ir skatina diskusiją.

Šiame bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrime išryškėjo, kad dauguma muzikos pedagogų jaučiasi esą antrarūšiai tarp kitų kolegų mokykloje. Jiems nuolatos tenka kovoti įrodinėjant bendruomenės nariams, o ypač mokiniams muzikos dalyko svarbą asmenybės raidos ugdymuisi. Dažnas susilaukia netgi pašėpiančių replikų iš kolegų, nes tai skatina susiformavęs požiūris, kad muzikos dalykas, tai yra skirtas tiesiog pramogai. Juk svarbiausia mokykloje pasirengti brandos egzaminams – tokį požiūrį atėję į mokyklą atsineša iš namų ir mokiniai. Tačiau, ar ne laikas būtų keisti tokį požiūrį?

Štai man pačiai, kaip muzikos pedagogei, tyrimo metu teko dalyvauti jaunimo vokalinio įgūdžių lavinimo mokymuose. Lektorės pateikta teorinė medžiaga siejosi su mano analizuojamais tyrimo rezultatais. Ji, dėstydamą vaikų vokalinės improvizacijos pagrindus muzikos pedagogams, pasakė, kad improvizacinė kūryba svarbi vaikams todėl, kad atveria kitokį pasaulio matymą, jie kūrybos pagalba nevaržomi mokosi pažvelgti kitu kampu į įvairiausias reiškinius ir šį gebėjimą gali pritaikyti bet kokioje srityje. Mokymų metu teko pačiai įsijausti į mokinių vietą ir drauge su kitais muzikos pedagogais atlikti praktines vokalinio improvizavimo užduotis, kurių metu pajutau begalinį emocinį pasitenkinimą, kūrybos džiaugsmą ir laisvės pojūtį. Be to, tai skatino mano pasitikėjimą savimi ir nebijojimą suklysti, nes kaip teigė lektorė, improvizacijoje suklysti neįmanoma. Mene galioja dėsnis, kad čia „du plus du, ne visada keturi.“ Mokymų dalyviams net nereikėjo prisistatinėti, nes kiekvieną iš mūsų kolegos pažino po balsu atliktos improvizacijos, kuri vadinosi „Sielos daina“, per kurią ne žodžiais, o tik viena balse ir melodija

išreiškėme savo vidinį pasaulį. Tokius metodus galima pasitelkti būtent per muzikos pamokas. Aš abejoju, ar taip atsiskleisti vaikas galėtų per kitų sričių dalykus. Todėl, mano nuomone, būtina sutelkti dėmesį į muzikos pedagogų kompetencijų ugdymą, kad vadovaudamiesi turimomis kompetencijomis muzikos pedagogai gebėtų ugdyti mokinių kompetencijas ir ruošti juos priimti gyvenimo keliamus iššūkius.

Tačiau, aš vėl sugįšiu prie esamos situacijos bendrojo ugdymo mokykloje. Muzikos dalykui yra skirta tik viena pamoka savaitėje, daugelis pedagogų pasipiktinę, nes negali įgyvendinti ugdymo programose pateiktų muzikinio ugdymo tikslų, dėl laiko stokos ir realiai nepamatuotų reikalavimų bendrojo ugdymo mokyklų mokiniams. Nėra vienovės, dėl muzikos dalyko dėstymo turinio. Trūksta žinių apie muzikos pedagogo kompetencijas ir jų raišką. Nėra oficialiai patvirtinto muzikos pedagogo kompetencijų aprašo, kuris atitiktų šių laikų keliamus ugdymo reikalavimus.

Mokslininkė Lasauskienė (2010), nagrinėjo muzikos pedagogo veiklą ir kompetencijas bei išskyrė tam tikras muzikos pedagogo kompetencijas, tačiau netyrė jų raiškos. Aš atlikdama bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrimą, papildžiau šios mokslininkės išskirtų kompetencijų sąrašą kitų Lietuvos bei užsienio autorių išskirtomis muzikos pedagogo kompetencijomis, ir nustačiau jų raišką. Taigi gauti mano tyrimo rezultatai skatina diskutuoti su šia mokslininke. Ji savo išskirtose kompetencijose nepažymi muzikos pedagogo, kaip menininko kompetencijos, kuri, kaip parodė mano atliktas tyrimas, yra viena svarbiausių muzikos pedagogui. Juk vadovaudamsis šia kompetencija, kurią sudaro tam tikros asmeninės menininkui būdingos savybės ir gebėjimas ieškoti įkvėpimo muzikos pedagogas geba sudominti mokinius. Taip pat ji neminėjo muzikinių informacinių technologijų naudojimo ir taikymo kompetencijos, kurią pasitelkia du trečdaliai tyrimo dalyvių bei neišskyrė bendrakultūrinės, organizacijos tobulinimo ir pokyčių valdymo, mokinių motyvavimo ir paramos jiems, aktorius kompetencijų, kurios, kaip nustatyta mano tyrime, taip pat yra tarp labiausiai pasireiškiančių. Tyrime išryškėjo muzikos pedagogo kompetencijos, kurios nebuvo paminėtos, nei mokslininkės Lasauskienės (2010), nei analizuojant kitų autorių pasisakymus. Todėl šios kompetencijos ir nebuvo įtrauktos į analizuojamų kompetencijų sąrašą. Taigi galime palyginti, kokias kompetencijas nurodė savo veikloje dešimt tyrimo dalyvių – muzikos pedagogų, atskleisdami kaip jos reiškiasi. Tai: mokinių karjeros modeliuotojo ir mokinių reflektavimo skatintojo kompetencijos. Jos pasireiškia per gebėjimą ne tik pačiam muzikos pedagogui reflektuoti, ar modeliuoti savo karjerą, bet ir skatinti tai daryti mokinius. Taip pat mano tyrime iškilo dar viena iš anksto teorijoje nenumatyta kompetencija. Tai psichologo. Mokslininkė Lasauskienė (2010) yra išskyrusi šią kompetenciją, sąraše bendrai prie kai kurių kompetencijų. Mano tyrimas parodė, kad ją muzikos pedagogas pasitelkia bendraujant ir

bendradarbiaujant su muzikinio ugdymo dalyviais. Manau, kad ši kompetencija muzikos pedagogui yra svarbi, nes ugdant mokinius dažnai kyla įvairių situacijų susijusių su psichologiniais dalykais.

Apibendrinant šią diskusiją galima teigti, kad atlikto tyrimo rezultatai papildė ne tik mokslininkės Lasauskienės (2010) bet ir mano išskirtas bendrojo ugdymo muzikos pedagogo kompetencijas ir atskleidė jų raišką veikloje. Manau, kad šie tyrimo rezultatai teiks naudos ateityje mokslininkų nagrinėjamoms temoms susijusioms su muzikos pedagogo kompetencijomis ir padės muzikos pedagogams atrasti savo silpnąsias puses ir tobulinti atitinkamas kompetencijas bei padės išplėsti galimas kompetencijų raiškos sritis.

IŠVADOS

1. Apibūdinus bendrojo lavinimo muzikos pedagogo kompetencijas išskirtos ir suklasifikuotos bendrojo ugdymo muzikos pedagogo kompetencijos, rastos ir aptartos jų galimos raiškos sritys.
 - Mokslinės literatūros analizė parodė, kad bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogas veikloje atlieka tam tikrus tik jam būdingus vaidmenis, kurie papildo šiuolaikinio mokytojo vaidmenų tinklą ir atskleidžia atitinkamų muzikos pedagogo kompetencijų poreikį, kurias šiame darbe išryškino paminėti užsienio ir Lietuvos autoriai. Taip pat ši analizė parodė, kad kai kurie Lietuvos autoriai atskleidė savo išskirtų muzikos pedagogų kompetencijų dermę su Europos sąrangos dokumentais.
 - Dokumentų analizė padėjo atskleisti išskirtų muzikos pedagogui būdingų kompetencijų dermę su Lietuvos pedagogo profesijos kompetencijomis. Buvo išskirtos: bendrakultūrinės, profesinės, bendrosios ir specialiosios muzikos pedagogo kompetencijos. Šios kompetencijos priskiriamos muzikos pedagogo atliekamoms veiklos sritims: muzikos mokytojo menininko, muzikinio ugdymo proceso valdymo, bendraujančio ir bendradarbiaujančio su muzikinio ugdymo proceso dalyviais, muzikos pedagogo nuolatinio tobulėjimo.
2. Pagrįsta bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų raiškos tyrimo metodologija.
 - Kokybinio tyrimo duomenų rinkimui buvo pasirinktas iš dalies struktūruotas interviu, siekiant atskleisti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogų kompetencijų raišką, buvo suformuluoti atviri klausimai. Tyrime dalyvavo dešimt tyrimo dalyvių.
3. Atlikus empyrinį tyrimą nustatyta, kad:
 - bendrojo ugdymo muzikos pedagogo veikloje pasireiškia visos teorinėje darbo dalyje konstatuotos kompetencijos. Dažniausiai iš jų pasireiškia menininko, muzikinio ugdymo proceso valdytojo, nuolatos tobulėjančio, besimokančio kompetencijos. Rečiausiai psichologo, bendruomenės įtraukėjo į muzikinį gyvenimą kompetencijos;
 - tyrimo dalyvės nurodė teorijoje dar nenustatytas psichologo, artistinių mokinių gebėjimų skatintojo, mokinių reflektavimo skatintojo, mokinių karjeros modeliuotojo, kolegų įtraukimo į muzikinį gyvenimą, mokinių kūrybiškumo skatintojo kompetencijas ir apibūdino jų raišką;

- muzikos mokytojo menininko veiklos srityje išryškėjo muzikos mokytojo menininko kompetencija. Ji pasireiškia ne tik muzikinėje veikloje, bet ir pedagoginėje. Jai būdingas tokių asmeninių savybių, kaip jautrumo, altruizmo, kūrybingumo turėjimas, gebėjimas ieškoti ir atrasti įkvėpimą bei sudominti ugdytinius. Turėdamas menininko kompetenciją formuoja jaunosios kartos gerą muzikinį skonį, geba savo meninius gebėjimus perteikti mokiniams;
- muzikos mokytojo muzikinio proceso valdytojo veiklos srityje pasireiškia muzikinio ugdymo proceso valdytojo kompetencija. Ji pasireiškia per gebėjimą planuoti ir organizuoti muzikinio ugdymo procesą, motyvuoti mokinius ir teikti jiems pagalbą ugdant jų gebėjimus, gebėjimą parengti ir taikyti įgūdžių lavinimo metodus, ir ugdyti meilę muzikai;
- bendraujančio ir bendradarbiaujančio su muzikinio ugdymo proceso dalyviais veiklos srityje pasireiškė bendraujančio ir bendradarbiaujančio su muzikinio ugdymo dalyviais kompetencija, kuri atsiskleidžia per gebėjimą komunikuoti su ugdytiniais, jų tėvais, kolegomis ir socialiniais partneriais pasitelkiant geranoriškumą, toleranciją, komunikavimą muzikuojant, tolerancija kitataučiams, gebėjimą vykdyti socialinius projektus, domėjimąsi muzikinio pasaulio naujovėmis, bei psichologinių žinių ir gebėjimų taikymą;
- muzikos mokytojo, kaip nuolat tobulėjančio veiklos srityje išryškėjo nuolatos tobulėjančio, besimokančio kompetencija. Ji pasireiškia gebėjimu nuolatos mokytis pasitelkiant savo ir kitų kolegų patirtį, reflektuoti bei skatinanti tą daryti ir mokinius. Gebėjimu lavinti savo asmeninius muzikinius įgūdžius. Taip pat per gebėjimą skatinti ugdytinius planuoti savo karjerą;
- pastebimas tyrimo dalyvių poreikis muzikos pedagogo kompetencijų vystymui.

REKOMENDACIJOS

- *Švietimo strategams* parengti bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogo kompetencijų aprašą.
- *Švietimo centrų vadovams* organizuoti seminarus ir mokymus skirtus bendrojo ugdymo mokyklos muzikos pedagogų kompetencijų raiškai skatinti.
- *Muzikos pedagogų studijų organizatoriams* įtraukti į bakalauro ir magistro studijų programų turinį dalykus, kurie suteiktų studentams daugiau įgūdžių, gebėjimų ir žinių, formuojančių muzikos pedagogų kompetencijas.
- *Bendrojo ugdymo mokyklų vadovams* pasirūpinti muzikos kabinetų aprūpinimu ir darbo aplinka, kurti tokį organizacijos klimatą ir kultūrą, kuri neribotų, o skatintų muzikos pedagogų kompetencijų raišką.
- *Muzikos pedagogams* atliekant savo profesinę veiklą, ugdant aukštos dvasinės ir estetiškos kultūros žmones, teikiant jiems bendrą muzikinį išsilavinimą, vystyti muzikos pedagogo kompetencijas, dalyvauti teoriniuose ir praktiniuose mokymuose apie muzikos pedagogų kompetencijų taikymą veikloje.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Adaškevičienė, V. (2007). *Kompetencijų link. – Pedagogų kompetencijų raiška ugdymo procese.* Mokytojų kvalifikacijos tobulinimo programų mokomoji medžiaga. Vilnius: Pedagogų profesinės raidos centras.
2. Anušienė, B. (2005). *Kompetencija kaip profesinės didaktikos sąvoka.* Tiltai. t. 28, p. 19–30.
3. Aster, E. (1995). *Filosofijos istorija.* Vilnius: Alma littera.
4. Behar, A, Lee, J., Cui, J., Kunov, H.& Wong W. (2004). Noise Exposure of Music Teachers in *Journal of Occupational and Environmental Hygiene*, 1,243–247. DOI: 10.1080/15459620490432178.
5. Bitinas, B. (2000). *Ugdymo filosofija.* Vilnius: Enciklopedija.
6. Canerini, A.& Drago R. (2001). *Insegnanti professionisti.* Adi: Ericson.
7. Canitano, R. (2014). *Le competenze del docente di strumento* in Blog Chitarra e Dintorni. Žiūrėta [2015 – 01 – 20]. Prieiga per internetą: <http://Chitarraedintorni.eu/chitarra_e_scuole.competenze.docente.html>.
8. Collins, A., Greeno, J., Resnick. L., Berliner, B & Calfee (1992). *Cognition and learning of Educational Psychology.* New York: Simon & Shuter MacMillan.
9. Costa, M., (1999). *Dirigere la scuola dell'Autonomia.* Torino: Isedi-Utet.
10. Česonytė, J. (2012). *Pedagogų IKU kompetencijos raiška profesinėje veikloje :magistro baigiamasis darbas.*Kaunas: VDU, socialinių mokslų fakultetas, edukologijos katedra.
11. Čiužas, R. (2013). *Mokytojo kompetencijos: Profesinio meistriškumo siekis: Mokslo monografija.* Vilnius: Edukologija
12. Education and Training. (2010; 2004). Žiūrėta [2014-10-22], prieiga per internetą: <<http://europa.eu.int/dgs/educationculture>>.
13. Elo, S.& Kyngas, H. (2007). The qualitative content analysis process in *Juornal Advanced Nursing*, 62 (1).
14. Girdzijauskienė, R., (2007). *Ant muzikos sparnų. Klaipėda:* Druska.

15. Helmke, A. (2012). *Unterricht diagnostizieren und evaluieren*. Voraussetzungen für die Verbesserung der Unterrichtsqualität. 14 (4), p.16-19.Schul Verwaltung spezial,
16. Jereckaitė, S. – Jankuvienė, (2006). *Muzikinis ugdymas vakarų Europoje ir Lietuvoje: Teorija ir praktika nuo Antikos laikų iki XXa.pradžios*. Vilnius:. Enciklopedija.
17. Jereckaitė, S. ir Rimkutė –Jankuvienė, (2010). *Šiuolaikinio muzikinio ugdymo sistemos: mokomoji knyga*.Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
18. Jucevičienė, P. (2007). *Besimokantis miestas: monografija*. Kaunas: Technologija
19. Kardelis, K. (2005). *Mokslini tyrimų metodologija ir metodai: vadovėlis*. Šiauliai: Lucilijus.
20. Kievišas, J., (2010). Dvasingumo sklaidos akcentaiugdymo realybėje in *Acta paedagogica Vilnensia*. (10). Vilnius: VU ,
21. Koelsch, S., Offermanns, K., & Franzke, P. (2010). *Music in the treatment of affective disorders: an exploratory investigation of a new method for music – therapeutic research*. Music in the Treatment of Affective Disorders. Germany. Freie Universität Berlin, Max Planck Institute for Human Cognitive Neuroscience, Leipzig. Žiūrėta [2015-01-15], Prieiga per internetą: <http://www.stefan-koelsch.de/papers/Koelsch_2010_MP_Music_Therapy.pdf.>
22. Laužackas, R., Teresevičienė, M., Stasiūnaitienė, E. (2005). Kompetencijų vertinimas neformaliajame ir savaiminiame mokymesi. Mongrafija. Kaunas. VDU leidykla.
23. Leliūgienė, I. ir Teresevičienė, R. (2011). Socialinio pedagogo kompetencijų raiška mokykloje in *Social work* 10(2), p. 193- 204. Vilnius: Mykolo Riomerio universitetas.
24. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosios programos. Patvirtinta Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2008 m. rugpjūčio 26 d..žiūrėta [2014-12-15], prieiga per internetą: <http://www.sac.smm.lt/images/18%208%20vertimas%20SAC%202008%20Bendrosios%20programos%2008%2009%2022_Lietuviu%20k.pdf>
25. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras (2008). *Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai: Priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas*. Vilnius: Sapnų sala.

26. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras (2003). *Bendrosios programos ir išsilavinimo standartai: priešmokyklinis, pradinis ir pagrindinis ugdymas*. Vilnius: Sapnų sala.
27. Lundqvist, L. O., Carlsson, F & Hilmersson, P., Patrik N. (2009). Emotional Responses to Music: Experience, Expression, and Physiology in *Psychology of Music*, 37(1), p 61-90.
28. Maceina, V. (1990). *Pedagoginiai raštai: pedagogikos istorija*. Kaunas: Šviesa.
29. Martišauskienė, E. (2010) Kompetencijų raiškos aspektai: mokytojų požiūris į gebėjimus kaip profesijos kompetencijų dėmenį in *Acta paedagogica Vilnensia*, (24).
30. Maslow, A (1970). *Motivation and personality*. New York: Harpes and Row.
31. Matonis, V. (2000). Muzikinis ugdymas nūdienėje kultūroje in *Šiuolaikinės meninio ugdymo koncepcijos: meninio ugdymo teorija JAV*. Vilnius : Enciklopedija. p. 7 — 23.
32. Milani, L. (2000). Le competenze specifiche del mestiere di docente in *In Scuola italiana moderna* no. (10) .
33. Mokytojo profesijos kompetencijos aprašas (2007). Patvirtintas Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos, 2007 sausio 15 .Žiūrėta [2015 - 01- 15], prieiga per internetą: < http://www.srsc.lt/Mokytoju_kompetencijos.html >.
34. Patrick G., Hunter, G. & Schellenberg, E. (2010). *Music and Emotion*. Toronto: Department of Psychology University of Toronto. DOI 10.1007/978-1-4419-6114-3_5.
35. Patton, M. (1990). *Qualitative evaluation and research methods* (pp. 169-186). Beverly Hills: CA Sage.
36. Perroud, P. (2002). *Dieci nuove competenze per insegnare*. Roma: Anicia.
37. Pukelis, K, Pileičikienė N. (2006). Kai kurių Lietuvos universitetų ir kolegijų studijų programų kokybės ypatumai: studijų rezultatų paradigma. *Aukštojo mokslo kokybė*. 3, 20-36.
38. Rinkevičius, Z ir Rinkevičienė, R. (2006). *Žmogaus ugdymas muzika: monografija*. Klaipėda: S. Jokužio leidykla spaustuvė.
39. Rinkevičius, Z. (2005). *Muzikos pedagogika*. Klaipėda. Klaipėdos universiteto leidykla.

40. Rinkevičius, Z. (2009). *Ką reiškia mokytis muzikos? : metodinė knyga*. Klaipėda: Druka.
41. Rogers, C. R. (1969). *Freedom to learn: A view of what education might become*. Columbus: Charles E. Merrill Publishing Company.
42. Rogers, C. R., (1995). *On becoming art person*. Boston, New York: Folch Chughton Mifflin Company.
43. Rupšienė, L., (2007) *Kokybinio tyrimo duomenų rinkimo metodologija*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla;
44. Šiaučiukėnienė, L. (1997). *Mokymo individualizavimas ir diferencijavimas*. Kaunas: Technologija.
45. Tamašauskaitė, A. (2012). *Choro vadovo edukacinės veiklos įtaka mokymosi procesams chore: disertacija*. Kaunas: Kauno technologijos universitetas, edukologijos katedra.
46. Tidiklis, R. (2003). *Socialinių mokslų tyrimo metodologija*. Vilnius: LTU leidybos centras.
47. Tumėnienė, V., Janiūnaitė, B. (2000). *Pedagogo veiklos pokyčiai pasaulio ir Europos kontekste. Pedagogų rengimas Lietuvoje*. Vilnius: Danieliaus leidykla.
48. Valackienė, A. (2004). *Sociologinis tyrimas*. Kaunas: Technologija.
49. Viteritti A., (2012) *Le competenze degli insegnanti e la pratica professionale: modelli e metodologie di ricerca*, Peržiūrėta 2014 lapkričio 15d. adresu: <[http://www.filzi.it/ScuoleInRete/filzi_rovereto/home.nsf/BuildingBlocks/483B71A9D614D840C12579F900269F5D/\\$File/paper_viteritti_salerno.pdf/](http://www.filzi.it/ScuoleInRete/filzi_rovereto/home.nsf/BuildingBlocks/483B71A9D614D840C12579F900269F5D/$File/paper_viteritti_salerno.pdf/)>.
50. Vitkauskas, R., Abramauskienė, J., Barisas, K., Kirliauskienė, R., ir tarmauskaitė, V. – Palubinskienė (2012). *Bendrasis muzikinis ugdymas Lietuvoje: raida ir kryptys; XX –XIX a. pradžia*. Vilnius. Edukologija.
51. Zuzevičiūtė, V., Bukantaitė, D. (2012). *Muzikinio ugdymo realijos ir muzikos ugdytojų rengimas: dimensijos, tyrimai ir tobulinimo perspektyva: mokslo monografija*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
52. Žydžiūnaitė, V. (2007). *Tyrimo dizainas: struktūra ir strategijos*. Kaunas: Technologija.

PRIEDAI

1. Ką jums reiškia būti muzikos pedagogo bendrojo ugdymo mokykloje? Pakomentuokite, kokią misiją jums tenka atlikti, kas padeda ir kas trukdo tai daryti?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Kultūros puoselėjimas ir visapusiškos, kūrybiškos asmenybės ugdymas	Dvasinių vertybių puoselėjimas	Kam reikalinga muzika? Tai jūs dabar palikite pasaulį be muzikos, kas bus? Tai yra šaltinis, gal net patiems blogiausiems žmonėms galima šiek tiek suteikti gerio. O gėris ir yra muzika. Labai gerai Vydūnas yra pasakęs: literatūra, menas, muzika yra pagrindiniai dvasiniai šaltiniai, jei jis turi tuos dvasinius šaltinius, tai vadinasi su tuo žmogumi jau galima kalbėtis.[Irma]
		Savo žmogiškas savybes tu turi palikti už durų iš kitos pusės tu turi vaikams jas parodyti, kad jie tavyje matytų žmogų.[Liama]
	Kultūros puoselėjimas ir kūrybiškos asmenybės ugdymas	Visiems muzikos dalykas yra džiaugsmas. <...> Svarbiausiuose gyvenimo momentuose reikalinga muzika. Vestuvėse, krikštynose. Jei jūs būsite seimo nariais ir aš matysiu, kad nemokate giedoti Lietuvos himno, arba rankos kišenėse. Tai pyksiu. Nes tai nėra vien dainavimas, tai yra bendra sceninė kultūra. [Aistė]
		Tas požiūris, manau jau keičiasi. Visi mane myli, ir į facebooką kviečia, išsipasakoja vaikai linkę manimi pasitikėti.[Aistė]
		Aišku tie vaikai, kurie lanko būrelius, tai tu juo labiau pažįsti kaip žmones, kaip asmenybes <...> Būreliuose jie atranda, kad jie gali gerokai daugiau.. Pritaikyti dainavimo metodiką <...> individualiai yra daug paprasčiau. <...> jei tas dirbant gaunasi rezultatas tai gaunasi abipusi džiaugsmas. [Erika]
		Muzikos dalykas reikalingas, kad galima būtų lavinti visapusišką žmogų <...> Japonijoje vaikai yra mokomi pradinių klasių susipažinti ir su paveikslais ir su muzika. [Birutė]
		kad lavėtų vaikas visapusiškai tai jis gali daryti tik per meną. Ir tas gėris ir tas grožis atsiras. [Birutė]

		<p>Manau, kad muzikos dalykas turėtų būti pirmarūšiu, nes jeigu strategijoje kalbama apie mokinių kūrybiškumą ir visus kitus gražiu dalykus, tai tokie dalykai ir turi būti pirmoje vietoje, nes meno dalykai suformuoja žmogų kaip asmenybę. [Greta]</p>
		<p>Mes šiandieną kalbame, kad stokojame kūrybiškų asmenybių. Meno dalykai ir yra tas dalykas, kuris skatina judėti, kurti, ieškoti. Ne tik tai išmokti, bet ir mokytis per kūrybą.<...> Ir tada ta ieškanti, kūrybinga asmenybė gali prisitaikyti ir tiksluose moksluose. [Erika]</p>
		<p>tai yra galvoja, kad pramogauja. Jaunas žmogus galvoja, kad jis pramogauja Akropolyje klausydamasis „bumčikų“, o klasikinė muzika jau mūsų pareiga įskiepyti, kad yra kita kultūra, ne tik stadionai, kur žmogus pramogauja, bet ir kultūringai klausydamasis muzikos gali papramogauti.[Irma]</p>
	Intelektualios asmenybės ugdymas	<p>Aš negaliu sakyti, kad man pedagoginis darbas nepatinka, tik reikia daugiau pastangų ir reagavimo į tas besikeičiančias situacijas, kad vaikai turi išsinešti iš tų pamokų tai kas tai intelektualiai įvairiausiai samenybei.<...> . Ta dalelė būtent meno dalyko sudaro tą pagrindą išsilavinusiam, kultūringam žmogui. Aš sakau, kad švietimo ir kultūros reikia dėti lygybės ženklą. [Erika]</p>
		<p>Emocinis lavinimas labai puikiai čia vyksta, Emocinio intelekto lavinimas, puikiausias pavyzdys. [Greta]</p>
		<p>Buvo atvejų, kad vaikas atėjo į burelį dainuoti, o galėjo nueiti visai kitais blogais keliais. Čia taip buvo išgelbėtas vaikas. Jis dalyvavo muzikiniuose užsiemimuose ir aš skambindavau tėvams, jis paprasčiausiai išaugo visai kitokiu žmogumi. [Birutė]</p>
	Muzikinė veikla mokykloje, renginių organizavimas	<p>Mūsų visuomenėje yra pakankamai kulturingų žmonių kurie vertina tą meną. <...> visi džiaugiasi ta muzikine veikla mokykloje.[Jurga]</p>
		<p>O mano mokinius ir mane mato per visas šventes. Nėra kriterijų. Vieną kartą silpniau, vieną kartą geriau, bet tai yra mano darbo įrodymas.[Aistė]</p>
	Vadovavimas chorui, vadybiniai gebėjimai	<p>Va, tas toks vadovavimas chorui yra vadybinis savotiškai dalykas. [Greta]</p>

Įkvėpimas	Kūryba, naujos idėjos	<p>turi turėti laiko tai savo kūrybai, prisipildyti naujų idėjų ir tada iš to ateina tas siekis tobulėti. [Liama]</p> <p>Labai smagu kai per vasarą tu turi kokią patirtį su vaikais susitikti, ar stovykloje ir tai kaip būtų keista, bet įkvepia naujiems dalykams. Tai tų įkvėpimo šaltinių, polsio šaltinių labai smagu rasti.[Liama]</p>
Reiklumas sau	Reiklumas sau	<p>aš pati iš savęs labai daug reikalauju, nes manau, kad man daug kas nepavyksta. Aš matau iš vaikų veidų ir kremtuosi, kad toje pamokoje nepadariau visko, kad jie jaustūsi gerai.[Miglė]</p>
Visuomenės požiūris į muzikos dalyką	Neigiamas požiūris	<p>Na kolegos kartais užmeta. Tau nei egzaminui reikia ruoštis nei ką. Tačiau per vasario šešioliktą jie tarkime chemijos ar matematikos nerodo kažko. [Aistė]</p> <p>man yra labai sunku. Daug yra kolegų, kurie ne tik čia, bet ir kiti kolegos mano susidria, kad tai yra nelabai vertinama. [Birutė]</p> <p>Kiti mokytojai nenoriai išleidžia į konkursus, ar festivalius. Būna replikos, net ir iš kitų mokytojų, kas ta muzika, juk jūs su muzika duonos nevalgysite, egzminų nelaikysite. <...>Yra gana didelė mokytojų priešprieša. Nėra vien tik čia yra ir kitose mokyklose.[Birutė]</p> <p>Yra požiūris, kad tas dalykas netgi nėra reikalingas.Taip, kad mums yra ir sunku.[Birutė]</p> <p>Jei žūrėsime plačiau tai yra tokių nuostatų. Tai vėl yra tų nuomonių siauras matymas, požiūris, ribotumas. [Erika]</p> <p>Yra tekę girdėti. Tai viena mano kolegė sakė, kad mums dėl to pripažinimo tenka pakovoti. Visuomenėje yra tokia nuostata, kad sunku iškelti tuos meno daykus kaip lygiaverčius kitiems. <...> Sakau, kad kuo daugiau dirbs tokių žmonių. Tuo viskas greičiau keisis ir neklausysime mes tų,, bumčikų”. [Erika]</p> <p>Reikia vertinti savo dalyką ir save. Jei tu savo dalyką taip vertinsi tai taip ir kolegos į tai žiūrės. Jei tu ateisi ir sakysi va ir kolegos matys, kad vertini savo darbą ir tu padarai tai tada visi vertins . [Greta]</p> <p>Yra stereotipas nuo seno, nuo švietimo ministerijos ir nuo kitų dalykininkų mokytojų, nes pagrindinių dalykų egzminai yra lietuvių, matematikos, o muzikos tai yra pramoga.[Irma]</p>

		<p>Na, muzika, dailė, šokis teatras yra reikalingi. Gaila, kad mokyklų administracija nesuvokia, kad šitie dalykai taip pat veikia žmogų ir yra reikalingi kaip užsienio kalbos, matematika ar gamtos mokslai, socialiniai. [Miglė]</p> <p>Na šiaip mūsų mokykloje tai moytojai palankiai žiūri į muzikos dalyką. Buvo, kad atėję naujokai mokytojai kartais lepteldavo, ai čia ta muzika, tai ne matematika. O aš sakydavau palaukit, muzika nuo matematikos neatsiejama. Ir paskui išsišnekėdavome. [Miglė]</p>
Didelis krūvis ir emocinis pervargimas	Emocinis pervargimas	Aš pažįstamiems sakau jūs nežinote, ką reiškia dirbti mokykloje ir kiek tai sveikatos kaunuoja. Energetiškai tu jautiesi išsunktas. Aš suprantu muzika, bet išklausius mokinius, kurie nešvariai dainuoja... Seminare lektorius paklausė, kas gižęs iš darbų prigulat dienos pogulio. Tai visi šimtu procentu pakėlė rankas. Jaučiuosi išsunkta, išgręžta. [Rima]
	Emocijos	mums pasakojo apie kitų šalių patirtis, kur mokytojas išeina atostogų. Nes labai svarbu, kad jis turėtų laiko pirmiausia susitvarakyti su savo emocijomis. Nes nuolatos tu transliuoji savo emocijas ir sugeri jų emocijas [Liama]
	Koncertavimas, didelis užimtumas	Na, mes dalyvaujame daugelyje koncertų <...> Mes giedame giesmes mišiose, atliekame programas per valstybės šventes, Šv. Kalėdas ir vėlykas. Reikia dirbti pilnu pajėgumu, o kitos mokytojos kartais manęs dar klasia: kodėl tu nedalyvauji projekuose?. Aš neturiu kada aš neturiu kada atsikvėpti. Jau aš nuo vienos veiklos prie kitos. [Vaida]
		pasiūlau pradinukų mokytojoms ateiti į ansamblį pas mane, tai jos sako: ne ne mes klausos neturime. Tai šita vieta yra didžiulė švietimo spraga ir su jau tikrai reikia kažką daryti. [Vaida]
Kaip be dailės nepraeis joks renginys mokykloje, taip ir be muzikos. Praktiškai kiekviną renginį reikia suorganizuoti ir jame dalyvauti, krūvis yra labai didelis. O būreliui yra skirta tik viena pamoka ir tai aš manau, kad yra didžiulė klaida. Man labai nepatinka... [Vaida]		
		Tai va aš įsivaizduoju, kad neturėtų taip būti kažkas kitaip gal to lėkimo turi būti mažiau, ne lakstyti per kelis darbus, o apsistoti ir atiduoti visą savo dūšią Aš pasiruošus keturiolika valandų vienam darbe sėdėti. Tiktai duokite man uždirbti. [Rima]

2 PRIEDAS

2. Kokios veiklos jums, kaip muzikos pedagogui yra labiausiai priimtinos? Pakomentuokite.

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Meninė – muzikinė veikla	Meninė – muzikinė veikla	Pirmiausiai pradėjau muzikinį kelią, po to perėjau į pedagogiką. Tas savo žinias mokinausi perteikti mokiniams. Tai smagu su mokiniais pabūti scenoje kartu su mokiniais padainuoti ar pagroti. Man meninė veikla labiau priimtina, pavyzdžiui bureliai. [Aistė].
		Mėgstu su vaikais katu dainuoti labai. Paruošti kūrinus ir juos atlikti. [Birutė]
		Aš pirmiausiai esu chorvedė. Po to atėjau į pedagogiką. Norisi man tos muzikinės veiklos to muzikinio ugdymo. [Erika]
		Man asmeniškai būtų daug smagiau tos penkios minutės laimės po didelių repeticijų tame pasirodyme. Tai čia ta maloniausia veikla. [Erika]
		Na, man labiausiai atima tai ta meninės veikla, nes muzikuodama geriau jaučiuosi. [Greta]
		Tą meninę raišką man labai patinka darbas su choru. Vadovauti aš nemoku, bet pats darbas meninis. Man labiau patiktų penkias valandas su choru dainuoti negu tris pamokas versti. [Jurga]
Pedagoginė veikla	Pedagoginė veikla	Domiuosi švietimo dalykais, naujovėmis, programomis, tai kas yra naują. Aktyviais ugdymo metodais, vertinimu, įsivertinimu. Tokiais dalykais, nes tik pradėdame ir yra kur mums vyti. [Greta].
		Na daugiausiai ta meninė veikla, dainavimas, užduočių kurimas vaikams. Manau tos veiklos susisieja. Aš kaip pedagogė stipri muzikos srityje, tai ar mokykloje ar visuomeniniame gyvenime tenka to mokyti. [Aistė].
		Man artima pedagogika kažkaip dar surandu bendrą kalbą su mokiniais, nors amžiaus cenzas vis didėja. <...> Man pedagogika labai patinka ir tu bendrauji su mokiniais ir matai, kur tu turi pasistiebt. Tai aš jaučiuosi savo vėžėse. [Irma]
Savišvieta	Keliavimas	Man patinka bendravimas. Gali pamatyti gyvenimą, emocijas. Man patinka keliauti, pažinti, nestovėti vietoje [Greta].

	Literatūros skaitymas	Skaitau psichologinę literatūrą, grožinę. Anksčiau ir filosofinę skaitydavau. [Jurga]
		Aš dažnai pati stebiu muzikinius laidas, skaitau įdomią literatūrą. Tai ir psichologinė, ir filosofinė.[Vaida]
	Domėjimasis muzikinio pasaulio naujovės	Domiuosi kompozitorių gyvenimais. Lankausi koncertuose ir seku muzikinį gyvenimą. .[Jurga]
		Man patinka viskuo domėtis, stengiuosi neatsilikti nuo muzikinio pasaulio naujovių. [Laima]

3. Ką jums, kaip muzikos pedagogui reiškia meninė veikla? Kaip joje išelgiate save?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Menininkas	Asmeninės savybės	Esu laisva, nepriklausoma, niekada nekartoju to paties. [Greta].
		Aš pati jaučiuosi kaip kūrėja. Gal nelabai aukšto lygio, bet tai darau. Kaip pajauti, kad vyksta kūrybinis procesas, tai jaučiu pasitenkinimą. Ypač, jei išeina geras rezultatas. Tada tai būna geros nuotaikos užtaisa. [Aistė]
		Kitoks priėjimas prie vertybių. Aš tiesiog spontaniškai sureaguojau ir atkreipiu dėmesį neįprastai, <...> emociškai. [Greta]
		Labai skambus žodis, bet man tai labai artima. Aš nedirštu savęs vadinti kompozitore, nes nedirščiau stoti šalia didžiųjų kūrėjų. [Laima]
		Aš galiu nepaklusti tam kas yra nuleidžiama iš viršaus, bet žiūriu tai kas yra vaikams geriau. [Greta].
		Patinka išbandyti viską, kas nauja. [Greta].
		Epochų perėjimas. <...> Jau koks fizikas, chemikas to nepadaro. Žinai, kaip tuo laikotarpiu žmonės menininkai gyveno. [Birutė]
		Jeigu tu eini dėstyti muzikos, tai tu vis tiek dėstai apie epochą tu nukrypsti ir į filosofiją, tu nukrypsti į dailę, šokį. Tai pačiam žmogui reikia būti išprususiam. Tai taip ir gaunasi <...> domiesi naujovėmis, straipsnius kokius paskaitai, laidas pažiūriu, ieškau informacijos apie tą temą internete, ieškau ką galima būtų pritaikyti [Birutė]
		Tenka domėtis ir kitais menais, nes visi menai, kaip ten bebūtų yra tarpusavyje susiję, ypač, kai einame epochų muziką. Nori nenori tenka tokiais dalykais. Ir šiuolaikiniais dalykais domiuosi, kas šiandien vyksta aplink. Muzika yra ir tam tikros filosofijos išraiškos forma. Tenka esėjistinę literatūrą skaityti. [Erika].
		Domiuosi įvairėsnėmis meno rūšimis, ne tik muzika. [Laima]
		Na, menininkai jie visai kitokios sielos žmonės. [Aistė].
		Man rūpi kaip kas atrodys, kažkaip globaliau į viską žiūriu. Stengiuosi įsivaizduoti. Visą laiką man iškyla bendras vaizdas. [Laima]
Gal aš kitaip žiūriu pro kitą prizmę, gal nėra tokio kategoriškumo. Kad gali pasakyti taip arba ne. <...>. Gal		

		lankstesnis požiūris.. [Birutė]
		Tai yra ir gyvenimo būdas ir procesas, pats pasaulio matymas kitoks. [Erika].
		Menininkai išsiskiria mokykloje. Tai jaučiasi tas skirtumas ir kolegų tarpe.[Greta]
		Aš nepripažįstu stereotipų, esu laisvesnė, mąstymas labiau išlaisvintas ir daugiau kūrybiška esu, visa tai padeda ir pedagogikoje.[Greta]
		Nors mokykloje ta kasdienybė tai truputėlį užgniaužia menininką tavyje, [Laima]
		Kaip menininkė aš jautriau žvelgiu į tam tikrus reiškinius. [Laima]
	Ieškantis įkvėpimo	stengiuosi imti visada naują repertuarą, esu nenuspėjama ir žiūriu kas yra šiandien. [Greta].
		Žinoma ir pamokoje ir popamokinėje veikloje, nes jei mokiniai turi atlikti dainą, tai neapsiena be pritarimo, kūrybės minties, idėjos. [Miglė]
		reikalinga ir fantazija, pateikti kūrinį ir pasitelkti fantziją tam, tada tu tampi ir improvizatoriumi ir aktoriumi, viskuo. [Irma]
		Na, jei reikia ką sukurti pamokai aš ieškau idėjų internete, knygoje. [Vaida]
		Tas naujovių ieškojimas ir skatina kūrybą. [Erika]
		Taip, kas ateina į galvą tą ir užsirašai. Po to panaudoji [Rima]
	Gebėjimas sudominti	Aš esu etnomuzikologė ir gerai tą išmanau.<...> O kai aš pati padainuoju ir papasakoju ir parodau filmų apie liaudies rūbus, tiems vaikams ne sausai viską perteikti. <...> Abejoju, kad per matematiką mokytojai taip meniškai pavyktų perteikti dalyką. [Aistė].
		paprastčiausiai, taip įdomiau negu tik papasakoti tas sausas žinias[Birutė]
		kaip muzikai tai lengviau perteikti, turi patirties scenoje. Tu matai žiūrovų reakciją. Tu matai, kad jei pasakei juokingą frazę, o visi nesijuokia tada reiškia tu kažką ne taip padarei. Tai yra nesudominai žiūrovų. Tai ir čia yra lengviau tą pasitelkti. [Irma]
		Įtraukiu ir vaikus į tai, bet sunku, nes per vieną pamoką savaitėje sunku tai padaryti. Bet bandau sudominti. [Irma]
Muzikinis	Prusintojas	Jei žmogus kuria

švietėjas		meną turintį išliekamąją vertę, tai nepriskirčiau savęs prie jų tokiu požiriu. Aš tik siekiu, kad muzikos menas taptų kitiems svarbus. [Jurga]
		Tada jie pajunta tą dvasinį malonumą, ką reiškia būti kolektyve. Formuojasi atsakingumas [Irama]
		Norisi, kad jie suvoktų tų kūrinų vertę. Norisi, kad jie suvoktų ir gebėtų atskirti tas prastas dainas. [Jurga]
		Pramoginė muzika skamba visur, o klasikinė muzika kuri yra vertingas dalykas, tai jos klausomasis labai mažai. Stengiuosi, kad jie išklaustų jei nors ne visą tai dalį rimto muzikinio kūrinio.[Jurga]
		Skatinu vaikus būti atvirais ir reikšti savo nuomonę, reaguoti. Gal tas per tą vat muzikos specifika atsiskleidžia. [Erika].
		kaip mokytojos pareiga sudominti, išvykomis, koncertais, edukacinėmis pamokomis, integruotomis, koncertais. [Irama]
		Pastaraisiais metais stengiuosi kuo mažiau muzikuoti mokykloje, nes mokykloje yra labai daug gabių mokinių, kurie lanko muzikos mokyklas. Na, nebent jei tai būtų tai būtų mano asmeninis kūrybinis vakaras. [Miglė]
		Man svarbus dalykas paliesti vaikų jausmus. <...> Norisi, kad jie pasinertų į tą muzikos pasaulį, kad tai paveiktų jų jausmus [Jurga]
		Jie pasirodo koncerte ir be manęs. Aš tiktai pakoreguoju. [Rima]
Kūrėjas	Gebantis kurti mokymo (si) metodus, renginių scenarijus	Jaučiuosi esanti kūrėja. [Rima]
		Kiekvienoje pamokoje jaučiuosi kūrėja [Birutė]
		Parengiu muzikinius užduotis. Metodus savo pritaikau, sukuriu juos. [Aistė].
		tenka kurti ir metodines priemones [Jurga]
		Auklėtojos prašo pagalbos. <...> tu turi pati sukurti, nes nėra niekuro sukurtų vaikams užduočių. [Laima]
		pedagoginėje veikloje, tai be kūrybos neįmanoma, tu nuolat kuri. Tu ateini pasiruošęs į pamoką, bet visko numatyti negali. Jei nebūtų kūrybos įgūdžio, tai be to gebėjimo būtų sunku <...> Pačią pamoką sukurti. [Laima]
		Įpatingai pedagogikoje yra išsivys kūrybinis procesas. [Erika]
		kuriu įvairias užduotis [Irma]
		aišku daugiausia kūryba pasireiškia kuriant ritminias užduotis.[Laima]

		Taip jiems reikia daug sukurti, sugalvoti. Renginių scenarijus parengti. [Vaida]
		Reikia pritaikyti metodus. <...> [Birutė]
		reikia užduotis keisti <...> Bandai sudominti vaikus tomis šiolaiकिनėmis priemonėmis. Mes ir išmaniuosius telefonus panaudojame ir skatiname užduočių atlikimą ir kūrybai ir informacijos pasirinkimui, nes mes neturime tiek kompiuterių, kad visi galėtų pasinaudoti programomis.[Erika]
	Kūrybinis procesas	Tas kūrybos procesas yra labai dažnas. Tenka kurti dainų melodijas. [Jurga]
		Aš manau galiu sakyti, kad esu kūrėja. Turiu ansamblį kuris dalyvauja dainų švenėse, konkursuose. Tai kaip vadovė jaučiuosi kūrėja,. [Birutė]
		Rošiuosi pamokai, bet kartais išeina ekspromtu. [Rima]
		Kai kurie lanko mokiniai muzikos mokyklas, tai gali ir jie pritarti. Ir judesius pritaikom ir perkusiją pritaikom. Daug ką. [Rima]
		Kūryba pasireiškia ir pedagogikoje ir muzikoje. Dirbu ir administracinį darbą. [Greta].
		Kūryba pasireiškia ir pedagogikoje ir muzikoje. [Laima]
		Darbe taip, galiu apibūdinti save kaip kūrėją, nes tai yra kūrybinis procesas. Labai įvairiuose sferose pasireiškia .[Miglė]
		Muzikoje pagrindas yra integracija, nes muzika integruojasi su kiekvienu dalyku. Aš integruoju dailę, literatūrą. [Irma]
		O būrelyje galiu atsiduoti ir daryti tai kas man patinka. Į būrelį susirenka mokiniai motyvuoti, jų nevaržo pažymiai ir susitelkiame daugiau į meną. [Laima]
		Na, metematikoje rašys, spręš uždavinius ir du plus du gaus keturis, o čia muzikoje ne.Tai yra viskas daroma vietoje tą akimirką [Greta]

	Naujovių diegimas	Aš jaučiuosi savo vėžėse, tai yra darbas diegti naujoves, nes dvidešimt pirmas amžius yra inovatoriškas amžius, kiekvienas žmogus turi tobulėti, pritaikyti naujoves [Irma]
	Kūryba muzikavime	Būna, kad pritaikyti kokią dainą, jei matai, kad jiems nepatogu. Gal per aukštai arba per žemai. [Aistė].
		Nesu kompozitorė, tik perdarau kūrinis jei reikia. [Greta].
		galiu perdaryti tą kūrinį, perrašyti esamam ansambliui. Jei turi originalą vienokį tai, reikia aranžuoti.[Erika]
		Pritaikyti dainas prie vaikų galimybių ir norų.<...>.Žiūri į vaikų gebėjimus kiekvieną kartą kūryba vyksta iš naujo [Jurga]
		Padaryti dainas dviems arba keturiems balsams. Jei organizuojama šventė klasėje tai reikia pritaikyti dainai pritarimą. [Jurga]
		Labai svarbu mokėti kurti akompanimentą, <...> vadovėliuose dainos parašytos per aukštai tai tenka jas transponuoti. Kartais tu net iš karto, eksromptu tu kuri akompanimentą, kuris nenurodytas.[Laima]
		Į būrelį ateina vaikai koncentruoti. Viskas koncentruojasi į tą profesionalią muziką ir darbas vyksta kitaip <...> gal būrelyje dėmesys sutelkiamas į tą profesionalųjį muzikavimą. [Jurga]
		Koncertuoju, darau projektus. Vežėme savo padarytas programas į užsienį, autorinius koncertus darome. [Greta]
		Pirmiausia muzikoje pradedant aranžavimu baigiant dainų kūrinu. Esu sukūrusi ir keletą kūrinų ir mano ansamblis yra atikęs, [Laima]
Mokinių kūrybiškumo skatintojas	Mokinių kūrybiškumo skatintojas	Pagaliau mes juk galime kažką su mokiniiais kurti. Muzikos pamokoje yra daug galimybių kurti. Čia ne matematika, ne fizika. Aš darau viską, kad mokiniui būtų įdomu ir suprantama. [Aistė]
		Mes klasėje darome tokį dalyką. Vaikai sukuria žodžius, o aš sukuriu muziką ir gaunasi mūsų klasės bendra daina. [Vaida]
		kuriame visi drauge [Irma]
		Na, o pamokose tai naudoju ir informacines technologijas ir su vaikais kažką mėginu daryti, kurti. Projektus kuriame. [Birutė]
		Na, jie patys mane labiau skatina kurti. Jie sako mokytoja: va mes atnešėme jums dainos žodžius parašykite mums muziką ir taip jie mane skatina kurti[Vaida].

		Taip pat skatinu ir vaikus tą daryti. [Laima]
		Skatinu ir vaikus pačius kurti. Jei matau, kad kūrybingas vaikas. Norisi, kad jie atsiskleistų. [Erika]
		Kiekvieną dieną galvoju, kokias kūrybinias užduotis mokiniams pateikti.<...> Kuriu ritminius pritarimus [Rima]
		Na, ir apskritai tai yra kūrybinio ugdymo pamokos. Mokiniai turi viską išpildyti tai čia be kūrybos apsieiti negalima [Miglė]
		Jei pastebiu jų gabumus aš leidžiu patiems pasirengti be manęs. [Rima]
		aš duodu užduotis padaryti, sukurti melodiją ir pritaikyti ritmą. Skatinu vaikų kūrybą. [Birutė]

4. Ką jums reiškia atlikėjiška veikla? Kaip save joje įžvelgiate?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Atlikėjas muzikantas	koncertavimas atlikimas	Mokykloje aš koncertuoju. Reikia užimti atvykusius svečius, būna ir vakaronės ir šokiai. Aš koncertuodama atsiskleidžiu, kaip menininkė.<...> jei jie pamato, kad aš atlieku tą kūrinį ir išgirsta, kad gražiai skamba, tada jie prisimena, kur tą kūrinį girdėjo.[Aistė].
		Aš sakau jei pati nesidomėčiau ir nemokėčiau atlikti tos muzikos, tai būtų labai sunku ir juos sudominti. [Aistė].
		Niekada nepagalvojau kur aš čia galėčiau būti išskirtinė tarp kitų kolegų. Iki man tampant pedagoge aš grojau smuiku. [Jurga]
		Žinoma, kad taip. Net nenežinau ar gali būti kitaip. Kartais jaučiu didelę nuostalgiją akademijos laikams, dainavimo chore, kaip pati grodavau, dainuodavau ir ruošdavusi atsiskaitymams. Aš buvau toje gilioje muzikoje ir dabar man to trūksta. [Laima]
		bet yra kitų nišų, yra kolektyvai kuriuose tu gali save kaip menininką išreikšti[Laima]
		Esu baigusi smuiką. Tai savo kaimelyje susipažinau su viena moterimi kuri groja akordeonu ir mes subūrėme ansamblį, koncertuojame sėkmingai ir man labai gera. [Laima]
		Daugiausiai atlieku kūrinius akompanuodama mokiniams [Rima]
		anksčiau lankiau mišrų chorą miesto „Kamertonas“, „Pavasaris“. Daug išvažinėta ir po pasaulį. Dalyvaudavome konkursuose. Mokau to ir vaikus. [Miglė]
		Ketinu ateityje suburti ansamblį su pažįstamomis tai man atrodo bus puikus užsiėmimas. [Vaida]
		Stengiuosi pakoncertuoti, bet tą nedažnai darau, nes daugiau leidžiu mokiniams tą daryti. Buvo mokytojų diena, kovo vienuoliktosios renginys reikėjo pakoncertuoti. [Birutė]
		Atsirado ir papildomos veiklos, choruose dainuoti ir kelionės.Tas smagu ir traukia. Aš nesakau, kad einu į darbą ir nemyliu to savo darbo, bet einu ir dirbu, įsivažiuoju. <...> Tai aš matau, kad esu menininkė... [Birutė]
Man gerai, kad turi tos patirties iš anksčiau ir akademijoje tos patirties įgijau. [Laima]		

Improvizatorius	Improvizavimas muzikoje	Kuriu pritarimus dainoms.[Vaida]
		Man labai patinka improvizuoti muzikoje. [Laima]
		Retokai tai darau. Man geriau sekasi tiksliai iš natų groti. Na, tai labiau naudojama supaprastinant kūrinus. O improvizacijų aš nekuriu. [Miglė]
		Koncertų metu tenka. [Irma]
Netikėtos situacijos	Pamokoje – apie 80 procentų pagal tuos visus reikalavimus galima keisti. Matai, kad jie atėjo iš kūno kultūros ir tu su jais nesusitvarkai, tai tada imi improvizuoti, atsistoji ir galvoju na tai ką reikia pamoką vesti, net ir tada, kai jie visiškai nesuvaldomi. <...> Ir va pagal situaciją buvo improvizuojama, gavosi visiškai kitaip nei, kad buvau suplanavusi. [Aistė].	
	Turbūt kiekvienoje pamokoje tu save gali vadinti improvizatoriumi, nes nežinai ko tu sulauksi iš kiekvieno vaiko. <...> Yra neišvengiamų dalykų. Kartais nueini į kokią kitą temą. Arba tau gera nuotaika ir tu kažką pradedi improvizuoti grynai gyvenimiškai [Birutė]	
	Na, pasiruoši pamokai ir pamatai, kad nieko šiandien nebus, čia pat sukuri ir nebūna visada tas pats, o galų gale vaikai keičiasi ir ateina kita karta. [Greta].	
	Praktiškai nuolatos. Na, improvizacija apskritai gyvenime vyksta. Pamokai prasidėjus pamatai klasės nuotaiką iš karto turi improvizuoti. Tenka visiškai keiti pamokos planą. Kartais suerzina, kartais ne visada būna pavykęs dalykas.[Laima]	
	Pamokoje tenka improvizuoti. Nukrypstame į tam tikrus kitus dalykus. [Jurga]	
	Aš paprašau muzikos mokyklas lankančių mokinių pagroti klasėje ir taip mes padarome pamoką apie tam tikrą kompozitorių. Va vienas vaikas atliko Bacho kūrinį, jis man pasakė prieš pamoką, tai teko greitai atrasti kaip tas Bachas atrodė. <...> Visiems buvo labai įdomu. Dažnai negali visko numatyti. [Jurga]	
	Improvizacija vyksta pavyzdžiui drausminimo klausimu, jei matai, kad kažkur kas nors ne taip, tai uždainuoji dainą kokią, ir tai yra visai kas kita negu kalbėjimas.<...>. Žinote, tai nuolatos improvizacija. [Greta].	

		Lygiai taip pat ir muzikoje. Riekia kūrinis improvizuoti, nes nuo daug ko priklauso ir dainavimas priklauso nuo oro. Pradedą žemiau intnuoti vaikai. [Birutė]
		Na, sukuriu pritarimus dainoms. [Jurga]
		Na, būna dainoje pamiršti žodžius tai gali pakeisti kokį žodį [Aistė].
		Kas met keičiasi vaikai ir labai sunku viską tą patį pritaikyti reikia keisti visus metodus. [Greta].
	Sudominimas	Užklsinėje veikloje ir pamokoje. Pamatai kai vaikai nelabai įsisavina arba nelabai nori priimti tą informaciją, tai tada tenka paimprovizuoti, pakeisti, sudominti mokinį. Mokytojas turi numatyti ir pasižiūrėti į vaiką. Tu esi ir pedagogas ir psichologas. Tai yra kada tu žiūri į dvidešimt penkis mokinius klasėje ir tu pamatai, tada tu pasitelki visas gudrybes.<...>Vienam reikia prieiti taip, prie kito dar kitaip. [Irma]
		Pavyzdžiui ritminės užduotys, reikia, kad vaikas pajautų savo sėkmę [Greta].
		Kartais pianinu, o kartais kuriame kompiuteriu. Pasitelkiame kompiuterines programas. Musicmaker programą. [Rima]
Aktorius	Idomiaj perteikiantis dalyką	Kai esu pikta turiu pasirodyti, kad esu gera. Turiu kažką pavaidinti ir pagazdinti <...> Pasakyti, kad galiu būti kaip ragana. Mokytojas yra aktorius, nes kaip žmogus elgiasi namie ir kaip elgiasi prieš mokinius tai vistiek kitaip [Aistė]
		Mokiniai apžiūrės kaip mokytojas atrodo, kad mokytojos nauja suknelė ir nauja šukuosena. Jie viską pastebi. Tu esi viešas, visos akys į tave. <...> Kaip aktorius ant scenos, taip ir mokytojas. [Aistė]

	<p>Apsimesti pikta, šypsotis jei skauda, visokių kaip pasakyti. Turi savo kūno kalba, balsu per menų pamokas. Per muzikos įpatinga perteikti tai kalbinu. Vien tik atėjimas į klasę. Jei ateisi ai toks koks esu. Ne. Nesvarbu, kad tau skauda ar temperatūra aukšta tu kaip ir scenoje aktorius turi ateiti pasitempęs. Eini dainuoti, pavaidini. Jei reikia verki, jei reikia juoktis jokiesi.<...> Na, ta vaidyba su saiku [Greta].</p>
	<p>aktorinių sugebėjimų reikia ypač kai demonstruojama pamokos tema. Pavyzdžiui einame apie baroką, operą, operetę, tai kartais reikia pabūti tuo personažu, sukurti tą aplinką veiksmą, užsidėti peruką. [Irma]</p>
	<p>O kaip muzikos mokytoja. Jei tai tiesiogiai tai aš nevaidinu čia kaip scenoje ir nemokinu jų vaidinti. Na kažkaip bendraujant vienokie ir kitokie aktoriai gebėjimai pasireiškia, bet na netiesiogiai. Na, tenka pasitelkti tą jumoro jausmą. [Jurga]</p>
	<p>reikia pabūti tuo personažu, sukurti tą aplinkos veiksmą, užsidėti peruką. Tai va, reikia tai pasitelkti. Jei matematikui taip reiktų tai o... [Irma]</p>
	<p>Kiekvienas mokytojas turi būti kaip aktorius. Bet svarbu geras pateikimas, išsisukti iš tam tikrų situacijų. [Erika]</p>
	<p>Kūrinyje jei reikia nuotaikas perteikti visas. [Greta].</p>
	<p>Jei matematikui taip reiktų tai o...<...>. Manau, kad man kaip muzikei tai lengviau perteikti, turi patirties scenoje. Tu matai žiūrovų reakciją [Irma]</p>
	<p>O tuo labiau muzikoje, reikia dainuojant povyžą parodyti. Reikia parodyti, kaip atsistoti, kokia mimika turi būti,<...> Tu turi ištransliuoti tas emocijas. To moko ir aktoriniame, kaip tu turi atrodyti ir judėti. [Aistė]</p>
	<p>Manau, kad visi muzikiniai sugebėjimai ir artistiniai gebėjimai perteikiant vaidina emociniai dalykai svarbūs. Nežinau, kaip kitiems dalykų mokytojams tai išeitų, negaliu tiksliai atsakyti. [Jurga]</p>
	<p>Jei kūrinis perteikiu. Ir popamokinėje veikloje taip pat. Ir tarkime prasidainuojant stengiamies, kad būtų ir dikcija ir artikuliacija. Jei norime dainuoti kažkokią melodiją tai prašau, kad dainuotų lengvai, kaip pūkelis. Visada taikau tai. Pasitelkiu mimiką, judesius. Pavyzdžiui aš prašau, kad jie padainuotų langvai kaip pūkelis tą melodiją ir palengva , palengva aš tai perteikiu. [Rima]</p>
Vaidybiniai gebėjimai	<p>Na, tai drausminiai kažkokie būna. Mėgstu pasitelkti veido išraišką, balsą keisti [Greta].</p>

		<p>Žiūrint kokį kompozitorių klausom, ką reikia pavaizduoti. Jei pasakojų apie Mocarto „Requiem” aš jau turiu būti ir tam tikros veido išraiškos, bei nuotaikos, balsą nutaisyti. Jei linksmas kūrinys tai ir aš turiu atrodyti linksma.[Vaida]</p>
		<p>Tu baigi darbą nueini kur nors ir jauti, kad tu dar toliau dirbi, tu toliau reaguoji. Sako namuose tu atsipalaiduok, tu namuose. <...> Iš vis stovėjimas prieš auditoriją, tu jautiesi kaip atlikėjas. [Laima]</p>
		<p>naudoju mimiką, [Vaida]</p>
		<p>Apskritai mokytojas tai yra aktorius. Jis pasitelkia dikciją, publikos sutelkimą, mimiką. [Laima]</p>
		<p>Kartais tu turi vaidinti ir linksmą ir ludną ir žiūrint pagal nuotaikas [Rima].</p>
		<p>Na, kaip klasės auklėtoja aš statau spektakliukus [Jurga]</p>
		<p>Na, vedžiau dramos burelį [Laima]</p>
		<p>Mokiniai mane labai gerai pažįsta.<...> ateit ir užsimesti kažkokią užsidėjus ant veido kaukę ir būti kažkokia, tai jie to nesuprastų. Tokia pas mane natūrali vaidyba, bet sakyti, kad dabar aš ten suvaidinsiu arba labai gerą, arba labai pikta, tai man tas nepriimtina. [Birutė]</p>
		<p>Na, ta mano vaidyba natūrali. Po pamokos jaučiuosi, ir klausiu savęs gal per daug atsėvėriau[Laima]</p>
		<p>Būrelyje atmosfera yra visai kita. Natūraliai tas procesas vyksta natūraliau ir sėkmingiau. Daug šiltumo, betarpiškumo. Tai tikrai yra kitaip. [Erika]</p>
		<p>Jie tave priima tokią kokia esi <...> .Vesdama vokalinę studiją aš galiu būti savimi, nes ten mokiniai ateina kitokie.<...> dirbdama su vokalinia grupe aš sau leidžiu būti savimi. [Miglė]</p>
		<p>Pamokoje tai taip. Popamkinėje veikloje truputį kitaip. Manychiau, kad ta aktorystė skiriasi pamokoje ir būrelio metu. Po pamokos tai viskas vyksta laisviau, kitaip.[Vaida]</p>
Mokinių artistinių gebėjimų skatintojas	Mokinių artistinių gebėjimų skatintojas	<p>Na aš duodu atsiskleisti ir mokiniams.<...> užduotis parengė, papasakojo. Ne šiaip, kad skaitė, bet jie visiškai buvo scenos žmonės. Man gražu buvo žiūrėti [Aistė]</p>

		Gal aš čia visko nežinau o gal tu žinai. Leidžiu vaikams pabūti aktoriams. Yra prašymas būti betarpiškais. Aš sakau gyvenimas privers būti artistiškais. [Erika]
		Įtraukiu ir vaikus į tai, bet sunku, nes per vieną pamoką savaitėje sunku tai padaryti. [Irma]
		Ir mes su vaikais apie tai daug kalbame ypatingai kai su choru einame į koncertą arba į konkursą. Sakau nesvarbu kaip mes tada jaučiamies,<...> . Tai labai padeda vaikams.<...> Ir žinokite jie to išmoksta. Mokosi nepamiršti tam tikrose situacijose. [Greta].
		Labai skatinu vaikus atlikėjiškumo, skatinu juos neslėpti savo emocijas, daryti viską išraiškingai.<...> . Bet man svarbu, kad vaikas parodytų savo reakciją, kokia ji bebūt, ar neigiama, ar teigiama. [Laima]

5. Kaip apibūdintumėte savo veiklą įvairiose ugdymo(si) paradigmose?

Kurioje paradigmoje jums tenka dažniausiai dirbti?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Gebėjimas valdyti ugdymo procesą	Mokymasis	Kai pats mokytojas skatina mokinius domėtis, manau atneša naudos. Aš sakau, kad jie ieškotūsi medžiagos internete, ar dar kur nors. <...> mokinys turi pats mokytis, o ne mokytojas per galvą eiti. [Aistė].
		Skatinu juos reflektuoti, bet pritrūksta kantrybės. [Aistė].
		Reikia pamatyti kas labiausiai jiems patinka. <...> Parenku įdomesnius kūrinius, kurie yra girdėti. Skatinu, kad jie išgirstų ir atpažintų pavyzdžiui, kad ši muzika yra filmo garso takelis. [Birutė]
		Šiandieninis perversmas yra didžiausias, kad vadovėlis yra tik vienas iš šaltinių, bet būtent ypatingai dabar dešimtokai renka medžiagą, pasirenka patys sau įdomias temas, būtent apie lietuvių muziką. [Greta]
		Dižiausia užduotis ne tik pačiam išmokti, pasidomėti tuo, bet ir sudominti draugus. Jie vieni iš kitų mokosi. Tai va vaikai yra motyvuoti. Pradedu gilintis ir domėtis, sudomina netikėtais atradimais. Tikrai yra ieškojimas per save į kitus [Greta]
		Remiuosi mokymosi paradigma. Aktyvūs vaikai būna. Esmė tame, kad ne mokytoja aiškina 45 minutes, o vaikai veikia nuolat, aš tik prižiūrėtoja. Jie patys savarankiškai daro projektus, pristatymus, viktorinas. Jie patys ieško klausimų, kūrybinį darbą daro, pritaiko melodijas tekstui, patys sukuria, o aš tik užvedu ant kelio, tada jie patys kuria <...>. [Erika]
		Mokymosi paradigm daugiausiai remiuosi. Kai žmogus mokaisi tai visko mes gi neišmoksime, mes visą gyvenimą mokomies. Skatinu vaikus tą daryti savarankiškai, viskuo domėtis. [Irma]
		Jie mėgsta savarankiškai viską daryti. Ir aiškinti jiems per daug nereikia, labai viską patys viską susigaudo [Rima]

		Aš labai mažai mokau. Daugiau mokiniai dirba savarankiškai. Aš nurodau gaires ką turi daryti, kaip daryti ir jie dirba. <...> Yra sistema, darbo pobūdis. Jie pripranta ir žino, kad jie turi ateiti, kažką sužinoti ir atsiskaityti.[Miglė]
		Jei klasė daugiau motyvuota tai kitokias užduotis parengi ir projektus darai, jie atsiskaitinėja. [Birutė]
	mokymas	Jiems geriau viską sudiktuoji ir taip lengviau. [Aistė].
	Kompetencijų ugdymas	Na, šiais laikais mes kalbame tik apie mokymąsi, nes jei žmogus nenori atsiverti ir pasimokyti, išsiugdyti kažkokią kompetenciją, tai nelabai tu čia ką išmokysi.[Jurga]
Gebėjimas motyvuoti mokinius ir teikti jiems paramą	Sudominimas ,Muzikos dalyko svarba	Vaikai kartais pasako, o kam man ta muzika, man nereikės jos.<...>. Tai ir kalbames, kam viso to reikia. Mes turime domėtis tai yra bendrojo lavinimo programoje, tu turi tą skatinti. Jei visi galvotų, kad man reikia mokytis tai kalėjimai būtų tušti, bet taip nėra. Tai va. [Irma]
		Būtent jį reikia sužadinti, kad jis norėtų dalyvauti vienoje, ar kitoje veikloje, išklaudyti muzikos kūrinį, sužinoti apie muzikos vienus, ar kitus dalykus tai ta motyvacija, vaiko sužadinimas. Kad vaikas pats mokydamasis susidomėtų, <...> kad jie patys mokėtų save kontroliuoti, vestis patys save ir jaustų malonumą iš tos veiklos .[Jurga]
		Aš akcentuoju, kad muzikos pamoka yra tam skirta, kad jie mokėtų atsirinkti, kad ugdytūsi jų skonis. Jis kiekvieno individualus, bet kokybę mes turime perteikti. [Laima]

		<p>Aš stengiuosi, kad jiems būtų įdomu, kad jie išsineštų tai kas jiems patiko, esminę informaciją ir bendrą supratimą. <...> jie nori kūrybos. Muzikuojame įvairiai. [Vaida]</p>
		<p>Manau, kad ji yra svarbesnė už matematiką. Ji turtina žmogų, čia gi akiratis žmogaus plečiasi <...> Žmogui muzikinės žinios yra didžiulis plusas. Taip auga jo vertė, jis tampa išprususiu .Jis yra įdomus, kulturingas su juo įdomu bendrauti, išsilavinę.[Miglė]</p>
		<p>Aš sakau mokiniams, kad muzika sunkus dalykas, <...> Aš sakau visų pirma, kad tai yra labai gražu. Aš sakau, jei žmogus mokosi muzikos jis yra kitoks visuomenėje. Jis žino kompozitorius, žino kūrinius. Jis apie tai gali pakalbėti. Ir tas toks bendras išprusimas yra madingas, naudingas. Sau tiktai į naudą.[Vaida]</p>
Pagalba mokiniui		<p>Na, vienos klasės nori, kad tu mokytum, o kitos pačios labiau mokosi. Sunku yra pasakyti ar aš dirbu mokymosi paradigmoje, bet manau, kad taip. Visą laiką pagiriu.<...> Stengiesi, kad jiems būtų įdomiau<...> Padėdu parengti prisatymus <...> jei pamokoje matau, kad vaikui nesiseka, tai turiu priėti ir padėti. Kartais paprašau, kad gabesnis vaikas padėtų silpnesniam [Rima]</p> <p>Gal ne visur tu pritaikysi formules gyvenime, o muziką tu pritaikysi Na tos žinios gal mažiau apčiuopiamos, bet jos labai plačiai taikomos. <...> Kai kurie mano, kad tai nevisai reikalinga, bet ateis laikas kai jie panaudos tai. [Miglė]</p> <p>Aš klausau jų siūlomą muziką ir tada joje atrandau struktūrą ir ją jiems paaiškinu. Analizavome ritmą to jų kūrinio ir per tai kas jiems įdomu bandau pateikti dar ir savo, kad nebūtų supriešinimo.[Laima]</p>

		<p>Manau, kad muzikos mokytojas, kaip žmogus gali visada suteikti bendražmogišką pagalbą, pradėdant nuo tarpusavio santykių <....> Jei yra renginiai tai žinoma visi bėga pas mane, jei reikia atlikti kitokias užduotis eina pas kitus mokytojus. Padedu parengti šventes, dainą paruošti padėdau. jei reikia pagalbos, ar patarimo [Miglė]</p>
		<p>Taip visokią pagalbą teikiu, jei yra reikalas. Jie nebijo prieiti ir paklausti, pasiūlyti. Gali per per traukas, po pamokų gali klausti. Per tamo dienyną, per feisbuką gali parašyti ir paklausti mokytoja, kaip ten tas ir tas. Žiūrint, kaip tu jiems tai pateiksi ir kiek to krausi. [Vaida]</p>
	Skatinimas kaupiamuoju pažimys	<p>Kviečiu ir skatinu tuos mokinius kurie nori papildomų pažimių, raginu pristatyti medžiagą, kurią jie parengia.[Laima]</p>
		<p>Skatinu, kad ruošų pristatymus. Jie patys lankosi įvairiuose renginiuose. [Birutė]</p>
		<p>Na, matai kurie sugeba kurti muziką, jie gabesni, tai stengiesi paskatinti [Rima]</p>
		<p>Tie kurie dalyvauja renginiuose, tai jie turi papildomai balų <...> Aš daviau užduotį ir pasakiau, jei norite daugiau balų, kad pridėčiau tai galite padaryti pristatymą apie mėgstamą atlikėją. Ir jie dirba, dalinasi su kitais informacija <....> Skatinu viskuo, ir pažymiais ir žodžiais. Būrelį skatinu tortais. Mergaitės labai sąžiningai dirba tai mes prieš kalėdas ir pabaigoje mokslo metų darome pasisedėjimą. [Rima]</p>
		<p>Va jis mano, kad padainuos gerai ar dar ką padarys ir gaus gerensį pažymį .[Vaida]</p>
Grero skonio puoselėjimas	Grero skonio puoselėjimas	<p>Jie klauso gerų atlikėjų, skatinu juos tai dayti. Puoselėju jų gerą skonį. [Erika]</p>
		<p>Manau reguliariai plečiant jų muzikinį akiratį ir suvokimą apie gero skonio muziką galima pasiekti gerų rezultatų. Tai įmanoma [Greta]</p>

6. Apibūdinkite mokytojo, kaip diagnostiko veiklą. Kaip išvelgiate mokinių muzikinę pažangą ?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Gebėjimas diagnozoti	Užduočių parengimas	Tai yra visokie testai. Yra duodamos paprastos elementarios užduotys <...> [Aistė]
		Stengiuosi klausyti kaip vaikinai dainuoja ir juos pataisau jai jie klaidingai dainuoja ir taip pastebiu,. [Rima]
		matai, kad jis sako mokytoja aš jau. Ir tu matai, kad jau jam reikia mažiau pagalvoti. [Aistė]
		Na, tai išryškėja per kelis dalykus. Aš vaikus prašau padainuoti po vieną..[Laima]
		ritmuojant taip pat matai kas suklysta, tarkime ritmuojant pagal dainą, kurie nesureaguoja tarkime į pauzę, nespėja[Vaida]
		Pamokose per tam tikras veiklas pamatai ir nustembi, kad vaikas uždaras ir turi gabumus. . [Greta].
		Pamokos metu per prasidainavimo patimus girdžiu kas intonuoja, kas ne. Grupėmis dainuojame,. [Vaida]
		Matai iš vaiko išraiškos, kiek jam ta veikla yra maloni ir patinkanti. Nes matai, kad vienu vaikų akys spindi ir jam tai patinka, jie gi nori tą daryti, o kitiems matai, kad nėra įdomu.[Laima]
		Jeį vaikas intonuoja labai gerai tai nėra problemų, jie įkarto atsiskleidžia. [Irma]
		Na, su mokiniais susitinki tik kartą per savaitę ir visa diagnostika vyksta testo pagalba tai yra žinių patikrinimas. [Rima]
		O žiūrint kaip į vokalo lavinimą, tai vertinu ansambliškumą. Atskiro vaiko, nebent galiu pamatyti jo tobulėjimą, bet tai labai sunku, kai yra trisdešimt vaikų klasėje. [Rima]
	Tai diagnozuuju per atsiskaitymus, pastebiu prie kurios veiklos jis linksta labiau.[Miglė]	
įsivertinimas	Mokiniai turi lapus ir save vertina. Aš juos taip pat įvertinu. Ir po kiek laiko pasižiūriu. Po metų pamatau kas gerėja, kas blogėja. Kai kuriuose klasėse yra daug, kai kuriuose ne. [Rima]	

		Šalia esantys vaikai išgirsta ir vieni kitus įvertina, jie patys pastebi, kad daro pažangą. [Irma]
Mokinių pažangos pripažinimas	Mokinių pažangos pripažinimas	Tai bandau pradžioje pasikviesti į burelį, paskui renginyje sudalyvauti kviečiu. Na, tokiems uždariems yra scenos baimė būti, tai tokius žmones reikia ypatingai paskatinti. Nesakau, kad su visais tas pavyksta, bet su tais kuriais pavyksta jie pasako, kaip daug tai jiems atvėrė. [Greta].
		Labai nedaug čia yra negabių. Labiau jie ne tai, kad negabūs, bet nusiteikia prieš patį dalyką, nemotyvuoti. Tačiau tokius aš manau reikia skatinti. Jie turi atlikti nors minimaliai ką nors. Už tai jis yra įvertintas ir pamato, kad visa tai yra įmanoma..[Miglė]
		Pagiriu juos, kad turi Dievo dovaną ir turi lavinti.. Aš pagiriu, kad tai yra gražu. Kiti mato ir sako aš taip pat norėčiau taip groti. [Vaida]
		Negabių nėra, bet teisog nelavintų yra. Neatrastų, nelavintų. Tokiems reikia daugiau pagalbos, negu tiems, kurie turi didesnius gebėjimus [Greta]
		Tai tik tiek, kad mes esame bendrojo ugdymo mokykla, neesame muzikos specializuota mokykla, tai vis tiek vertiname meninę raišką pagal bendras pastangas, o ne tiek kiek pataiko į toną .[Laima]
		Jeį matai, kad jam akytės sužibo ir jis tuo domisi tai tu turi jį skatinti ir toliau siekti tikslo. Jei matai, kad jis nori labai tai jam padedi.[Jurga]
		Aš jau dirbu daug metų ir praktikos turiu. Aš matau kiek kas gali ir kiek jis nuoširdžiai viską atlieka. Galiu visa tai vertinti. Matau kaip kas stengiasi, veinas daugiau kitas mažiau. Tai įmanoma įžvelgti. Betkokia pažangą..[Miglė]
		Jeį pastebiu gabius, tai nukreipiu į būrelius. Bet tie, kurie gabūs tai gabūs viskam <...> vat ta arija tai iš tos reklamos, o ta tai iš ten. [Aistė]
Va, viena mergaitė buvo baigusi mokyklą, bet abejojo ar eiti į konservatoriją, tai aš ją paskatinau ir padrąsinau, ir ji pasirinko pianistės specialybę, dabar labai gražiai skambina fortepijonu. Ir garso operatoriais tapo daug kas iš mokinių. .[Jurga]		
Gebėjimas pripažinti mokinių patirtį ir skirtumus	Nukreipimas į muzikos mokyklas	Aš nukreipiu mokinius į muzikos mokyklas [Irma]
		Žinoma nukreipiu į būrelius jei reikia..[Miglė]
		Tikrai nukreipiu į muzikos mokyklas[Rima]

	Užduotys gabiesiems	<p>Yra nemažai gabių mokinių. Jie ateina jau apsisprendę eiti į muzikos mokyklas. Eina į burelius mokykloje. <..> Galų gale stengiuosi skirti užduotis kurios būtų įdomios tiems kurie lanko muzikos mokyklas, jiems išlygos daromos. Jie gauna tokį individualų darbą. Pademonstruoja savo gebėjimus. Tas kuris lanko muzikos mokyklą jis jaučiasi, kad yra įvertintas ir visi su juo nori dainuoti. Visi prašo, kad jis pagrotų, paakompanuotų.[Miglė]</p> <p>Pas save pasikviečiu dainuoti. Sakau, esi talentingas ir jei turi noro būtinai eik mokytis <...> gabiesiems mokiniams leidžiu koncertuoti klaseje.Jie pasireiškia, dainuoja klaseje. [Rima]</p>
	Gabumų lavinimas ir pritaikymas	<p>Na jei mažiasni gabumai tai lavinu jo muzikinę klausą, supažindinu su bendrais muzikiniais dalykais reikalingai išprususiam žmogui ir muzikos istorijos bagažą tobulinu. [Jurga]</p> <p>Vaikas galbūt negali būti negabus viskam. Jei jis negabus dainavimui, tai jis gali padaryti kitų darbų, tiesiog reikia rasti jam tinkančią veiklą . [Vaida].</p> <p>Na, o tie vaikučiai, kurie turi tik ritminę klausą, mes apie tai išsiaiškiname ir susitariame ko mes sieksime. Mes aptarėme su vaikais pamokoje kas buvo geriau, kas ne. Taikau visokias metodikas. [Irma]</p> <p>Jei jam neišeina padainuoti, tai pratinu, kad jis klausytūsi daugiau, taikau tam tikrus metodus. Pratimus daro. [Irma]</p> <p>Aš jeigu pastebiu, kad vaikui nesiseka tai prieinu prie jo ir padedu kelis kart per pamoką ir sakau nors tu truputį padaryk, nors pusę eilutės natų nurašyk. [Vaida].</p> <p>Pas mane yra vienas toks kuris visiškai nedainuoja, tai ką jam liepiu parengti reprezentacijas, stengiesi neužkirsti kelio tegu jis kitoje sformoje pasireiškia.[Miglė]</p>
	Pagalba bendradarbiaujant	<p>Įtraukiu į veiklą negabius mokinius. Mes dirbame daugiau. Norisi, kad jie muzikaliai tobulėtų. Jei kas nors nesiseka tam silpnesniam tai tie gabūs jiems padeda. Aš palengvimu užduotis, kad jie nors šiek tiek padarytų. Tarkime ritmavimą atlikdami jie gali pasirinkti lengvesnę užduotį. Tam silpnesniam yra sunkiau susigaudyti ritmavime, dainavime [Rima]</p> <p>Gabūs mokiniai padeda silpnesniems [Rima]</p>

7. Apibūdinkite savo metodinę veiklą. Kaip joje save išvelgiate?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Metodininkas	Programų ,vadovėlių vertinimas ir rengimas	Na, jei vertinant muzikos dalyko programas tai yra ne tai ko reikia vaikams. Aš koreguoju jas ir darau, kad patiktų vaikams ir na improvizuoju. [Birutė]
		Programas vertinu nekaip. Na, bet pridedu daug ir nuo savęs.<...> Muzikos ugdyme nėra aiškių garių kuriomis galėtumei remtis, nes skirtingi vadovėlių autoriai, nėra vienovės. Yra tam tikros nuorodos pateiktos, bet kiekvienas muzikos mokytojas veda pamokas savaip ir taiko savus dėstymo būdus.<...> kitas dalykas turint vieną savaitinę pamoką to kas ten parašyta neįmanoma Padaryti, tarkime išmokti dvibalsį pratimą, kanonus. Tai neįmanoma. [Greta]
		Programas koreguoju, pridedu nuo savęs kai ką. Būna individualizuotos programos. Dienos planus koreguoju. [Irma]
		Muzikos dalyko programas aš koreguoju, daug pakeičiu. .[Jurga]
		yra labai sudėtinga sutalpinti į vienus metus visų epochų muziką. Aš neįsivaizduoju, čia labai sudėtinga, nebent labai paviršutiniškai. [Jurga]
		Na, sudarau programas...[Laima]
		Mano nuomone reikalavimai ir kriterijai nelabai įveikiami vaikams. Na manau, kad programos jos per sudėtingos. Sunku pasakyti, ar mes per silpnai dirbame, ar tai skirta muzikos mokykloms.<...> Na manau tai per sudėtinga per vieną savaitinę pamoką, tai nelabai įmanoma .[Vaida]
	Repertuaro koregavimas	Aš atsižvelgiu pagal mokinių skaičių, gebėjimus pataisau viską. Dažniausiai koreguoti tenka repertuarą. .[Vaida]
Dalyko turnio planavimas	Pamokos tikslai ir uždaviniai	Toli gražu ne visada tenka pasiekti pamokos tikslus. <...> Priklauso nuo klasės specifikos tu turi net arba keisti, arba palikti tą tema, eiti prie kitos.Būna visokių tų problemų<...> reprezentacijų ruošimas<...> Priklauso nuo pamokos turinio <...> Rock music meikerį, mokiniams nelabai priimtina ta programa, lyg ir per lengva programėle, jie rodo ir demonstruoja ką sukūrę.[Miglė]
		Jei būna daugiau nei pusė klasės tai manau, kad tada pamoka pasiekia savo tikslus ir uždavinius. O su kitais pasišneki po pamokos kas neaišku buvo.Aš manau, kad pasiekiu tai ką suplanuoju ir užsibrėžiu įgyvendinti [Rima]
		Atėjus į pamoką tu turi planą, tai būna, kad nevisada spėji.

		Vienintelis dalyks dėl ko nespėji tai elgesio problemos..[Vaida]
Metodinės medžiagos parengimas ir taikymas	ir	Yra nauji vadovėliai su kuriais dirbame. Ten mokomies apie pramoginės muzikos raidą. Vaikai ruošia pristatymus apie pramoginę muziką. [Jurga]
		Pateikiu metodinę medžiagą. Vaikų darbai kaip metodinė medžiaga, aš ją kaupiu. [Birutė]
		Esu išleidusi giesmyną .[Laima]
		Na, pirmiausiai metodai naudojami aktyvieji, nes muzika neįmanoma, be tų aktyviųjų metodų, nes dainavimas jau automatiškai jis dalyvauja aktyviai. Jau kaip jis klauso kūrinį tai sunku pamatyti, ar jis jau aktyviai dalyvauja. Tai pranešimus rengia ir aktyvus metodai aš manau, kad visai ta metodų įvairovė ir pamokos daugialypiškumas tai yra daug .[Jurga]
		Reikia naudoti jiems įdomias metodikas.. <...> Aš taikau muzikos pažinimo metodus per klausymą, tai yra tam tikros užduotys. <...> O teorija, tai geriausia, kad ją išmoks iš kitų besidalindami informacija.[Erika]
		Seminarų pati nerengiu, gal galėčiau <...> Gal laiko stoka trukdo, nes dirbu keliuose mokyklose tai vat. [Birutė]
		Aš dabar keliuosi kvalifikaciją ir stengiuosi metodus įvairius naudoti, stebėjo mano pamokas ir pamačiau, kad visą tai pasiteisina. Panaudoju tam tikrus metodus kelis kartus, kai vaikas pripranta, dar juos tobulinu[Aistė]. Renku medžiagą, kartais pasitariu su kolegomis kaip tą metodą pritaikyti[Birutė]
		Sengiuosi kiekvienai klasei pritaikyti vis kitus metodus, kurie jai tinka, nes ne visoms klasėms viskas tinka Pristatymo metodą taikau tai labai gerai tinka kas mėgsta individualai dirbti. Mėgstame vaidybinius dalykus daryti. Per vaidybą per išraišką darome pristatymus. Žiūrime video...[Laima]
		Grupinio darbo, emocinio imitavimo metodas, karuselės metodus taikau. Man labiausiai patinka emocinio imitavimo metodas.<...> . Kuriame pagal music maker programas muziką <...> Remiuosi tuo. Pasitelkiu visus ritminius instrumentus. Ir sintezatorių ir pianiną ir muzikuoju [Rima]
		Naujametiniai ir kitų švečių projektai būna. [Rima]
		Darbas grupėse, aktyvaus ugdymo metodai. Stengiuosi, kad gabesni bendradarbiautų su silpnesniais ir jiems padėtų.[Vaida]

8. Kaip apibūdintumėte savo komunikaciją su ugdytiniais, tėvais, kolegomis ir partneriais?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Komunikacija su ugdytiniais	Geranoriškas bendravimas, ryšio kūrimas	Kadangi esu dar jauna tai su ugdytiniais tenka griežčiau bendrauti <...> Visi mane myli, ir į facebooką kviečia, išsipasakoja. Jaučia tokį pasitikėjimą. [Aistė].
		Muzika kažkaip tas sielas suartina <...> Per muziką vyksta bendravimas, komunikuojama <...> Mes stebime viena kitą ir reikia taip jausti, kad du balsai skambėtų, kaip vienas. Kur dar geresnį komunikavimą gali rasti? Tik reikia perprasti, kaip jo pirštelis sujuda, jo blakstiena suvirpa, va čia jau per garsiai, čia per tyliai. Vyksta viens kito pažinimas, sielos, dūšios ryšys.. ... [Aistė].
		Mane vaikai labai myli. Mes per muziką sukuriame tą ansamblišumą <...> Nors būna šiais laikais tokių vaikų, kad per nieką tu ryšio su jais neatrasi ir nepajusi tačiau stengiuosi išgirsti ką jis nori pasakyti, bet kiekvieno dvidešimties tu neatrasi.<...> Tai būrelyje, gal mes praleidžame daugiau laiko, bet tie vaikai jau ateina į penktą klasę girdėję ir turintys nuomonę ir tas ryšys yra šiltas geras ir malonus. [Birutė]
		Su būrelio vaikais, tai betarpiškai bendraujame ir net internetinėje erdvėje. Ir man svarbu, kai žmonės bendrauja ir padeda vienas kitam vertinant kitą atranda, o ne kritikuoja [Greta].
		aš esu pakankamai lanksti. Ir aš galiu ir prie vieno vaiko prieiti ir prie trečio ir būna, <...> pas mus tas bendravimas toks laisvas. Jie gali drąsiai ateiti pasikalbėti, paklaust. Kaip su lygiaverčiais. [Vaida]
		Kartais būni kaip grįžtas draugas, bet reikia, kad viskas būtų savo vietose.[Erika]
		Einame į renginius, operas, baletus. Einame į muziejus, edukacines programas. Yra melomanų klubas, jie noriai diskutuoja apie muziką.. [Rima]
		Na, būrelyje yra individualus kontaktas..Jie ateina gali daugiau atsiverti. Jis yra arti to mokytojo . [Jurga]
		o po pamokų yra vaikų su kuriais susitinki ir per pertraukas ir reikalų iškylą tai, <...> būna įvairios temos, iškyla klausimų su gyvenimu susijusių, tai mes išsiaiškiname. [Jurga]

	<p>Šiaip aš bendravimą koncentruoju į dalykinius reikalus. Šiaip tas bendravimas yra skirtas ugdymo procesui. <...> Na man tie tušti plepėjimai, tai aš nemėgstu jais užsiimti. O man rūpi tai kas koncentruota į kažkokį tikslą [Jurga]</p> <p>Gal aš kartais jau imu jų nebesuprasti. Man kai kurios jų bėdos atrodo vaikiškos. Visai nereikalingi baimės, ar nepasitikėjimo momentai.[Miglė]</p> <p>Pamokoje dalykiškai komunikuojame. Pas mane nėra čia problemų. Pas mane ateina, klauso, šneka, patinka nepatinka, bet vis tiek tariamies..[Miglė]</p>
Tolerancija kitų kultūrų žmonėms	Yra skirtingų kultūrų mokinių su kuriais jokių bendravimo problemų nebuvo. Jokios diskriminacijos nėra. <...> kiekvienas yra unikalus[Vaida]
Kalbų mokymasis	<p>Anglų kalba dainuojam, tačiau skirtingas mokinių lygis.Tai jiems sunku. Jei Ingvesnė daina, tai galime padainuoti. Manau, kad mes gimę Lietuvoje turime tiek daug neišdainuotų leituviškų dainų, kad galime dainuoti leituviškai <...> Yra kalėdinių dainų užsienio kalba. Iš pradžių vaikai būna susidomėję, tačiau po to tas netraukia. ... [Aistė].</p> <p>Daugiau leituvių kalbą analizuojame per lietuvių liaudies dainas<...> Kartais patys paprašo, kad dainuotume angliškai. [Vaida]</p> <p>Labai mažai pamokose taikau užsienio kalbas. Kartais dėl to būna priekaištų dėl to, bet aš manyčiau, kad jie gali savarnakiškai dainuoti angliškai savo rate. O čia aš stengiuosi dainuoti lietuviškai ir daug liaudies dainų dainuojame. .[Miglė] Remiuosi lietuvių liaudies dainomis.<...> .</p> <p>Aš manau, kad pamokoje turi vyrauti lietuviška muzika. Dažniausiai jei dainuojame užsienio kalba tai būna anglų kalba[Rima]</p>
Bendravimas per muzikavimą	<p>Muzika viena iš komunikacijos priemonių yra. Toliau visi koncertai, vaikų paruošimas koncertams. <...> Su vaikais per muziką, per tuos bendrus renginiu tai aišku, kad asiranda tas ryšys visai kitoks. Jis betarpiškas. Jei vaikų trisdešimt, o tau reikia parengti juos renginiui tai turi taip sukommunikuoti, kad jie būtų viena dūšia. .[Erika]</p> <p>Mes žaidimus žaidžiame su ritminiais instrumentais. Be verbalinės kalbos bendraujame.Tos emocijos išryškėja ir persiduoda. Jie pradeda bendrauti per muziką ritminiais instrumentais. [Rima]</p>

		Na, muzikos pagalba perduodamos emocijos labai gerai. Tramdyto priemonė muzika labai gera, tarkime jei klasėje šurmuly yra tai pradėdi groti kokią nors melodiją ir nukrypsti į kitą tonaciją, arba uždedi dominant seprakordą ir visi suklūstą. Muzika yra visalaiką komunikavimo priemonė tai čia faktas. [Laima]
		Jie labai reaguoja į muziką<...> Aš matau iš jų reakcijos, kad jie suprato. Iš jų akių matau, kad jie mato, ką noriu perteikti. [Vaida]
		pamokoje muzika skamba kiekvieną pamoką ji yra taip pat kaip komunikavimo priemonė. Per muziką galime išreikšti nuotaiką.<...> . Muzika moko įsiklausyti į save. Jei tu neįsiklausai į save tai tu ir muzikos negirdi. [Miglė]
		jei tu dėstai muziką jei tu su jais dainuoji, jei tu groji tai savaime muzikavimas muzika tampa komunikacijos dalimi.<..> būrelyje viskas koncentruojasi į muzikinį išpildymą. [Jurga]
		Manau, kad kiekviename dalyke mokytojas turi atrasti ryšį. Nemanau, kad pavyzdžiui per muziką galima kažkaip išskirtinai bendrauti.[Irma]
Komunikacija su tėvais ir kolegomis	Bendravimas komunikacinėmis priemonėmis	Įvairiai vyksta ir pokalbiai telefonu ir laškai elektroniniame dienyne. Gerai viskas vyksta ir komunikuoju su mokyklos bendruomene. [Birutė]
		Jei yra konkursas, tai tėvai informuojami, kad mes išvykstame. Viską informuoji per elektroninį dienyną.[Miglė]
		juos informuoji apie viską. Ir elektoroniniu dienynu[Irma]
	Bendri pokalbiai ir veikla su kolegomis	Bendravimas kaip ir mokyklos bendruomenė tai yra per šventes. Choro mokinių tėvai domisi koncertais. [Irma]
		O su kolegomis nuolatos bendraujame, neformaliais pokalbiais prie kavos puodelio. Tai yra ne tik tobulėjimas, tuomet ne tik pažįsti žmones su kuriais tu dirbi, tu pažįsti vaikus, nes kiti juos gal mato savo pamokose visai kitokius, dalinamies pastebėjimai apie jų gebėjimus. [Greta].
		Dabar net ir mokytojų kambaryje nesusitinkame su kolegomis. Ateini savaitės pabaigoje labas, viso geriausio. [Irama]
		Su klasių vadovais darome išvykas. [Laima]
		Šiais metais ne pernai su kalbos mokytojais bendros pamokos buvo.[Miglė]
		Ir dalyvaujam ir laimim pirmas vitas, keliatą metų iš eilės<...> Aišku, kooperuojamies su anglų kalba. [Rima]
		Tai kolegos ateina noriai padainuoti. noriai ateina padainuoti. [Rima]

	Gyvas bendravimas su tėvais	<p>Jei vykstame kurnors tai tėveliai prisideda ir apranga ir finansavimu. [Erika]</p> <p>Su auklėtinių tėvais tenka daug bendrauti, o su kitų mokinių tėvais tai nepasakyčiau, kad tektų bendrauti. Nei kas čia kreipiasi, nei ką.[Jurga]</p> <p>Akis į akį tai komunikuuju labai retai. Todėl mes ir tampame tokie šalti. Ateiname ir bijome vienas kitam į akis pažiūrėti. [Irma]</p>
Tėvų ir socialinių partnerių įtraukėjas muzikinį gyvenimą	Bendri projektai su tėvais	<p>Tėvus įtraukiu tiek kiek jie ateina vaikus palaikyti, kviečiu, kad ateitų, nufotografuotų, atneštų gėlytę. Darome taip, kad tėvai pirktų bilietus į vaikų koncertus taip vyksta skatinimas. [Laima]</p>
		<p>Taip kveičiame į pamokas. Esame dare ir bendrų projektų. Šventėse dalyvaujame. [Rima]</p>
		<p>Mes koncertuojame netoliese esančioje bažnyčioje rengiam šventes. Su karinėmis oro pajėgomis bendradarbiaujame yra tokie dalykai. Tai pasireiškia koncertuojant. [Miglė]</p>
		<p>Buvo ir liaudies ir profesionaliosios muzikos atlikėjai kviečiamies. [Rima]</p>
		<p>Aš bandau užmegzti ryšiu su kita mokykla ir mėginsime ten koncertuoti. Pati mokykla turi daug partenrių, o mes kaip muzikantai tai esame dalyvave tik renginiuose dalyvavę su daugeliu švieitmo įstaigų[Laima]</p>
Bendri projektai su partneriais	<p>O su partneriais, nežinau kokius mokykla čia turi partnerius. [Jurga]</p>	
	<p>Bendradarbiauju su seniunija. Organizuuju renginius, tam tam pasitelkiu muziką. Bet koks renginys negali praeiti be muzikos[Birutė]</p>	
Psichologas	Psichologinės žinios	<p>Na tobulinuosi seminaruose apie psicologiją, bendravimo įgūdžius,<...> tai problemų dėl to neturiu. Randu kalbą ir su tėvais ir mokinias [Rima]</p>

9. Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Muzikinių IKT naudojimas ir taikymas	Muzikinių kompiuterinių programų pritaikymas pamokoje	Vaikui svarbu ne tik kalbėti, bet ir matyti kompozitorių, jo nuotrauką pamatęs per multimediją jis geriau įsisavina tai.<... > Va, vėl toks nesusas pateikimas. [Aistė]
		Mes kabinete turime visą reikiamą įrangą. Panaudojame pagal poreikį. Naudojame ir programas muzikos. Gal viskas daugiau pritaikyta mažiesiems vaikams, bet vyriesiems pritaikau pagal poreikius. [Birutė]
		Mes naudojamies vaizdinėm priemonėm rengiant projektus, pristatymus. [Greta].
		Turime kompiuterinę programą su muzikos instrumentais. Paskui smart naudoju. Vaikams pamokoje IKT naudoju, bet ne visą pamoką, nes nusibostų.[Irma]
		Be to neapseinama. Tai yra vizuali medžiaga. Yra daug sukurtų programų. Būna vaikai daugiau kuria mes tik pagalbininkai.Per mažai tam laiko kartą savaitėje. .[Jurga]
		Pritaikau vaikams ir muzikos klausymą ir kūrinių analizę. Norėjau pamėginti su vaizdo pamoka, bet dar neprađėjau. [Birutė]
		Reprezentacijas vaikai daro, atssikleidžia ieškant informacijos ir daugiau tai taikau su vaikais[Rima]
		ir labai džiaugčiausi jei mokykloje būtų galimybė naudotis natų rašymo programa, bet jos yra labai brangios.[Miglė]
	Aš manau, kad jau šitos kartos nesudominsi kompiuterinėmis technologijomis, jiems įdomu tai kas yra neutralu. Muzikoje mano nuomone juos reikia atitraukti nuo tų kompiuterių ir, kad jie grįžtu prie naturalumo, nes apie tai yra didelė problema. Savo darbe aš jų nenoriu naudoti.[Miglė]	
Muzikinių kompiuterinių programų	Įrašais yuotube naudojuosi, elektorninis vadovėlis muzikos akademijos išleistas yra..[Irma]	

naudojimas pamokos ruošimui	Muzikos įrašai youtube yra taikomi praktiškai kiekvienoje pamokoje nuolatos. Reikia juos atrinkti, kad būtų kokybiški. .[Laima]
	Taip pat turime televizorių, o kompiuterinių programų aš netaikau. Čia jos dabar išaukštintos, bet aš į jas žiūriu skeptiškai, nes pirmiausiai vaikams muzikos kūrimai kompiuterinėmis programomis tai yra juokingi. Jei vaikas neturi gero muzikinio raštingumo, jei jis nėra gerai grojantis, tai kam čia dirbtu būdu kažką kurti. <...> Kad ta kūryba būtų visavertė kūryba, o ne kažkoks mechaniškas spaudymas ir žiūrėjimas kas gaunasi, bet va tikrai toks samoningas. .[Laima]
	Tai neatsiejama mano darbo dalis. Internetu naudojuosi [Miglė]
	Kompiuteris yra mano draugas. Pasiruošiu pamokoms interaktyvią lentą. .[Irma]
	Naudoju tai pamokų ruošimuisi. Aš baigusi Sibelijaus natų rašymo kursus.[Vaida]

10. Kaip apibūdintumėte savo tiriamąją veiklą? Kaip joje išvelgiate save?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Tyrėjas	Tiriamieji darbai	<p>Tai atlieku tiriamąjį darbą renku anketas. Darau tokį tiriamą darbą, nes pas mus keli metai yra įgyvendinama gabių vaikų ugdymo programa. Pas mus yra vaikai, kurie renkasi kryptingą meninį ugdymą, tai yra šokis, drama, muzika, dailė. Tiriu, ar tie dalykai pasiteisina. [Birutė]</p> <p>Aš jiems per pertraukas leidžiu įsijungti muziką, jiems tai patinka, jie čia susibūriuoja. <...>aišku reikia tik viena ausim vistiek klausyti ką jie ten klauso, nes pasileidžia ko nereikia. <...>Aš leidžiu klausytis<...>.Ir jie kalbasi, klausosi.Ir aš klausau, analizuoju ko jie klauso, kaip jie bendrauja.[Vaida]</p>
	Problemų nustatymas mokykloje	<p>Stebiu mokyklos aplinką, būna pastebiu ką reiktų tobulinti. Mes mokytojai reguliariai keičiamies informacija. [Erika]</p> <p>Mokyklos aplinką tiriu, metodų naudojimas pamokose, neformalaus ugdymo pasiūla ar tinka, kas netinka, kiek tenkina mokykla apskritai mokinių poreikius. Mes turime ecoline sistemą, galime išsitiirti kas yra gerai, kas negerai. [Greta].</p> <p>Yra per pertraukas skambanti muzika ir žiūri ar ji skamba ne per garsiai, nes gali būti trikdīs. Skambučiai irgi negali būti pergarsūs. Ir siūlau, kad padaryti muzikinius skambučius. Kalbu apie tai, bet nevisada išgirsta. [Rima]</p> <p>Vertinu nuolatos. Pamatau kas yra blogai ir kas yra gerai. Matau, kad daug ko trūksta ir dėmesio ir pagarbos ir kultūros ir tarpusavio santykiams.. [Miglė]</p> <p>Mes turėjome daug teorinių darbų, anketų padaryti. Popierius sutvarkyti reikia visus. Planus sutvarkyti[Miglė]</p> <p>Mokyklos aplinką tiriu visada,. Yra metodiniai menų bureliai veisada apsprendžiame ką galime padaryti naują, bet mūsų neklauso.[Irma]</p> <p>Neformalaus ugdymo tyrimus atlieku, pamokos kokybės tyrimai, tėvėlių įtraukimas, apskritai vadovauju įsivertinimo grupei mokyklos. [Greta].</p>

		Na, bendrai iš gyvenimo tai stebi viską.<...> Aš prisidedu prie koncertų rengimo, su kitais mokytojas rengiame, vertinam ir programuojame kaip kas bus. Tai prisidėjimas prie tų reginių organizavimų tai ir vertinu kaip galima padaryti geriau. [Jurga]
	Individualios veiklos tyrėjas	Atlieku ir savo savianalizės tiriamuosius darbus. Savo, kaip specialistės..Tas asmeninis įsivertinimas. [Birutė]
		Tenka dirbti su visos mokyklos įsivertinimo grupe. Ieškome būdų kaip motyvuoti.. [Erika]
		Visada anlizuoju ką galima tobulinti. Gal reiktų kokių naujovių, gal reiktų dar ko. Pastoviai tuo gyvenu [Birutė]
	Tiriamosios veiklos už mokyklos ribų atlikėjas	Žinau, kad užsienyje jie turi netgi gitaras, jie daug ko turi ir kartais, net su pavydu klausaisi, kiek galima padaryti. [Aistė].
		Tenka konkursuose vertinti, bet tu turi įvertinti, toks gyvenimas..[Irma]
		Na muzikinį gyvenimą vertinu, tai nuolatos viską vertinu, <...> Viską vertinu. [Laima]
Pokyčių organizacijoje tobulintojas ir pokyčių valdytojas	Dalyvavimas audite	Aš asmeniškai pati nepriklausau komisijai nei vienai nei kitai. Neprisidedu. Darau pamokas, koncertus, renginius.[Jurga]
		Dalyvavau ir išoriniame ir vidiniame. Pamokas vedžiau.[Laima]
		Ateina stebėti pamokas [Vaida]

11. Pakomentuokite savo popamokinę, bendrakultūrinę veiklą.

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Renginių organizatorius	Renginiai	Mes rengiame menų savaitę ir kviečiame į bendruomenę tėvus, susirenkame visi vienai dienai padainuoti. O, kad ilgesnių projektų, tai tikrai neišeina surengti, nes nėra laiko galimybių. [Birutė]
		Taip, labai daug į mokyklą atvyksta atlikėjų ir liaudies ansambliai ir įvairūs kiti. Tikrai daug. [Mglė]
		Esame darę mokytojų programas mokykloms šventėms. Keletą pasirodymų buvo, bet, kad tai būtų pastovi veikla tai ne. Labai norėčiau, bet žmonės labai užsiėmę. [Laima]
		Koncertuoju su choru kaip dirigentė, dirbu teatre. [Irma]
		kaime pas mane yra veikliųjų moterų būrelis tai mes ten organizuojame pasirodymus meninius [Laima]
Mokyklos bendruomenės įtraukėjas į muzikinį gyvenimą,	mokytojų įtraukimas į muzikinę veiklą	Dalyvauju visuose renginiuose. Stengiausi kurti mokytojų ansamblių, tačiau tas laiko stygius ir kažkaip tolim, tolim. Labai sunku suderinti tvarkaraščius, arba dar kažkaip. <...>Šaunu kartu padainuoti, bet visi yra pavargę [Aistė].
		Mūsų kolektyvas vieningas jei reikia susibėgame, parepetuojame. Galbūt yra sudėtinga tai daryti pastoviai, nes tas grafiką sudėtinga suderinti laiką [Erika]
	Mokinių įtraukimas į neformaliojo švietimo veiklą	Manau tas pavyksta per būrelius, liaudies dainų dainavimą. Matai, kad prie smuiko pridedi, gitarą, akmenukus ir jiems tas patinka. <...> Pabuvus toje aplinkoje, kurioje muzikuojama manau, kad kažkas smegenyse įvyksta [Aistė].
		Taip yra vokalinis būrelis vyresnių klasių ir pradinukų. [Vaida]
		Lankau chorą, koncertuoju. Ir vaikams sakau, kad yra kolektyvai. Popamokinė veikla vyksta nuolat, viskuo domiuosi. Stengiuosi dalyvauti tame muzikiniame gyvenime net už miesto ribų. Tikrai įdomu pamatyti ir pasisemti patirties, pasidalinti su kitais. [Erika]
Bendrakultūrinės kompetencijos ir socialinės kultūros	Tolerancija kitataučiams ir gebėjimas ją perteikti	Teko susidurti su tuo, kad vienas vaikas nešventė Šv. Kalėdų ir nedainavo kalėdinių dainų, bet kažkaip tolerantiškai į tai žiūrėjau. Aš palankiai priimu tą žmonių kitatoniškumą. [Birutė]

puoselėtojas	mokiniam	<p>Jei kalbėti apie integraciją kitų tautų, <...> visi betraipšiai bendraujame, nėra išskirtinumo, paprastai tai viskas vyksta geranoriškai. Aš žiūriu į viską demokratiškai ir viskas natūraliai. [Erika]</p>
		<p>Yra mūsų mokykloje kitų tautybių žmonių tai man labai gerai pavyksta sutarti. Jiems įdomu susipažinti su tradicinėmis šentėmis, jiems įdomu labai. [Irma]</p>
		<p>Yra mokytojas vokiečių, viena mergaitė pas mus mokykloje vokiečių yra ir juodaodis, bet visi mes puikiai sutariame, nekyla jokių problemų, <...> Aš neklausiu sąmoningai apie jų patirtį kitos šalies, tai nenoriu pabrėžti specialiai jų kitatoniškumo. [Jurga]</p>
		<p>Esu ateitininkė ir buvome į pamaldas susikvietę įvairių konfesijų atstovus ir ten įgijau liūdną patirtį. Stengiuosi tai perteikti vaikams, tą toleravimą. Aš kalbu, kad reikia toleruoti, bet nereikia pamiršti ir savo vertybių ir neaukoti vertybių vardan tolerancijos ir nekeisti savo tikėjimo. Aš turiu suvokti, kad turiu savo stuburą, savo šaknis. Aš toleruoju juodaodžius, bet nemanau, kad visi lietuviai turi dainuoti gospelą. Vistiek tu urėti turėti savo vertybes. Ir apie tai aš su vaikais kalbu. [Laima]</p>
Socialiniai projektai	<p>Pas mus mokykloje vyksta pirmadieniais ryto ratas. Ir aš būdama kalsės auklėtoja turiu pasiruošti šiems pokalbiams. Mes bendraujame. Aš jiems rengiuosi iš anksto. Socialinio ugdymo pamoka yra. Yra konkrečiai parengtos temos ką aš turiu su savo auklėtiniais tą pamoką bendrauti. Tai aš rošiuosi šiam dalykui, tačiau manau, kad aš nelabai gerai išmanau šį dalyką. Ir turiu tam paaukoti laiką. Vietoj to, kad tą laiką skirčiau muzikos pamokų ruošimuisi. Mene tai trikdo. Man sunku dėstyti tai ko nesuprantu. Aš nesu to specialistė. [Vaida]</p>	
	<p>Mes darėme bendrą projektą su neįgaliais vaikais. Mes su savo vaikais paruošėme koncertinę programą ir vykome į svečius pas tuos vaikučius. Ir jie pagal savo gebėjimus mums paruošė šokių tokią programą. Na mes ten turėjome bendrą kavagerį. Bet esmė, kad tie vaikai pamatytų, kad yra kitokių. [Vaida]</p>	
	Domėjimasis pasaulio naujovėmis	<p>Popamokinės veiklos nebeturiu, nes laiko tam nėra. Aš mėgstu keliauti, skaityti knygas, panaršyti internete, as vyksta šiame pasaulyje. [Greta]</p>
	Dalyvavimas renginiuose, išvykos	<p>Einame į renginius, operas, baletus. Einame į muziejus, edukacines programas. [Rima]</p>

		<p>Aš su savo auklėtiniais daug kur keliauju ir į teatrą koncertą ir į užsienį. Stengiuosi juos lavinti. Su vaikais kalbame ne tik apie muzikos pamoką, bet ir apie bendrus dalykus[Vaida]</p>
		<p>Taip pakankamai daug muziejų mes aplankėme. Į koncertus vykstame dažnai..[Vaida]</p>

12. Kaip apibūdintumėte savo mokymąsi?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Nuolatos besimokantis	Kompetencijų tobulinimas seminaruose ir mokymuose	Įvairūs seminarai pasakaitos, tas neformalusis mokymasis vyksta nuolatos tobulinantis. [Erika]
		Mokaus seminaruose. Tas jaunatviškas maksimalizmas kada net mokiniai parodo, kad tau reikia patobulėti, nes sakau viskas keičiasi. <...> Mums taip pat reikia mokytis. .[Irma]
		Mokausi iš patirties, tenka lankytis ir seminaruose. Skaitau knygas. [Jurga]
		Na, seminarai, mokymai. Kurių tarp kitko nėra daug muzikos mokytojams. Manau, kad aš moku mokytis.[Miglė]
		Seminarai, mokymai, kursai. Na mokytis galima iš knygų, interneto, iš įrašų.[Vaida]
	Mokymasis iš savo patirties	Manau mokytojas visada mokosi. Ateina kiekviena klasė ir tu matai, ką tau reikia dar išmokti, kas yra aplinkui. Pati mokausi. [Aistė].
		Mes giedame bažnyčioje tai teko ir man išmokti mišių dalis. O vaikai, kurie lanko tikybą man pasakė ir mane pamokė. Ir vyksta bendradarbiavimas. Tas mokymasis ypač muzikoje labai praverčia ir tas labai įdomu būna, išmokti ką nors iš jų. Man įdomu ir jiems[Aistė].
		Mokausi kiekvieną pamoką. <...> mokaisi iš vaikų. Dalyvauju seminaruose, konkursuose. [Birutė]
		Tenka mokytis, tenka nuolatos ieškoti informacijos vis naujos. Tenka koncertams naujų dainų ieškoti [Jurga]
		Visame kame ir bendravime su vaikais ir elgesyje.[Vaida]
	Domiuosi apskritai apie religiją, meno istoriją. .[Laima]	
Mokymaisi iš	Darau tą nuolatos. Iš kitų mokyklų mokytojų tenka mokytis. Ką kiti	

	kitų patirties	mokytojai taiko. [Greta].
		Man didelę įtaką padarė mano dėstytojai Lolita Navickienė ir Albertas Piličiauskas šie pedagogai. Bet, kad jų metodais remčiausi taip nėra, bet jais labai žavėjausi ir savo amžiną atilsį buvusią muzikos mokytoja taip pat, bet kad būtų vienas koks pedagogas kuriuo labai remčiausi tai ne.[Laima
		Pasiklausinėji, kaip dirba kiti. Kaip jie sprendžia problemas. [Miglė]
		Kiekviena kolegė turi kažką tokio ko neturiu aš. Tai aš pasikalbu ir mokausi iš kitų. <...> yra keli mokytojai mūsų mokyklos. Jau jos yra pensijoje, bet aš prisimenu kaip jos buvo ir kaip jos dirbdavo tai jos man buvo pavyzdžiu, kaip reikia dirbti.[Vaida
		Ieškaisi internete galų gale. Literatūros ieškai..[Miglė]
		Na, skaitau pedagoginę literatūrą. Ieškau medžiagos apie įvairius metodus, apie mokytojų patirtis, apie įvairiausias pamokas. Žiūriu, kas yra nufilmuota. .[Laima]
		Manau, kad mokausi ir iš vaikų, nes jie taip pat turi ką pasakyti. [Rima]
		Aš iš vaikų daug mokausi, visą laiką kažkur viena ausim klausai kas naujo, kas dar.[Vaida]

13. Kaip apibūdintumėte save reflektavimo veikloje ir kodėl jūs tą darote?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Reflektuojantis	Klaidų analizavimas	Turbūt reiktų man dažniau reflektuoti. Manau tai labai svarbus dalykas tačiau dėl laiko stokos negaliu to nuolat daryti.. Tačiau manau, kad šioje srityje dar galėčiau pasitobulinti. [Aistė].
		Tenka dažnai reflektuoti. Kiekvienos pamokos pabaigoje aš atlieku refleksiją. Po pasirodymo, konkurso aš reflektuoju <...> Artimiau tai su būrelio vaikais padiskutuoju, padarome pasisedėjimą prie arbatos. Pagalvoju ką galima patobulinti. [Birutė]
		Na, reflektuoji ir po kiek laiko grįžti į kai kuriuos dalykus ir matai, kad ne viskas taip pavyksta, kaip norėjosi. Sakau sau, ką aš noriu padaryti geriau. [Erika]
		Visada mąstau. Aš po pamokos stengiuosi komentarus užsirašyti. [Laima]
		Aš dažnai reflektuoju. Aš visada apmąstau ką padariau gerai, ką dar reiktų tobulinti. Aš apmąstau, kad tai nepasikartotų [Miglė]
		Jei pamoka praėjo gerai, aš ramiai jaučiuosi. Jei ne viskas gaunasi, kaip planavau, tada pradedu anлізуoti. Ką ne taip padariau. Gal laiką ne taip paskirsčiau, gal užduotį ne tokią pateikiau. [Vaida]
		Tai man yra pasitikrinimas. Kiek būna tų norų kuriuos tu nori įgyvendinti ir kiek pavyksta. Refleksija, analizė. Realiai įvertini. Tobulėjimui ribų nėra [Birutė]
		Ir man labai svarbu viską apmąstyti. Ir jei jau tris pamokas vedu tą dieną tai pačiai klasei tai trečia pamoka jau būna tobuliausia. [Laima]
	Strategijų kūrimas	Aš nuolatos galvoju apie savo darbus, kuriu strategijas, kaip juos padaryti ir kaip juos įgyvendinti. Pamokoje nebūna, kad viskas šimtu procentu gerai. Tai va, galvoji kas ten nebuvo gerai. Ką čia dabar padaryti , kad būtų geriau [Greta].
		Refleksija man reiškia, kad tai vienas iš mokymosi kelių yra. Apmąstau klaidas, sėkmes ir darau iš to išvadas.[Jurga]
Kiekvieną pamoką apmąstau kur ir kaip tobulėti. Po kiekvienos pamokos yra ir plusų ir minusų. Priklauso nuo pamokų temų. Sunkiausia su teorija. Galvoju kaip ją mokiniams įdomiau perteikti.[Rima]		
Gal po dienos darbų pamąstai ką reikia tobulinti, kaip ta diena praėjo. Tai visada tas yra apmąstoma. [Irma]		
Mokinių reflektavimo skatintojas	Skatinimas ir vaikų reflektuoti	Stengiuosi vaikus skatinti tą daryti [Aistė].
		Skatinu ir mokinius tą daryti[Birutė]

14. Ką jums reiškia patirties sklaida?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Savo patirties sklaidėjas mokykloje ir visuomenėje	Pasidalinimas patirtimi su kolegomis	Dalinuosi gerąja patirtimi apie tai kur dalyvavau. [Birutė]
		Dalinuosi su kolege žiniomis, aptariame klaidas ir sėkmes. Su klasių auklėtojais rengiant koncertą tau nori nenori tenka su jai aptarti tam tikrus dalykus, muzikinius dalykus[Jurga].
		Mes susitinkame, bendraujame. Aš sakau ko man reikia. Pasiskambinam, bendraujam. Visada tariasi. Arba tavęs kas nors prašo patarimo.[Rima]
		ateina ir pagalbos jei reikia organizuoti kokį renginį. Su kita kolege muzike bendraujame ir žiūrime ką reikia tobulinti. [Vaida]
		Na, užduotimis pasidaliname su kolegėmis. Čia toks bendradarbiavimas. [Aistė].
		O mokykloje tai ir atviras pamokas vedame ir seminarus vedame[Birutė]
	Dalyvavimas konferencijose organizavimo patirtis	Dalyvauju konferencijose. Pas kitus pasiklausai, pasikalbis apie savo patirtį. [Greta].
		Teko dalyvauti respublikinėje konferencijoje. [Aistė].
		Einu į komisijas, skaitau pranešimus, dalyvauju seminaruose [Irma]
		Dainų švenčių programas sudarinėju, skleidžiu savo žinias, savo mintis. <...> Beabejonės organizuojame festivalius, Tai dalinuosi patirtimi kaip reikia organizuoti festivalį [Irma]
	Leidiniai ir skelbimai internete	Savo pedagogę patirtį skleidžiu per seminarus. Išleidau giesmyną, buvo prstatymas.. [Laima]
		Taip, jei yra pasiekimai kokie įdedame į internetinį puslapį ir taip skleidžiam informaciją ką mes gero nuveikėme.[Vaida]

15. Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Savo muzikinių gebėjimų lavintojas	Koncertinė veikla	Aš pati esu profesionalė groju koncertuose <...> . Atsiskleidžiu meninėje veikloje, kur esu ne mokytoja, o pati muzikantė [Aistė].
		Tai pati mokausi, nes kaskart lipant į sceną iš pradžių reikia pasimokyti. Buvo laikas kai grodavau po keturias valandas. Dabar jau išmokau ir reikia nepamršti, nuolatos lavinu savo įgūdžius. [Aistė].
	Grojimas instrumentu	Daug lavinu savo įgūdžius. Reikia akompanuoti baletui, nes dirbu kitame darbe. <...> Tai daug tenka namuose mokytis groti [Birutė]
		Daugiau laiko skiriu vaikams. Bet tenka pasigroti, pasidainuoti <...> Groju fortepijonu <...> Tikrai tenka lavinti pirštų techniką [Erika]
		Grojau akordeonu[Greta].
		Visada lavinti reikia. Mūsų specialybėje tai yra būtina. Jau tu grįžti po vasaros atostogų jau jaučiasi, jau turi lavinti. <...> Mūsų specialybės mokomasi visą amžių ir lavintis techniką reikia nuolat. Kiekvieną dieną aš papildomai po valandą skiriu grojimui, kad nestriktų pirštukai. [Irma]
		Groti tenka, nes tenka akompanuoti mokyklos chorui, dalyvaujame festivaliuose, tai nuolat pianinu tenka lavinti savo įgūdžius. [Jurga]
		Manau mano gebėjimai yra geri. Aš gebu valdyti instrument [Vaida]
		Nesu žymi atlikėja, bet groju fortepijonu. Stengiuosi savo muzikinius gebėjimus tobulinti ir skiriu tam gana nemažai laiko.[Miglė]
		Fortepijonu groju. Nekoncertuoju kaip solistė, bet reikia kiekvieną dieną groti net tik darbe, bet ir namuose.[Rima]
		Reikia pagroti ir savo malonumui ir etudus technikai lavinti pagroju.[Rima]
		Grojimas, repertuaro kartojimas
	Na yra kūrinių kuriuos groju, dažnai ir gerai juos mokau, tačiau nuolat atsiranda naujų kūrinių kuriuos turiu išmokti. Juos reikia ilgai mokytis. [Vaida]	
	Dainavimo įgūd-	dainuoti irgi tenka, nes su vaikais dainuoju[Birutė]

	ių lavinimas	ir dainuoju. [Erika]
		Dainavimą stengiuosi lavinti. Tuos dainavimo pratimus kuriuos vaikams duodu visą laiką per save perleidžiu, ar jie man padeda ar trukdo. [Laima]
		dainuoju. [Vaida]
		solfedžiuoju dar. [Laima]
	Dirigavimo įgūdžių lavimas	Esu daugiau vadovaujanti vaikams ir diriguojanti <...> dabar daugiau skiriu dėmsio dirigavimo įgūdžių lavinimui, o jie tobulinasi dirbant su vaikais, nes man reikia galvoti, kaip reikia parodyti, kad jis suprastų. [Greta].
	Istorijos žinių tobulinimas	Istorijos žinias nuolat reikia prisiminti, kartotis.[Laima]
	Muzikos klasimasis	Namuose skamba muzika nuolatos. [Greta].

16. Kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?

Kategorija	Subkategorija	Teiginys
Savo karjeros modeliotojas	Sekis tobulėti pedagoginėje srityje	Manau tęsiu savo pedagoginę veiklą <...> Sakiau, kad niekada mokytoja nebūsiu, bet štai. [Birutė]
		Noriu kelti aukštesnę mokytojo kvalifikaciją. Reikalingas įdirbis, sustoti negalima, nes vaikai tą pajunta. Planuoju toliau daryti karjerą pedagogikoje [Erika]
		Suderinu pedagogiką su atlikėju darbu, bet manau jei taip reikėtų rinktis tai likčiau pedagoge. Su mokiniais dirbti man patinka. Kol kas planuoju pasilikti pedagoginėje srityje [Jurga]
		Gal smagu būtų užsidaryti ir dirbti su popieriais, bet aš manau, kad tai ne man. Ir tas jaučiasi įpatingai rugpjūčio pabaigoje smalsu kokie vaikai ateis [Laima]
		Nes labai svarbu, kad jis turėtų laiko pirmiausia susitvarakyti su savo emocijomis. Nes nuolatos tu transliuoji savo emocijas ir sugeri jų emocijas ir tu turi turėti laiko tai savo kūrybai, prisipildūti naujų idėjų ir tada iš to ateinatas siekis tobulėti.<...> Ir tu jauti kai nesusivaldai ir pradedi rėkti ir po to mąstai, ar aš norėčiau, kad ant mano vaiko taip rėktų.Savo žmogiškas savybes tu turi palikti už durų iš kitos pusės tu turi vaikams jas parodyti, kad jie tavyje matytų žmogų. [Laima]
		Na, penkerių metų karjerą numatyti sunku. Į perspektyva žinoma žiuriu, bet ne penkeriems metams. Man tai atrodo per daug. Kiekvienais metais aš kaupiu kompetencijų portfeli. Kiekvienų metų pabaigoje mes turime pristatyti savo nuopelnus, čia yra neišvengiamai[Miglė]
	Siekis tobulinti savo muzikinius gebėjimus	Norisi tobulėti ir vokaliniuose gebėjimuose. Atrodo esu lyg ir pasiruošusi, bet dar trūksta žinių, įgūdžių.. [Rima]
	Aš pati noriu patobulinti grojimo gitara įgūdžius. [Vaida]	
	Manau ta įvairovė, viskas siejasi tarpusavyje ir tas ryšys su muzika yra. Pritaikai tas tam, tas tam. Man atrodo, kad man labiau padeda tos veiklos, jos susirišusios vienas su kita. Manau ir vaikams yra maloniau bendrauti su žmogumi, kuris turi ir kultūros srityje	

		<p>pasiekimų ir tų žinių. Nėra eilinis darbuotojas, kuris atėjas iš darbo namo mezga kojines ar dar kažką daro. O čia tu viską kaupi ir paskui pritaikai ir man atrodo daugiau spalvų gaunasi. Manau mokiniai tobulėja, kai yra tokie mokytojai. Nesu tikra, kad būtent pedagoginėje srityje man teks labai tobulintis. Iš tikro tai bandau tik kažko siekti ir tobulėti, išmokti kažko naujo. Aš kritiškai žiūriu į savo darbą ir žinau savo silpnąsias puses ir stipriąsias. [Aistė]</p> <p>Knygų nerašysiu, bent jau dabar. Gal, Na, sakau niekada nesakyk to ko nežinai, kad bus. [Birutė]</p>
	Tobulėjimas vadybinėje srityje	<p>Atlikėja kokia nenorėčiau tapti, nereikia šokti ten kur nereikia. Aš norėčiau šokti visai į kitą sritį. Norėčiau eiti į vadybinę sritį <...> kai turi kažką pakeisti. <...> Va, tas toks vadovavimas chorui yra vadybinis savotiškai dalykas. Tai labai susiję su vadyba. [Greta]</p>
	Renginių organizavimo tobulinimas	<p>Norėčiau tobulinti renginių organizavimą. [Rima]</p>
Mokinių karjeros planavimo skatintojas	Karjeros planas, kompetencijos profelis	<p>Beabejo skatinu mokinius žiūrėti į perspektyvą. Visą laiką sakai mokiniams žiūrėk į priekį. Gal dabar tau tai ne aktuolu, bet gal bus reikalinga ateityje. Nes jiems gyvenimas yra dar priekyje. [Miglė]</p>
		<p>Kaupiu kompetencijų porfelį, nuolatos pildau visas refleksijas viską. Prieš du metus susidariau karjeros planą. [Rima]</p>
		<p>Ir vaikai turi sekumus, jie pasižiūri ką gero padarė. Ką jiems reikia tobulinti. Bet tai daro ne visi. [Rima]</p>

INTERVIU KLAUSIMAI

1. Koks jūsų amžius?
2. Koks jūsų išsilavinimas?
3. Kokia jūsų pedagogo kvalifikacija?
4. Kiek metų dirbate pedagoginį darbą?
5. Kokius neformaliojo švietimo būrelius vedate?
6. Ką jums reiškia būti muzikos pedagogu bendrojo ugdymo mokykloje?
7. Kokios veiklos jums, muzikos pedagogui, yra labiausiai priimtinos? Pakomentuokite.
8. Ką jums, muzikos pedagogui, reiškia meninė veikla? Kaip joje išvelgiate save?
9. Ką jums reiškia atlikėjiška veikla? Kaip save joje išvelgiate?
10. Apibūdinkite mokytojo, kaip diagnostiko veiklą. Kaip išvelgiate mokinių muzikinę pažangą?
11. Kaip apibūdintumėte savo veiklą įvairiose ugdymo(si) paradigmose? Kurioje paradigmoje jums tenka dažniausiai dirbti?
12. Apibūdinkite savo metodinę veiklą. Kaip joje save išvelgiate?
13. Kaip apibūdintumėte savo komunikaciją su ugdytiniais, tėvais, kolegomis ir partneriais?
14. Kaip ir kada pasitelkiate IKT veikloje?
15. Kaip apibūdintumėte savo tiriamąją veiklą? Kaip joje išvelgiate save?
16. Pakomentuokite savo popamokinę, bendrakultūrinę veiklą.
17. Kaip apibūdintumėte savo mokymąsi?
18. Kaip apibūdintumėte save reflektavimo veikloje ir kodėl jūs tą darote?
19. Ką jums reiškia patirties sklaida?
20. Kaip apibūdintumėte save muzikinėje veikloje?
21. Kaip apibūdintumėte savo siekį tobulėti?